

12.11.2024

KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA
ESITYSLISTA
34 - 2024

KOKOUSKUTSU

Kokousaika 12.11.2024 klo 15:30
Kokouspaikka Horisontti, Työpajankatu 8
Käsitellään Tällä esityslistalla mainitut asiat

Kaupunkiympäristölautakunta

12.11.2024

Asia	Sivu
1 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta	1
2 Ilmoitusasiat	2
3 Eron myöntäminen kaupunkiympäristön toimialan ympäristöjohtajalle ja viran haettavaksi julistaminen	4
4 Pöydälle 29.10.2024 Hietalahdenrannan asemakaavan muutosluonnos (a-asia)	6
5 Pöydälle 05.11.2024 Esplanadien ja niihin liittyvien katujen kokeilun tulokset (a-asia)	15
6 Pöydälle 05.11.2024 Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Mia Haglundin ym. valtuustoaloitteesta koskien Pohjoisesplanadin kävelykadun vakinaistamista	33
7 Pöydälle 05.11.2024 Kaupunkiympäristölautakunnan vastaus valtuutettu Amanda Pasasen ym. valtuustoaloitteeseen koskien Esplanadien katukokeilun jatkamisesta kesäkatuina	38
8 Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle, Eskolantie, Säterintie ja Pukinmäenaukio) tarkistettu asemakaavan muutosehdotus (nro 12823) (a-asia)	43
9 Puotilanrannan asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus (nro 12832) ja sen asettaminen nähtäville (sisältää liikennesuunnitelman) (a-asia)	51
10 Vuosaarenlahden pienvenesataman asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus (nro 12912) ja sen asettaminen nähtäville (a-asia)	58
11 Kallion kesäkadut 2025–2026 (a-asia)	64
12 Ääniopastuksen periaatteet liikennevalo-ohjatuissa risteyksissä Helsingissä (a-asia)	76
13 Rakennettujen kiinteistöjen myyntisuunnitelma (a-asia)	79
14 Kaupunkiympäristön toimialan vuoden 2024 talousarvion toteutumisen nuste 3/2024 (a-asia)	83
15 Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle vuoden	91

12.11.2024

2024 talousarvion sitovien määräraha-kohtien välisistä siirroista

16	Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle kaupunkiympäristön toimialan talousarviokohtaan 3 10 08, Palvelut ja luvat, sitovan toimintakatteen alittamisesta vuonna 2024	94
17	Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle kaupunkiympäristön toimialan talousarviokohtaan 3 10 09 Yleisten alueiden kunnossapito toimintamenojen ylityksestä vuonna 2024	97
18	Pöydälle 05.11.2024 Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Minja Koskelan ym. aloitteesta koskien ympäristöarvojen kunnioittamisen valtavirtaistamista Helsingin kaupungin päätöksentekoon	99
19	Tyynenmerenkatu, katusuunnitelma, Jätkäsaari	107
20	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle kaupunginhallituksen palauttamasta valtuutettu Katri Penttisen ja 25 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien kaavoituksen suunnitteluperiaatteista päättämistä	111
21	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Tuomas Tuomi-Nikulan ym. valtuustoaloitteesta koskien matalan kynnyksen saunakulttuurin edistämistä Helsingin saarissa	116
22	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Mari Holopaisen toivomusponnesta koskien merkittävien kiinteistöjen ja niiden tonttien myynnin sekä vuokraamisen pitkän tähtäimen kannattavuuden vertailua	119
23	Kaupunkiympäristölautakunnan kokousajat vuonna 2025	123
24	Oikaisuvaatimus Asumisen palveluiden asumisen yksikkö 2:n päällikön huoneenvuokralain mukaista vuokrahyvitystä koskevasta päätöksestä 24.9.2024 (37 §)	125
25	Kaupunkiympäristölautakunnan alaisten viranomaisten ajalla 31.10.–6.11.2024 tekemien päätösten seuraaminen	128

12.11.2024

Asia/1

1

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunkiympäristölautakunta päättää valita pöytäkirjantarkastajaksi Tuomas Nevanlinnan ja varatarkastajaksi Eveliina Heinäluoman.

Esittelijä

apulaispormestari
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Marianne Hirsikko, hallintosihteeri, puhelin: 09 310 64373
marianne.hirsikko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.11.2024

Asia/2

2

Ilmoitusasiat

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää merkitä tiedoksi.

Kaupunginvaltuusto (Kvsto)

Kvsto 23.10.2024 § 215

Kiinteistökaupan esisopimuksen hyväksyminen (Sörnäinen, Kalasatama, Verkkosaaren pohjoisosa, tontti 10660/1)

HEL 2024-004442 T 10 01 01 01

[Pöytäkirja 23.10.2024](#)

Kaupunginkanslia

Voimaantullut asemakaava: Suurmetsä, Tatti 13 ja 15

Kaupunginvaltuuston 11.9.2024, 172 §, hyväksymä asemakaavan muutos on tullut voimaan:

Suurmetsä, Heikinlaakso, korttelin 41164 tontit 25 ja 26, piirustus nro 12763, Tatti 13 ja 15.

HEL 2021-003813

[Asemakaavan muutoksen kartta, piirustus nro 12763](#)

[Asemakaavan muutoksen selostus, piirustus nro 12763](#)

Helsingissä 4.11.2024

Voimaantullut asemakaava: Herttoniemi, Puusepänkatu 11

Kaupunginvaltuuston 11.9.2024, 173 §, hyväksymä asemakaavan muutos on tullut voimaan:

Herttoniemi, Herttoniemen yritysalue, tontti 43061/1, piirustus nro 12904, Puusepänkatu 11.

HEL 2023-006363

[Asemakaavan muutoksen kartta, piirustus nro 12904](#)

12.11.2024

Asia/2

[Asemakaavan muutoksen selostus, piirustus nro 12904](#)

Helsingissä 4.11.2024

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Marianne Hirsikko, hallintosihteeri, puhelin: 09 310 64373
marianne.hirsikko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.11.2024

Asia/3

3

Eron myöntäminen kaupunkiympäristön toimialan ympäristöjohtajalle ja viran haettavaksi julistaminen

HEL 2024-014441 T 01 01 04 00

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää myöntää Esa Nikuselle eron 1.6.2025 lukien ympäristöjohtajan virasta.

Samalla kaupunkiympäristölautakunta kehottaa kaupunkiympäristön toimialaa käynnistämään ympäristöjohtajan viran (016742) täyttämisen.

Ympäristöjohtajan virka kuuluu kokonaispalkkausjärjestelmään.

Viran kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, kokemusta johtamistehtävissä sekä suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Ympäristöjohtajan viran sijaisuusjärjestelyt hoidetaan toimialan toimintasäännön 7 luvun mukaisesti viran täyttömenettelyn ajan.

Esittelijän perustelut

Ympäristöjohtaja Esa Nikunen on pyytänyt, että kaupunkiympäristölautakunta myöntäisi hänelle eron ympäristöjohtajan virasta 1.6.2025 lukien. Hakemus on nähtävänä kaupunkiympäristölautakunnan kokouksessa.

Hallintosäännön (19.6.2019 § 212) 23 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan virkasuhteeseen ottava viranomainen päättää virkasuhteen päättymisestä.

Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan toimialalautakunta päättää toimialan ympäristöjohtajan virkaan ottamisesta.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Anne Lappalainen, henkilöstöpäällikkö, puhelin: 09 310 64928
anne.k.lappalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Erohakemus 30.9.2024

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Työpajankatu 8
Helsinki 58
https://www.hel.fi/

Puhelin
09 310 1691

Y-tunnus
0201256-6

12.11.2024

Asia/3

Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta

Otteet

Ote

Asianosainen

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta

Tiedoksi

Päätöksenteon tuki
Henkilöstöpalvelut
Palvelut ja luvat

12.11.2024

Asia/4

4

Hietalahdenrannan asemakaavan muutosluonnos (a-asia)

Pöydälle 29.10.2024

HEL 2021-004215 T 10 03 03

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää

- hyväksyä 29.10.2024 päivätyn asemakaavan muutosluonnoksen (liite nro 3) jatkosuunnittelun pohjaksi. Asemakaavan muutosluonnos koskee 4. kaupunginosan (Kamppi) korttelia 4005 sekä vesi-, katu- ja torialueita ja 5. kaupunginosan (Punavuori) korttelia 5002 sekä vesi- ja katualueita
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet esitettyihin mielipiteisiin ja kannanottoihin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla:

<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2021-004215>

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Hietalahdenaltaan ympäristöä ja Hietalahdentoria. Suunnittelualue sijaitsee Kampin ja Punavuoren kaupunginosien rajalla. Kaavaratkaisulla lisätään alueen veto-voimaa ja elävyyttä mahdollistamalla pääkonttoritasoista toimitilarakentamista Hietalahdenaltaan kaakkoisreunalle, nykyisen huoltoasema- ja ravintolarakennuksen paikalle sekä osin maatäytölle nykyisellä vesialueella. Meren puolella rantaviiva pysyy nykyisellä paikallaan Hietalahden telakan toimintaedellytysten turvaamiseksi. Kolmen keskenään lähes yhtä suuren rakennuksen ylempiin kerroksiin sijoittuu korkean laatutason toimistotiloja, kun taas ensimmäiset kerrokset varataan liiketilaksi tai muille palveluille kaikkien kaupunkilaisten käyttöön. Suunnitelmassa 5–9-kerroksisten rakennusten kaupunkikuvallista ilmettä on kevennetty terassoinnein ja julkisivujen porrastuksilla sekä sävyvaihtelulla. Uudisrakentamisen lisäksi kaavaratkaisu mahdollistaa uuden, merellisen rantapromenadin luomisen sekä muiden julkisten ulkotilojen kehittämisen. Hietalahdentoria on tarkoitus uudistaa viihtyisämmäksi ja vehreämmäksi mm. poistamalla torilta autopysäköinti ja lisäämällä alueen kasvillisuutta. Nykyisellään sekavaa risteysaluetta torialueen ja altaan välissä on mahdollista järjestellä uudelleen erityisesti jalankulun helpot-

tamiseksi. Ranta-alueella jalankulun ja pyöräilyn reitti jatketaan siltayhteydellä altaan yli.

Asemakaavan tavoitteena on lisätä alueen elinvoimaa, käyttäjämääriä sekä laatutasoa muodostamalla alueelle korkean profiilin yrityskeskittymä kivijalkapalveluineen. Tarkoituksena on laajentaa keskustan työpaikka-aluetta kohti rantaa ja kytkeä alue osaksi keskustan tiiviisti rakennettua ja käveltävää kaupunkirakennetta. Työpaikkojen ja palveluiden lisäämisen ohella tavoitteena on kehittää alueen julkisia ulkotiloja, kuten meren puoleista rantavyöhykettä, Hietalahdenaltaan reunoja sekä Hietalahdentoria viihtyisämmiksi ja käveltävämmiksi. Uudella pyöräilyn ja kävelyn yhteydellä liitetään ranta-alue Helsinkiä kiertävään julkiseen rantareittiin. Torialueen muutosten tavoitteena on aukion kunnostaminen ja istutusten lisääminen siten, että nykyisten toritoimintojen lisäksi alueelle mahdollistetaan tapahtumakäyttö, kuitenkin historiallisesti arvokasta ympäristöä kunnioittaen.

Kaavaratkaisussa on erityisesti pyritty ratkaisemaan keskustan rakenteen laajentuminen ilman, että Bulevardin ja Hietalahdentorin historiallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön arvot vaarantuvat.

Uutta toimitilakerrosalaa on 39 530 k-m². Kehittämismäärä saajan arvion mukaan työpaikkamäärä on n. 3 000.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu alustavat liikennetarkastelut, joissa Hietalahdenlaiturin rantareitin jatkoksi on suunniteltu uusi jalankulun ja pyöräliikenteen siltayhteys. Hietalahdenrannan ja Bulevardin risteysaluetta on kehitetty sujuvammaksi torin ja uuden ranta-alueen välillä kulkeville jalankulkijoille. Autoliikenteen osalta on tutkittu kahta vaihtoehtoa, joiden ero koskee Bulevardin katkaisua auto- ja bussiliikenteen osalta kadun länsipäästä Hietalahdentorin kohdalla. Nyt laadittu kaavaluonnos perustuu Bulevardin läpiajon sallivaan, nykyverkon kaltaiseen liikennetarkaisuun.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että toimitilan ja palveluiden määrä yrityksille houkuttelevalla sijainnilla kasvaa ja alueen käyttäjämäärä lisääntyy. Ranta-alue kytkeytyy selkeämmin osaksi kantakaupungin urbaania aluetta, mutta samalla tiivis rakentaminen muuttaa sekä ranta-alueen että Hietalahdentorin avoimia näkymiä. Myös Hietalahdenaltaan luonne muuttuu avoimen kaupunkitilan ympäröimästä satama-altaasta tarkemmin rajatuksi vesiaiheeksi.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista siten, että kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi, ensisijaisesti uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä

huomioiden alueiden erityispiirteet sekä edistetään keskustan työpaikkojen ja palveluiden määrän ja intensiteetin kasvua.

Kaavaratkaisu toteuttaa Elämyksellinen ydinkeskusta – Ydinkeskustan maankäytön kehityskuvan 2032 toimenpidelinjauksia.

Kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 sekä Jätkäsaaren osayleiskaavan mukainen.

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto päätti 11.5.2020 § 17 varata Hietalahdenrannan alueen HGR Property Partners Oy:lle toimitilahankkeen kehittämistä ja toteutusedellytysten jatkoselvittämistä varten 31.12.2022 saakka.

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto jatkoi 15.5.2023 HGR Property Partners Oy:lle Hietalahdenrannan alueen varausta toimitilahankkeen kehittämistä ja toteutusedellytysten jatkoselvittämistä varten 31.12.2024 saakka. Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto hyväksyi yksimielisesti seuraavan vastaehdotuksen:

Asian jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä huomiota erityisesti alueen liikennejärjestelyihin. Suunnitelmia alueen tuleviksi liikennejärjestelyiksi on syytä tarkentaa niin, että ranta-alue jää paremmin käytettäväksi kävelyyn ja oleskeluun. Samalla on varmistettava Etelä-Helsingin ja Helsingin telakan riittävät liikenneyhteydät.

Hietalahdentorin merellistä yhteyttä on samalla säilytettävä nyt esitettyä paremmin. Täydennysrakentaminen on sovitettava alueen kaupunkikuvaan.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Hietalahdenrannan alue sijaitsee kaupunkirakenteellisessa solmukohdassa, jossa yhdistyvät asemakaavalliseen sommitelmaan pohjautuva historiallisen toriaukion ja puistokadun yhdistelmä sekä alueella sijainneen teollisuuden ja sen liikennetarpeiden muokkaama ranta-alue. Torialuetta sekä Hietalahdenaltaan pohjoisrantaan reunustavat pääasiassa vanhemmat arvorakennukset, kun taas Hietalahden merialueen puoleista rantavyöhykettä rajaavat myöhemmin rakennetut asuinkorttelit – viimeisimpänä Telakkarannan vastavalmistuneet rakennukset suunnittelualueen eteläpuolella.

Hietalahdentori on historiallinen toriaukio, jonka eteläosa on nykyisin pysäköintialueena. Hietalahden kauppahalli on torialueen toiminnallinen ja historiallinen maamerkki. Asemakaava-alueella sijaitsee vanhan

kauppahallin lisäksi vuonna 2000 valmistunut huoltoasema- ja ravintolarakennus sekä ravintola Merimakasiini Hietalahdenaltaan länsikulmassa.

Rannat rakennettiin nykyiseen, jalan ja pyörällä kuljettavaan muotoonsa vasta 2000-luvulla. Samalla tehtiin Hietalahdenaltaalle viimeisimmät täytöt. Alueen yleistasaus on matalalla erityisesti Hietalahdenaltaan ympärillä sekä risteysalueella ja merkittävä osa kaava-alueesta on tulvariskialuetta.

Hietalahdenranta on vilkkaasti liikennöity alueellinen kokoojakatu, mikä vähentää alueen käveltävyyttä ja viihtyisyyttä. Hietalahdenrannan ja Bulevardin risteysalue muodostaa voimakkaan estevaikutuksen torin sekä Hietalahdenaltaan ja ranta-alueen väliin.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja, joista vanhin on vuodelta 1887 ja tuorein vuodelta 2016. Suurin osa alueesta on asemakaavoissa merkitty katualueiksi tai aukioiksi. Hietalahdenaltaan molemmin puolin on kaksi liikerakennusten korttelialuetta, joiden alueella sijaitsee nykyisin ravintola- ja huoltoasemarakennuksia. Hietalahdentorilla sijaitseva kauppahalli on suojeltu asemakaavassa rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaana rakennuksena ark-merkinnällä.

Helsingin kaupunki omistaa maa- ja vesialueet. Kaavaratkaisu perustuu alueelle myönnettyyn kehittämisvaraukseen ja kaavaratkaisu on tehty varauksen saajan hakemuksesta. Kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonlisäveroa seuraavasti:

Katualueet	noin	5,5 M €
Rantarakenteet	noin	39 M €
Ruoppausalueet	noin	1,8 M €
Silta- ja tulvaportti	noin	10–20 M €
Korttelialue	noin	5.6 M €
Kunnallistekniikka	noin	2,9 M €
Muut kustannukset	noin	2,6 M €

Muut ed. kustannukset sisältävät mm. liikennevalot, tulvapumppaamot, kaukolämpö-, sähkö- ja tietoliikenneverkostojen siirrot. Kaukolämpöverkkoon liittyvät muutokustannukset sisältävät muuta kustannusarviointia enemmän epävarmuutta.

Lisäksi uuden korttelialueen, nykyisen huoltamotontin ulkopuolisiin, pilaantuneisiin ja meriläjityskelvottomiin maa-aineksiin varaudutaan noin 1,5 milj. euron kustannuserällä.

Yhteensä kaava-alueen investointikustannukset ovat noin 70–80 milj. euroa.

Alueella on käynnissä, voimassa olevan asemakaavan mukaisen, pistolaiturin peruskorjaussuunnittelu. Alustavan arvion mukaan pistolaiturin peruskorjauskustannukset tulevat olemaan kaupungille tästä kaavahankkeesta riippumatta noin 10 milj. euroa seuraavan 5 vuoden aikana. Arvio sisältää alustavat porapaalu- ja paalulaattarakenteet, pintamateriaalit sekä kustannuskertoimet. Suunnittelu on kesken, mikä lisää kustannusarvioinnin epävarmuutta. Laiturin korjauksen kustannusarvio ei sisällä nykyisen kääntösillan korjaustoimenpiteitä tai uuden siltarakenteen kustannuksia.

Lisäksi kaava-alueesta luoteeseen esitetty tulvasuojaus voidaan toteuttaa alustavan arvion mukaan 2050-luvun taitteessa, ja sen kustannukset on arvioitu olevan tämän hetken kustannustasossa noin 3,2 milj. euroa.

Edellä esitetyt kustannukset perustuvat yleissuunnittelutasoiseen, alustaviin kustannusarviointiin.

Hietalahden torialueelle on laadittu tämän asemakaavan laadinnan yhteydessä ideasuunnitelma, jonka perusteella ei voida arvioida investointikustannuksia. Kustannusten arvioimiseksi tarvitaan jatkosuunnittelua.

Asemakaavamuutos nostaa alueen arvoa. Kaavoitettavan rakennusoiden arvo määrittyy jatkosuunnittelun ja -neuvotteluiden perusteella. Kaavahankkeen on tarkoitus olla vähintään kustannusneutraali kaupungille.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaikana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helsingin Satama

- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Museovirasto
- Uudenmaan ELY-keskus
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat alueen kulttuurihistoriallisiin ja maisemallisiin arvoihin, uudisrakentamisen liialliseen massiivisuuteen ja sopimattomuuteen alueelle, Hietalahdenaltaan arvojen heikkenemiseen, tärkeiden näkymien menetykseen, vedenalaiseen kulttuuriperintöön ja huoltoasemarakennuksen lakisuojausesitykseen, kunnallistekniiseen suunnitteluun ja tilavarauksiin, suunnitteluratkaisun vaikutuksiin eri liikennemuodoille sekä sataman hinaajien tarvittaviin tilavarauksiin. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että suunnitelmaa on kehitetty nykytilanteeseen perustuvalla liikenneratkaishulla ja meren puoli varataan kävelyn ja pyöräilyn alueeksi. Meren puolella maatäytöistä on luovuttu ja rantaviiva pysyy nykyisellä sijainnillaan. Rakennusmassoja on terassoitu ja julkisivujen käsittelyä kehitetty pienipiirteisemmän vaikutelman aikaansaamiseksi. Kaavaratkaisusta on laadittu alustava kunnallistekninen yleissuunnitelma ja rakennettavuusselvitys.

Luonnosaineiston nähtävilläolo järjestettiin erikseen, jolloin viranomaisten kannanotot kohdistuivat rakentamisen volyyymiin ja sen merkittäviin kielteisiin vaikutuksiin kulttuuriympäristöön, maisemaan, merellisyyteen ja satama-altaan historiallisiin arvoihin, uudisrakentamisen hierarkkiseen suhteeseen lähiympäristön arvorakennusten kanssa, mahdolliseen vedenalaiseen kulttuuriperintöön, alueelle sopiviin toimintoihin ja satama-altaan säilymiseen venesatamana, Hietalahdentorin ja kaupapahallin suojeluun sekä huoltoasemarakennuksen ja Hietalahdenlaiturin kääntösillan mahdolliseen purkamiseen, torin suunnitteluratkaisuihin, kaupunkilaisten runsaaseen kielteiseen palautteeseen, pysäköintilaitoksen ja autoliikenteen reittimuutoksista luopumiseen ja rantareitin kehittämiseen, hälytysajoreitteihin ja pelastusturvallisuuteen, olemassa olevien vesihuoltolinjojen ja tunneleiden sekä tulevien hulevesien erillisviemäreiden huomioimiseen ja tilavarauksiin, yleistä kunnallistekniikkaa palvelevien ilmanvaihtohormien sallimiseen uudisrakennukseen kaavamääräyksellä, jätehuollon järjestelyjen ja huoltoväylien suunniteluohjeistuksen huomioimiseen.

Luonnosaineistosta saatiin kannanotot seuraavilta tahoilta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Museovirasto
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, kaupunginmuseo

- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, pelastuslaitos

Mielipiteet

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat alueen kulttuurihistoriallisten ja virkistysarvojen tuhoutumiseen, uudisrakennusten liian suureen kokoon ja paikkaan sopimattomaan ilmeeseen, rakentamisen varjostusvaikutuksiin ja näkymien heikkenemiseen sekä naapurirakennuksien asunnoista että kaupunkitilassa yleisemmin, merellisen strategian linjauksiin, veneilyn ja alusten tilavarauksiin, liikenneratkaisun ongelmallisuuteen niin viihtyisyyden, käveltävyyden, kestävyiden ja ympäristöhäiriöiden kuin liikenteen sujuvuudenkin kannalta, torin alle suunniteltuun pysäköintilaitokseen, toimistotilan tarpeettomuuteen, hankkeen ekologiseen kestävyteen, maaperän pilaantuneisuuteen ja sen vaikutuksiin kustannuslaskennassa, lintujen olosuhteisiin ja vedenalaiseen ekosysteemiin, kehittämisvaraus- ja suunnitteluprosessin ongelmallisuuteen sekä vuorovaikutuksessa esille tulleen palautteen huomioimatta jättämiseen. Lisäksi mielipiteiden liitteenä on toimitettu vaihtoehtoinen viitesuunnitelma, joka on lisätty myös vuorovaikutusraportin liiteaineistoksi. Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että suunnitelmien lähtökohdaksi on otettu pitäytyminen nykyisen kaltaisessa liikennejärjestelyssä ja merenpuoleisen rantaviivan säilyttäminen. Torin alle suunnitellusta pysäköintilaitoksesta on luovuttu. Uudisrakennusten massoittelemia ja arkkitehtuuria on kehitetty viitesuunnitelmassa siten, että rakennusmassoja on terassoitu ja julkisivukäsittelyä on kehitetty vaihtelevammaksi. Viitesuunnitelmaan on lisätty varjostuskaaviot. Hankkeen taloudellisia vaikutuksia, toimistotilan tarvetta ja ilmastovaikutuksia on arvioitu erillisillä selvityksillä. Asemakaavamääräyksissä annetaan määräyksiä mm. pilaantuneen maan puhdistustarpeesta, lintuturvallisesta rakentamisesta ja uudisrakennusten energiatehokkuudesta.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 27 kpl.

Luonnosaineiston erillisen nähtävilläolon yhteydessä saadut mielipiteet kohdistuivat alueen kulttuurihistoriallisiin, kaupunkikuvallisiin ja maisemallisiin arvoihin, uudisrakentamisen kokoon ja arkkitehtuuriin, alueen merellisen luonteen säilyttämiseen ja veneilyn olosuhteisiin, alueen virkistyskäytön kehittämiseen ja muihin alueelle toivottuihin toimintoihin, liikenne- ja pysäköintiratkaisuihin, liikenteen ja rakentamisen aiheuttamiin ympäristöhäiriöihin, varjostus- ja tuuliolosuhteisiin sekä kaupunkiympäristön ylikuumentumiseen, asuntojen arvon laskuun ja alueen sosioekonomisen rakenteen muutokseen, toimisto- ja liiketilojen tarpeellisuuteen, hankkeen ekologiseen kestävyteen ja alueen luontoarvoihin sekä selvitysten puutteellisuuteen (mm. luonto- ja liikenneselvitykset).

Kirjallisia mielipiteitä saapui 58 kpl.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Toimivalta

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella yleis- ja asemakaavoituksen, liikenne- ja katusuunnittelun sekä muun maankäytön ohjaamisesta.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Sinikka Lahti, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 37478
sinikka.lahti(a)hel.fi

Mia Kajan, erityisasiantuntija, puhelin: 09 310 15820
mia.kajan(a)hel.fi

Teemu Vuohtoniemi, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 37490
teemu.vuohtoniemi(a)hel.fi

Mikko Tervola, insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 09 310 44131
mikko.tervola(a)hel.fi

Anu Lamminpää, johtava maisema-arkkitehti, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu,
puhelin: 09 310 37258

anu.lamminpaa(a)hel.fi

Sakari Mentu, arkkitehti, rakennussuojelu, puhelin: 09 310 37217
sakari.mentu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Hietalahdenrannan asemakaavan muutosluonnoksen kartta, päivätty 29.10.2024
- 4 Hietalahdenrannan asemakaavan muutosluonnoksen selostus, päivätty 29.10.2024
- 5 Havainnekuva, 29.10.2024
- 6 Alustavat liikennetarkastelut
- 7 Tilastotiedot
- 8 Vuorovaikutusraportti 29.10.2024 ja yleisötilaisuuksien (9.9.2020 ja 26.8.2021) muistiot sekä verkkokyselyiden koosteet
- 9 Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

- 1 Mielipidekirjeet OAS-vaiheessa
- 2 Mielipidekirjeet luonnosvaiheessa

Muutoksenhaku

12.11.2024

Asia/4

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Hakija

Ne OAS:sta mielipiteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa
Ne kaavaluonnoksesta mielipiteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 29.10.2024 § 559

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
27.5.2024

Nimistötoimikunta 08.06.2022 § 44

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 3.9.2021

5

Esplanadien ja niihin liittyvien katujen kokeilun tulokset (a-asia)

Pöydälle 05.11.2024

HEL 2024-010896 T 08 00 04

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää merkitä tiedoksi Esplanadin ja niihin liittyvien katujen kokeilun tulokset kesäkaudelta 2024 ja johtopäätökset kokeilun ajalta 2023–2024.

Lisäksi lautakunta päättää, että Erottajaan liittyviä järjestelyitä Ludviginkadusta etelään ei pureta syksyn 2024 aikana vaan valmistellaan tähän liittyvistä pysyvistä liikennejärjestelyistä liikennesuunnitelma ja tuodaan se lautakunnan päätettäväksi. Päätösaikataulu suunnitellaan siten, että se mahdollistaa ravintoloille terassit kesäkaudelle 2025.

Lisäksi lautakunta päättää, että Design museon edessä toteutetaan vielä kesäkaudella 2025 kesäkatu ja valmistellaan pysyvistä järjestelyistä suunnitelmat, jotka on mahdollista toteuttaa museon edustalle 2026.

Tiivistelmä

Osana Helsingin keskustan viihtyisyyden, elinvoimaisuuden ja elämyksellisyyslisäämistä kaupunki on toteuttanut Esplanadeilla ja niihin liittyvillä kaduilla kävely-ympäristöä kehittävän kokeilun vuosina 2023–2024. Väliaikaisina järjestelyinä Pohjoisesplanadilla levennettiin kävely- ja oleilualueita toiselle ajokaistalle, Eteläesplanadilla pyöräliikenne siirrettiin toiselle ajokaistalle, Lönnrotinkadulle lisättiin pyöräkaista, Erottajankadun jalkakäytävää levennettiin, Korkeavuorenkadulle Design museon edustalle toteutettiin kesäkatu -konseptilla aukio ja kesällä 2023 Kasarmikadun pohjoisin osuus yksisuuntaistettiin ja lisättiin katutilan käveltävyyttä. Kokeilu on suunniteltu yhteistyössä keskusta-alueen toimijoiden sekä kuntalaisten kanssa ja sen vaikutuksia on seurattu koko kokeilun ajan.

Esplanadin kokeilu on lisännyt alueella kävelyä ja oleilua erityisesti kesäaikaan, talviaikaan hyödyt ovat olleet vähäisiä. Talvikauden potentiaalin parempi hyödyntäminen tärkeissä kaupunkikohteissamme on jatkossa perusteltua. Suurin osa helsinkiläisistä ja alueella liikkuneista on kokenut kokeilun vaikuttaneen positiivisesti alueen viihtyisyyteen. Otantaan perustuvassa helsinkiläisille tehdyssä kyselyssä mielipiteet jakautuivat tasaisesti puolesta ja vastaan pysyvien ratkaisujen osalta.

Kokeilulla ei ole havaittu merkittäviä vaikutuksia alueen elinvoimaan. Osa toimijoista on saanut kokeilusta hyötyä erityisesti laajempien terrassien ansioista. Merkittävä osa toimijoista on kokenut kokeilun hyvinkin kielteisenä liiketoiminnalleen huoltoajon vaikeutumisen, autoliikenteen hidastumisen ja pysäköintipaikkojen poistumisen takia. Huoltoliikenne on toisaalta kokeilun aikana noudattanut paremmin liikennesääntöjä ja jalankulun turvallisuus on parantunut

Autoliikenteen määrät vähenivät kokeilun alkamisen jälkeen erityisesti Esplanadeilla, Pohjois- ja Eteläesplanadien liikennemäärät ovat vähentyneet 18–20 % verrattuna aiempiin vuosiin. Autoliikenteen sujuvuus on kokeilun aikana heikentynyt maltillisesti ja paikallisesti, matka-ajat ydinkeskustan läpi ovat pidentyneet kokeilun myötä ruuhka-aikaan 1-3 minuuttia, päiväaikaan 0-1 minuuttia. Suurimmat vaikutukset autoliikenteen osalta kohdistuvat Pohjoisrantaan sekä Pohjoisesplanadille. Lönnrotinkadun pyöräkaista kasvatti pyöräliikenteen määrää merkittävästi kesäaikana, se selkeytti liikkumista ja rauhoitti jalkakäytäviä kävelylle.

Kokeilua voidaan pitää onnistuneena sikäli, että alueiden viihtyisyyden koetaan lisääntyneen ja kävelyn ja oleilun olosuhteiden parantuneen. Jalankulkijamäärien tai elinvoiman osalta ei voida todentaa kokeilusta johtuvaa merkittävää parantumista, eikä toimintaympäristön muutosten vaikutusta alueen kävijämääriin tai liikevaihtoon voida erottaa kokeilun vaikutuksista.

Kokeilun toinen keskeinen tavoite oli saada kokemuksia ja oppia kokeilusta – laajan seurannan ja vuoropuhelun seurauksena kokeilusta on saatu paljon tietoa ja oppeja tulevien ratkaisujen suunnitteluun niin kokeilussa mukana olleilla kuin muilla vastaavilla kaduilla.

Keskeisinä oppeina kokeilusta voidaan pitää suunnitteluratkaisujen osalta viihtyisyyden lisäämisen onnistumista sekä sitä, että autoliikenteen kapasiteetin vähentäminen ei aiheuttanut kohtuuttomia haasteita. Jatkosuunnittelussa huoltoliikenteen toimivuus ja pelastustoiminnan vasteajat ovat tärkeitä huomioitavia asioita.

Kokeilu osoitti, että kaupunki voi olla ketterä ja nopea toimija, mutta se vaatii paljon resursseja, huomattavasti enemmän kuin normaalin prosessin mukainen toiminta ja kokeiluun varattavat resurssit ovat pois kaupungin muista hankkeista. Hankkeen aikataulu oli erittäin haastava suhteessa kohteen merkittävyyteen, tavoiteltuun laatutasoon ja edellytettyyn yhteissuunnitteluun työtapanä. Osalle toimijoista vuorovaikutuksen käynnistyminen vasta lautakunnan valmistelupäätöksen jälkeen oli liian myöhäinen vaihe ja joidenkin ulkopuolisten toimijoiden näkökulmasta alle vuoden valmistautumisaika muuttuviin järjestelyihin on liian lyhyt. Jatkokehityksessä on tärkeää huomioida, että oikein ajoitettu ja

monipuolinen vuoropuhelu kaupunkilaisten ja toimijoiden kanssa, ratkaisusta oppiminen ja niiden vaikutusten seuraaminen edesauttavat laadukkaasti kävely-ympäristön kehittämistä ja parantavat ratkaisuiden hyväksyttävyyttä. Lisäksi tällaisten kokeilujen valmistelussa, kun ihmisten arkisiin liikkumistottumuksiin puututaan nopealla aikajänteellä, tulee varmistaa valmistelijoiden työhyvinvointi ja asiallinen kohtelu.

Esittelijän perustelut

Lähtökohdat

Helsingissä tavoitellaan viihtyisämpää, elinvoimaisempaa ja elämyksellisempää keskustaa. Kaupunkistrategiassa on tunnistettu keskustan rooli työpaikkojen, palveluiden, viihtymisen ja kulttuurin keskittymänä, johon Helsingin tulee investoida määrätietoisesti. Kaupunkistrategiassa edellytetään kehittämään liikennejärjestelyjä keskustan elinvoiman kasvua tukeväksi sekä suunnittelemaan kävelykeskustan kehitystä nojautuen viime kauden valmisteluun. Kaupunginhallitus päätti 25.1.2021 periaatteista ja toimenpiteistä kävelykeskustan laajentamiseen tähtäävän jatkosuunnittelun pohjaksi ja edellytti laatimaan suunnitelman käveltävän keskustan laajentamiseksi, joka voidaan aikatauluttaa ja jota voidaan toteuttaa useammassa vaiheessa hyödyntäen ensimmäisten käveltävän keskustan laajentamisen osien onnistumisia seuraavien vaiheiden toteutuksessa.

Esplanadin ja niihin liittyvien katujen kokeilu on osa tätä jatkumoa. Kokeilu valmisteltiin Kaupunkiympäristölautakunnan päätöksen 15.11.2022 635 § mukaisesti toteutettavaksi vuodesta 2023 alkaen ja välitulokset tuotavaksi kaupunkiympäristölautakunnan käsiteltäväksi syyskaudella 2023, jotta tulosten perusteella voidaan tehdä johtopäätökset jatkosta. Esplanadin alueen kokeilun tuloksia on aiemmin esitelty Kaupunkiympäristölautakunnalle 5.12.2023 (päättös 12.12.2023 § 650) ja 18.6.2024 (ilmoitusasia).

Kokeilu alkoi kesäkaudella 2023 ja valmisteluvaiheessa sen suunniteltiin jatkuvan syksyyn 2024. Kokeilun aikaisia rakenteita ja järjestelyjä on alettu tämän mukaisesti purkamaan lokakuussa 2024 ja alue palautetaan liikenteellisesti kokeilua edeltävään tilaan vuoden 2024 aikana.

Esplanadien alueen tulevaisuutta tullaan suunnittelemaan pohjautuen ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, jossa on esitetty, että Esplanadilla käynnistetään asemakaavan muutos ja sen yhdeksi tavoitteeksi asetetaan riittävä kapasiteetti ydinkeskustan poikittaiselle autoliikenteelle. Kluuvin alueellisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa suunnitellaan alueen kävelyolosuhteiden kehittämistä sekä muita liikennejärjestelyjä.

Ydinkeskustassa on tulevina vuosina tiedossa merkittäviä peruskorjauksia, ensin Kaivokadun metroaseman vesikatkon uusiminen arvioilta alkaen vuonna 2027 ja kestäen pari vuotta. Sen jälkeen on tarkoitus käynnistää Esplanadin vesihuoltoverkoston ja katu ympäristön peruskorjaus noin vuodesta 2029 alkaen. Esplanadin alueen liikennejärjestelyjä voidaan muuttaa laadittavan asemakaavan ja alueellisen liikennesuunnitelman mukaisesti peruskorjauksen yhteydessä. Kokeilun aikaisia kokemuksia ja oppeja tullaan hyödyntämään pysyvien ratkaisujen suunnittelussa niin Esplanadeilla kuin muilla ydinkeskustan kaduilla sekä tulevilla kokeiluilla.

Menestyneimmän kesäkatukohteen eli Designmuseon aukion pysyvien ratkaisujen suunnittelu käynnistyy syksyllä 2024. Lönnrotinkadun pysyvät liikennejärjestelyt tullaan päivittämään Kampin alueen liikennesuunnitelman laatimisen yhteydessä, suunnittelu käynnistyy arvioilta vuonna 2026.

Kokeilun toteutus

Esplanadien ja niihin liittyvien katujen kokeilussa lisättiin ja parannettiin kävely- ja oleilualueita. Etelä- ja Pohjoisesplanadien ajoradat muutettiin yksikaistaisiksi. Pohjoisesplanadilla jalkakäytävää levennettiin väliaikaisin rakentein, levennysalueille tuotiin runsaasti kasvillisuutta ja kadun kalusteita. Osa kadun varren toimijoista laajensi terassejaan levennysalueelle. Eteläesplanadilla ajoradalta vapautuvaa tilaa hyödynnettiin siirtämällä pyörätie puistosta ajoradan viereen, jotta jalankulku ja pyöräliikenne erottuisivat paremmin toisistaan. Lisäksi Eteläesplanadin jalkakäytävän viereen toteutettiin pienempiä laajennusosia, jossa oli Pohjoisesplanadia vastaavia kalusteita, kasveja ja toimijoiden toteuttamia terassilaajennuksia. Huoltoliikenteen edellytykset pyrittiin turvaamaan säilyttämällä lastaus- ja taksipaikat molemmilla kaduilla. Suunnittelussa huomioitiin myös pelastuslaitoksen käyttämät reitit sekä nostopaikat.

Erottajankadulla itälaidalle järjestettiin väliaikaisin rakentein lisää tilaa kävelyille, oleilulle ja terasseille. Ludwiginkadun pohjoispuolella levennettiin jalkakäytävää asfaltoidulla osuudella, jota reunustavat Esplanadeja vastaavat kadun kalusteet. Ludwiginkadun eteläpuolella Erottajankadulla hyödynnettiin pääosin kesän 2022 kesäkatukalusteita ja vain osa jalkakäytävästä levennettiin asfaltoidulla rakenteella.

Lönnrotinkadulla rakennettiin pyöräkaista ajoradalle kaventamalla ajorataa Mannerheimintien ja Hietalahdenkadun välillä, Lönnrotinkadun osalta järjestelyt valmistuivat vasta syyskuussa 2023. Osalla matkaa pyöräkaista toteutettiin pysäköityjen autojen oikealle puolelle, mikä on Helsingissä uusi ratkaisu. Osalla matkaa pyöräkaista oli pysäköityjen autojen vasemmalla puolen ja yhdellä katuosuudella pyöräkaista rajat-

tiin muovisilla pollareilla ajokaistasta. Pyöräkaista vähensi kadunvarren asukaspysäköintipaikkoja noin 5 kappaletta sekä iltaisin ja öisin vapaassa pysäköinnissä olevia paikkoja noin 65 kappaletta.

Lisäksi kesäkatuna toteutettiin Korkeavuorenkadulla Designmuseon edustalle aukio, jossa oli kasvien ja kalusteiden lisäksi lasten leikki-paikka sekä Helsingin tanssiyhteisön kanssa yhteistyössä toteutettu tanssilava. Kasarmikadun kesäkatujärjestelyissä parannettiin käveltä-vyyttä Eteläesplanadin ja Pohjoisen Makasiinikadun välillä tuomalla ka-tutilaan oleskelun mahdollistavia kalusteita, lisäämällä katuvihreää ja rauhoittamalla autoliikennettä. Kasarmikadun kesäkatu toteutettiin ke-sinä 2021–2023.

Kesälle 2024 kokeilualueille tehtiin pieniä muutoksia saadun palaut-teen, kokemusten ja havaintojen pohjalta. Merkittävin muutos liittyy huoltoliikenteen järjestelyihin, kun taksiasema Pohjoisesplanadi 27:n kohdalla muutettiin huolto- ja saattopaikoiksi, jotta pysäyttämisen paik-koja olisi kadulla enemmän. Pohjoisesplanadilla oli kesän 2024 aikana Keskuskadun ja Kluuvikadun välillä kaksi kiinteistöyömaata, jotka vai-kuttivat kävelyalueen kokoon ja laatuun. Esplanadeilla kasviruukkujen määrää vähennettiin ja siirrettiin väljyyden lisäämiseksi. Erottajankadul-le toteutettiin mikroliikkumispiste sekä katumaalaus jalkakäytävän le-vennysosan käyttöön kannustamiseksi ja viihtyisyyden lisäämiseksi.

Yhteistyö ja vuorovaikutus

Jo kokeilun valmistelun alussa tunnistettiin merkittävä vuorovaikutuk-sen ja viestinnän tarve sekä kokeilun alueen yritysten ja kiinteistöomista-jien että kaupunkilaisten kanssa. Kokeilun valmistelusta 15.11.2022 tehdyn päätöksen mukaisesti kokeilu suunniteltiin yhteistyössä keskus-ta-alueen yritysten kanssa. Esplanadin alueen toimijat ja hankkeen asiantuntijat kutsuttiin mukaan yhteensä kuuteen yhteissuunnittelutyö-pajaan kokeilun valmisteluvaiheessa. Lisäksi toimijoita haastateltiin heidän tarpeistaan ja näkemyksistään. Kaupunkilaisille järjestettiin kai-kille avoin työpaja, jossa he saivat ideoida millaiselta Esplanadien kä-velyalueilla näyttäisi. Lisäksi koottiin 17-henkinen kaupunkilaisraati ke-hittämään ja testaamaan kävelyalueita. Kesäkaduista pidettiin erikseen ideointityöpaja alueen yrityksille ja toimijoille. Samoin Lönnrotinkadusta pidettiin erillinen verkkotilaisuus, joka suunnattiin erityisesti alueen asukkaille. Erottajankadun yrityksille järjestettiin työpaja katutaiteen ideoimiseksi ja yrittäjien välisen verkoston tiivistämiseksi keväällä 2024.

Vuorovaikutus alueen toimijoiden sekä muiden alueella liikkuvien kans-sa oli keskeistä, jotta saatiin tietoja ja kokemuksia keskustan kehittämi-sen pohjaksi myös pidemmällä tähtäimellä ja voitiin arvioida kokeilun onnistumista. Kokeilun aikana on kerätty toimijoiden mielipiteitä ja ko-

kemuksia kolmesti toistetun elinvoimaseurannan kyselyn kautta sekä kolmessa tilaisuudessa kokeilun alettua. Kaupunkilaisten näkemyksiä on kuultu kaupunkilaisraadista kautta, Helsinki Design Weekin 2023 yhteydessä, kokeilualueilla tehdyissä haastatteluissa sekä kaupungin palautekanavien kautta saadun palautteen myötä.

Kokeilun valmistelusta ja etenemisestä on viestitty hankkeen verkkosivuilla, mediatiedotteiden ja verkkouutisten avulla sekä sosiaalisessa mediassa. Lisäksi alueen toimijoilla on ollut mahdollisuus vastaanottaa sähköinen uutiskirje, jota lähetettiin rakentamisvaiheessa kerran viikossa. Kokeilun synnyttämä julkinen keskustelu on ollut prosessin aikana aaltoilevaa. Heti kokeilun valmistelupäätöksen jälkeen sekä järjestelyjen rakentamisen aikana kokeilu keräsi paljon kritiikkiä. Esplanadien järjestelyiden valmistuttua kritiikki laantui, ja myös positiivisia ääniä kuului enemmän. Kokeilun aikana palaute on ollut sekä myönteistä että kielteistä. Viestinnän ja vuorovaikutuksen toteutumista on kuvattu tarkemmin liitteessä 1.

Kokeilun kustannukset

Esplanadin ja siihen liittyvien katujen kokeilu on maksanut tähän mennessä 4,2 miljoonaa euroa sisältäen vuosien 2023–2024 järjestelyt Pohjois- ja Eteläesplanadilla, Erottajankadulla, Lönnrotinkadulla, kesäkaduilla Designmuseon edustan aukiolla ja Kasarmikadulla (vain kesälä 2023). Kokeilualueiden suunnittelun ja hankinnan yhteydessä on tavoiteltu kalusteiden ja muun materiaalin jatkokäyttöä kokeilun jälkeen. Kalusteita ja materiaaleja tullaan hyödyntämään tulevissa kokeiluissa, muilla katu- ja puistoalueilla, osin kalusteita on jo uudelleensijoitettu kaupunkiympäristöön sekä osin materiaalit varastoidaan tulevaa käyttöä varten mm. Esplanadien peruskorjauksen yhteydessä. Niiden kalusteiden ja materiaalien, jotka pyritään uudelleenkäyttämään, arvo on yhteensä noin 1,1 miljoonaa euroa. Lisäksi monivuotisia kasveja kuten palmuja uudelleen käytetään muualla kaupunkiympäristössä. Kokeilun kustannukset on eritelty alla.

	euroa
Suunnittelu	450 000
Vuorovaikutus ja viestintä	150 000
Toteutus	3 300 000
Ohjelma-/toiminta alueella	25 000
Seuranta	350 000
Purku (arvio, työ kesken)	480 000

Kokeilun seurannan tulokset

Esplanadien, Lönnrotinkadun ja kesäkatujen kokeilusta on kerätty dataa ennen ja jälkeen kokeilun alkamisen. Seuranta on ollut kattavaa ja monipuolista.

Seurannan osa-alueita ovat:

- otannalla tehty kyselytutkimus helsinkiläisille,
- sosiaaliset vaikutukset,
- vaikutukset elinvoimaan,
- vaikutukset huoltoliikenteeseen,
- liikennelaskennat eri kulkumuodoilla,
- vaikutukset autoliikenteen sujuvuuteen,
- vaikutukset ilmanlaatuun sekä
- vaikutukset pelastustoimintaan.

Kävelyalueiden laajentamisen kokeilun vaikutuksia ei voida täysin erottaa muista keskustan toimintaympäristöön ja liikenteeseen tarkastelutilanteiden välillä vaikuttaneista muutoksista. Kokeilun seurannan keskeiset tulokset on kuvattu seuraavaksi sekä kesän 2024 että koko kokeilun ajalta.

Kyselytutkimuksen tulokset

Helsingiläisten kokemuksia Esplanadien alueesta ja kesäkaduista on kysytty syksyllä 2023 ja 2024. Helsingin kävelykeskustan kehittämiseksi löytyy laaja tuki, enemmistö vastaajista (58 %, vuonna 2023: 54 %) on täysin tai melko samaa mieltä väittämän ”Helsingin keskustan kävelyympäristöä ja kaupunkiympäristön viihtyisyyttä tulee parantaa nykyisestä” kanssa. Kun käveltävyyden kehittäminen edellyttää autoilun tilan kaventamista joko pysäköinnin tai läpiajoliikenteen osalta, on kannattajia ja vastustajia yhtä paljon.

Käveleminen Helsingin keskustassa koetaan miellyttävänä (3,70, vuonna 2023: 3,77 asteikolla 1-5 arvosanan 5 ollessa paras). Pohjoisesplanadin osuutta pidettiin viihtyisämpänä (3,37) kuin Eteläesplanadia (3,18), Pohjoisesplanadia pidettiin 2024 hieman epävihtyisämpänä kuin vuonna 2023. Designmuseon edustan aukio koettiin kaikkein viihtyisimpänä alueena (4,02) samoin kuin kesällä 2023 ja viihtyisyyden koettiin vielä nousseen vuodesta 2023 vuoteen 2024.

Kävellen liikkuminen koettiin Esplanadeilla kaikista liikkumismuodoista selvästi sujuvimpana (3,95), vaikka arvosana laski hieman vuodesta 2023. Myös pyörällä liikkuminen koettiin sujuvana (3,50), kun taas autolla liikkuminen koettiin hankalana niin vuonna 2023 kuin 2024 (2,27). Alle puolet vastaajista oli ylipäättään liikkunut alueella autolla, kun taas lähes kaikki vastaajat (94 %) olivat liikkuneet alueella kävellen. Erotta-

jankadulla mielipiteet liikkumisen sujuvuudesta jakautuivat vastaavasti kuin Esplanadeilla. Pyöräliikenne koettiin Esplanadeja hieman vähemmän sujuvana ja autoliikenne taas Esplanadeja sujuvampana.

Kokeilu jakaa mielipiteet selvästi puolesta ja vastaan. Esplanadien pysyvää kävely-ympäristön parannusta siten, että autoliikenteen kaistoja vähenisi, kannattaa 51 %, vastustaa 43 % ja 6 % ei osaa sanoa. Kannatus on yleisempää autottomilla ja nuorissa ikäryhmissä ja vastustusta puolestaan enemmän iäkkäissä ja autoilevilla. Mielipiteissä ei ole ollut olennaisia muutoksia vuosien 2023 ja 2024 välillä. Kyselytutkimuksen tulokset on kuvattu liitteessä 2.

Kokeilualueiden käytön havainnointi ja käyttäjien haastattelut

Alueilla, joissa kävely-ympäristöä on kehitetty, on havainnointi alueella liikkuvien ja oleilevien käyttäytymistä sosiaalisten vaikutusten tunnistamiseksi. Paikan päällä on lisäksi haastateltu ihmisiä alueen liikennejärjestelyihin ja erityisesti kävelyyn sekä oleiluun liittyen. Kokeilualueiden havainnot ja haastattelutulokset on koottu liitteisiin 3, 4 & 5. Lisäksi Lönnrotinkadulla on tehty käyttäjäseurantaa pyöräilijän näkökulmasta vuonna 2024 (liite 6).

Kokeilualueilla toteutetuissa haastatteluista enemmistö piti kokeiluja hyvänä asiana ja toivoi, että kokeiluja sekä kesäkatuja tehdään jatkosakin. Paikan päällä haastateltujen suhtautuminen kokeiluihin on ollut puhelimitse tehdyn tutkimuksen vastaajia positiivisempaa molempina kesinä.

Esplanadeilla haastellut pitivät kokeilua hyvin onnistuneena ja 55 % toivoi, että kokeilusta tehtäisiin pysyvä ratkaisu. Noin 13 % haastateltavista piti kokeilun mukaista tilanjakoa eri liikennemuotojen kesken negatiivisena asiana. Negatiivisemmissä vastauksissa painottuivat selvästi autoliikenteen ja sen kasvaneen ruuhkaisuuden ongelmat. Pyörällä haastatteluun saapuneet toivoivat pysyvältä ratkaisulta lähtökohtaisesti laadukkaampia järjestelyitä. Noin puolet kokeilua negatiivisena pitäneistä kannattivat kävelyn, oleskelun ja pyöräilyn edistämiseen tähtäävien kokeilujen toteuttamista jatkossakin, mutta pitivät Esplanadin kokeilua huonosti toteutettuna tai huonona kokeilukohteena. Risuja annettiin kokeilua kannattavienkin puolesta uuden pyörätien epäselväksi koetuille järjestelyille, talvikauden vähäisiksi jääneille viihtyisyshyödyille ja läheisten kiinteistöyömaiden aiheuttamalle häiriölle.

Eteläesplanadilla pyöräliikenteen eksymistä jalkakäytäväksi muutetulle vanhalle pyörätielle tapahtui viime vuoden tapaan. Pyöräliikenteen järjestelyjä voidaan kehittää vastaavissa paikoissa jatkossa pyörätien tai -kaistan selkeämmällä jatkuvuudella risteysalueiden läpi. Jalankulkijoiden havaittiin ottaneen entisen pyörätien tilaa paremmin käyttöön kuin

kesällä 2023, mikä kertoo liikennejärjestelyihin totumisesta. Jalkakäytävän ja uuden pyörätien väliin pysäköintipaikkojen tilalle sijoitettuja pyörätelineitä käytettiin jonkin verran (täyttöaste keskimäärin 40–60 %), sähköpotkulautojen pysäköintialueet olivat yleensä täynnä.

Lönrotinkadulla tehtyjen haastattelujen perusteella pyöräkaistakokeilu on vaikuttanut positiivisesti alueen viihtyisyyteen sekä kävellen ja pyörällä liikkuvien olosuhteisiin, mm. vähentämällä sähköpotkulaudalla jalkakäytävillä ajoa. Huoltoliikenteen ja autoilun olosuhteissa on haastattelujen mukaan tapahtunut pientä heikentymistä. Kadunvarsipysäköinnissä on havaittu toista vuotta putkeen sekavuutta. Autojen on kerrottu käyttävän huoltoliikenteelle tarkoitettuja paikkoja, joka hankaloittaa huoltoliikenteen ja sitä kautta muun ajoradalla kulkevan auto- ja pyöräliikenteen kulkua. Lähes kolme neljästä haastatellusta toivoi, että kokeilujen pohjalta laadittaisiin pysyviä ratkaisuja.

Lönrotinkadun pyöräjärjestelyt on havainnoinnin perusteella otettu hyvin käyttöön eikä vaaratilanteita havaittu katuosuudella. Havaintojen perusteella pyöräliikenne käyttää uutta pyöräkaistaa ja sen väärään suuntaan ajaminen sekä jalkakäytävällä ajo olivat vähäistä. Pyöräillen tehdyn havainnon mukaan pysäköinnin ja jalkakäytävän väliin sijoitettu pyöräkaista koettiin toimivammaksi kuin pysäköityjen autojen vasemmalle puolelle sijoitettu pyöräkaista – tämä ratkaisu oli kunnossapidon näkökulmasta toisaalta haastavin. Talviaikaan pyöräkaistan merkinnot hävisivät lumen alle, eikä pyöräkaistaa havaittu, pyöräkaistaa ei ollut myöskään aina aurattu. Autoliikenteen sujuvuus oli Lönrotinkadulla ainakin havaintohetkillä hyvä, tätä havaintoa tukee myös sujuvuusseurannan tulokset. Autot osattiin pysäköidä pääosin hyvin pyöräkaistan viereen, mutta monesti myös kaksoissulkuviivan päälle. Pollarit olivat kokeilun tehokkain keino vähentää autojen pysäköintiä liian lähelle pyöräkaistaa tai pyöräkaistalle.

Erottajankadun ja Designmuseon edustan on koettu vaikuttaneen positiivisesti alueiden viihtyisyyteen ja niiden liikennejärjestelyjä on pidetty melko selkeänä. Havaintojen perusteella jalankulkijat ovat pääosin käyttäneet vanhoja jalkakäytäviä Erottajankadulla, vaikka jalkakäytävälle on toteutettu laajennusalueita, joita vielä korostettiin kesäksi 2024 katumaalauksella. Myöhäisiltana kohden kuitenkin myös Erottajankadun levennysosaa käytettiin enemmän sekä jalankulkuun että oleskeluun ravintoloiden avauduttua. Erottajankadun jalkakäytävä koettiin laadukkaaksi, se mainittiin esimerkiksi lasten kanssa hyväksi ympäristöksi, kun levennyksellä oli turvallista antaa lasten tutkia ympäristöä ja katumaalauksella. Katumaalauksen myötä Erottajankadulla kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota ympäristön arkkitehtuuriin ja historiasta kiinnostuttiin.

Havainnointidatan perusteella ihmiset liikkuivat sekä oleskelivat alueella pitkälti valmisteluvaiheen odotusten ja kesältä 2023 tehtyjen havaintojen mukaisesti. Havainnoinnin perusteella Designmuseon aukio on edellisvuoden tapaan ollut suosituin kohde viettää aikaa ja oleskella. Esplanadeilla oleskelu jakautui julkisen oleskelualueen sekä yksityisille vuokratun terrassialueen kesken melko tasaisesti suhteessa näille varattuun tilaan. Aurinkoisempi Pohjoisesplanadin puoli keräsi enemmän ihmisiä kuin Eteläesplanadi. Karkeasti arvioiden kesäisin Pohjoisesplanadilla oleskeltiin noin 3–4 kertaa enemmän kuin talvella. Pohjoisesplanadin viihtyisyyden koettiin heikentyneen vuodesta 2023 vuoteen 2024, yhdeksi selittäväksi tekijäksi tunnistettiin katutilaan levittäytyneet kiinteistötyömaat. Erottajankadulla on puolestaan oleskeltu vähemmän kuin muissa alueen kokeilukohteissa. Erottajankadun luonne eroaa muista kesäkaduista, koska sinne ei toteutettu juurikaan julkista oleskelua mahdollistavia elementtejä.

Vaikutukset elinvoimaan

Kesäkaudella 2024 Esplanadien alueella käyntien määrä kasvoi 10 % ja asiointien määrä 12 % verrattuna kesäkauteen 2023, kun samaan aikaan verrokkialueeksi valitulla Rautatieaseman alueella käyntien määrä laski 1 % ja asiointien määrä oli +/- 0 %. Käyntien määrään kehitystä on arvioitu matkapuhelindatan perusteella ja Esplanadien alue sisältää monia muita katuja Esplanadien lisäksi, joten tulokseen vaikuttaa myös muiden kuin kokeilualueen muutokset. Tulokseen on todennäköisesti vuonna 2024 vaikuttanut Rautatieaseman metroaseman remontti, joka on muuttanut ihmisten kulkureittejä keskustassa. Kokeilun alettua kesällä 2023 viipymät ja asiointit kasvoivat hyvin maltillisesti mittausalueella (noin 1 %), jolla Esplanadit sijaitsevat. Esplanadin kokeilun vaikutusta käynteihin ja liikevaihtoon on vaikea ottaa erilleen taloudellisessa, kansainvälisessä ja paikallisessa tilanteessa tapahtuneisiin ja myyntiin samanaikaisesti vaikuttaneisiin asioihin, kuten korkotason nousu, venäläisten turistien katoaminen, kaupan rakennemuutos, etätyö ja työmaat alueella sekä sinne johtavilla reiteillä.

Myynnit ovat kehittyneet kokeilun aikana vaihtelevasti verrattuna kulloisessa kyselyssä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Toimijoiden oman ilmoituksen mukaan isoin ryhmä on ne, jotka ilmoittava myynnin laskeneen (35–58 % ajankohdan mukaan), toiseksi suurin ryhmä ilmoittaa myynnin pysyneen samana (20–38 %) ja vähemmistöllä kasvaneen (16–24 %). Taloustilanteen heikennyttyä edelleen kesäkaudella 2024 myynnit ovat laskeneet enemmän, mutta tuloksiin vaikuttaa vastaajamäärän lasku alle puoleen verrattuna aiempiin kyselyihin. Talvikaudella myynnin kehitys oli kesäkautta heikompa. Kokeilu ei ole tuottanut suurimmalle osalle Esplanadeilla sijaitseville yrityksille liiketoinnallista hyötyä. Sen sijaan terrassilaajennuksia saaneet yritykset

ovat hyötyneet kokeilusta kasvaneiden asiakaspaikkojen, suurempien jalankulkijavirtojen ja alueen viihtyisyyden kohentumisen myötä.

Eri yritykset ovat toimialasta riippuen kokeneet kokeilun vaikutukset eri tavoin. Kesän 2024 osalta toimijat ovat antaneet kokeilulle kaikkia arvosanoja asteikolla 1 (huonoin) – 5 (paras), toimijoiden antaman arvosanan keskiarvon ollessa 2,3, tapahtumien järjestäjien 3,3 ja kiinteistön omistajien 2,0. Kesään 2023 nähden toimijoiden ja kiinteistön omistajien arvosana on laskenut, tapahtumien osalta arvosana nousi, johon vaikutti parempi varautumisaika tapahtuman ja kokeilun yhteensovittamiseksi. Talvikaudella kokeilun ei ole koettu tuoneen juurikaan lisäarvoa yrityksille. Mobiilidatan tulosten valossa Esplanadien kokeilu ei ole houkuttellut lisää ihmisiä alueelle talvisin.

Kesäkauden 2024 osalta tuloksia on kuvattu tarkemmin liitteessä 7.

Vaikutukset huoltoliikenteeseen

Esplanadien huoltoliikenteen seuranta toteutettiin niin ennen kokeilun aloitusta kuin kokeilun ollessa käynnissä vertailtavan aineiston saamiseksi. Seuranta toteutetaan paikan päällä suoritettavilla havainnoineilla, Pohjoisesplanadilta otetuilla tallenteilla sekä toimijakyselyillä ja haastatteluilla. Huoltoliikenteen tulokset on kuvattu liitteessä 8.

Alueen toimijoista vähän yli puolet koki huoltoliikenteen toimivan heikommin kuin ennen kokeilua ja tilanteen heikentyneen edelleen kesällä 2024 verrattuna kesään 2023. Huolto- ja tavaraliikenteen on koettu sekä havainnoinneissa havaittu olevan Esplanadeilla hankalaa jo ennen kokeilua. Toimijat mainitsivat huoltoliikenteen toimivuuden keskeisimmiksi ongelmiksi vapaana olevien huoltoruutujen puutteen, Esplanadin alueen ruuhkaisuuden, huoltopaikkojen sijainnin kaukana liiketiloista, tavaroiden kuljetusreitien esteet kuten katukalusteet sekä jalkakäytävälle ajon vaikeutumisen.

Lastauspaikkojen määrä ei ole vähentynyt kokeilun takia ja kesäksi 2024 paikkoja jopa hieman lisättiin. Väärinpysäköinti lastauspaikoille oli yleistä koko kokeilun ajan. Väärinpysäköinti levittyi kaikkialle, jossa se oli mahdollista, eikä Pohjois- ja Eteläesplanadin osalta ollut olennaisia eroja. Aamut olivat väärinpysäköinnin osalta hiljaisempia. Talviolosuhteet (lumi ja jää) eivät havaintojen perusteella vaikuttaneet huoltoliikenteen toimivuuteen.

Taksiaseman muuttaminen huoltopaikoiksi kesäksi 2024 paransi hieman huoltoliikenteen mahdollisuuksia, mutta samalla taksien pidempiaikaista pysäköintiä (yli 15 minuuttia) havaittiin useita kertoja eri huoltopaikoilla ja myös mm. Kluuvikadun kävelykadulla. Kadun huoltopai-

koista kilpailivat kesällä myös kadun rakennustyömaihin liittyneet ajoneuvot.

Huoltoliikenne noudatti kokeilun aikana lähtötilannetta paremmin liikennesääntöjä, ja jalankulun turvallisuus on parantunut kokeilun myötä Esplanadien alueella. Huoltoliikennettä on havainnointitutkimusten perusteella tehty Esplanadeilla ja lähiympäristössä jalkakäytävälle pysäyttämällä ja pysäköimällä. Tätä sääntöjen vastaista huoltamista on ollut vaikeampaa tehdä kokeilujärjestelyn vuoksi, sillä jalkakäytävillä on ollut vaikeampi ajaa sitä reunustavien istutuslaatikoiden vuoksi. Ajoradan liikenteen sujuvuuteen huoltotoiminta ei ole juuri vaikuttanut. Lyhytkestoista haittaa havaittiin kesällä sekä Pohjoisesplanadilla että Eteläesplanadilla. Vastaavaa lyhytkestoista haittaa liikenteen sujuvuudelle esiintyi jo ennen kokeilua.

Lönnotinkadulla huoltoliikenteen olosuhteissa on katuhaastattelujen ja havainnoinnin mukaan tapahtunut pientä heikentymistä. Autojen on havaittu käyttävän huoltoliikenteelle tarkoitettuja paikkoja, mikä on hankaloittanut huoltoliikenteen ja sitä kautta muun ajoradalla kulkevan auto- ja pyöräliikenteen kulkua.

Vaikutukset liikennemääriin

Jalankulkijamäärät ovat kokeilualueella olleet suurimpia normaalin kausivaihtelun mukaisesti kesäkuukausina sekä joulukuussa erityisesti Pohjoisesplanadin länsipäässä ja Keskuskadulla. Kokeilun toinen kesä ei tuonut suuria muutoksia jalankulkijamäärään. Pohjoisesplanadin länsipäässä ja Kluuvikadulla määrät olivat 2024 paikoin kesää 2023 korkeampia, Kluuvikadun vuoden 2023 työmaa vaikutti todennäköisesti alentavasti jalankulkijamääriin. Kesällä 2024 Pohjoisesplanadin kävelijämääriin vaikuttivat kiinteistötyömaat, jolloin kävelijöitä siirtyi Esplanadin puiston puolelle. Eteläesplanadilla, Kappellesplanadilla sekä Keskuskadulla kävelijämäärä jäivät kesän 2023 määriä alhaisemmiksi.

Pyöräilijämäärät kasvoivat kesällä 2024 uusilla pyöräväylillä Eteläesplanadilla ja Lönnotinkadulla kesästä 2023, kun reitit uusilla pyöräväylillä vakiintuivat. Lönnotinkadulla pyöräilijämäärät olivat lähtötilanteessa alhaiset, mutta järjestelyjen valmistumisen jälkeen kesällä 2024 määrät olivat länsipäädystä noin kolminkertaiset ja itäpäädystä kaksinkertaiset kesään 2023 verrattuna. Eteläesplanadin pyöräilijämäärä oli kuitenkin kutakuinkin normaalilla tasolla verrattuna aiempiin vuosiin. Kokeilun järjestely paransi väylän laatutasoa, mutta ei tuonut yhteyteen merkittävää muutosta, eikä uusia ennätyksiä määrissä syntynyt.

Autoliikenteen määrät vähenivät kokeilun alkamisen jälkeen erityisesti Esplanadeilla. Pohjois- ja Eteläesplanadien liikennemäärät ovat vähentyneet 18–20 % syksyllä 2023 verrattuna aiempiin vuosiin kaupungin

vuosittaisten laskelmien perusteella. Osa autoliikenteestä siirtyi käyttämään vaihtoehtoisia reittejä Esplanadien sijaan – Kaivokadulla Eteläisellä Makasiinikadulla, Tehtaankadulla ja Lönnrotinkadulla autoliikennemäärät kasvoivat kaikkina vuoden 2023 otoslaskentajaksoina suhteessa keväällä 2023 ennen kokeilua tehtyyn laskentaan. Kesällä 2024 Esplanadien autoliikennemäärät laskivat edelleen hieman aiemmasta, samoin osalla vaihtoehtoisista reiteistä liikennettä oli vähemmän kuin kesällä 2023.

Vaikutukset autoliikenteen sujuvuuteen

Autoliikenteen sujuvuuden kannalta kävelykokeiluiden merkittävin vaikutus kohdistuu Pohjoisrannasta saapuvaan liikenteeseen. Vaikutus näkyy voimakkaimmin aamuruuhkan aikana Pohjoisrannasta saapuvan liikennemäärän ollessa suurimmillaan. Ajonopeudet Esplanadeilla ovat myös laskeneet kokeiluiden myötä erityisesti iltaruuhkan aikaan. Eteläesplanadilla ajonopeuksien hidastuminen on ollut Pohjoisesplanadia vähäisempää, eikä vaikutuksia ole heijastunut vastaavalla tavalla lähiympäristöön. Muilla keskustan poikittaisreiteillä ei havaittu liikenteen sujuvuuden merkittävää heikkenemistä kokeiluista johtuen. Myös autoliikenteen sujuvuuteen vaikuttavat keskustan työmaiden vaikutuksesta tavanomaista matalammat liikennemäärät.

Matka-aikatarkastelujen perusteella autoliikenteen matka-ajat ovat pidentyneet kävelykokeiluiden myötä ruuhka-aikoina tyypillisesti suurusluokaltaan 1–3 minuuttia, ja päiväaikana 0–1 minuuttia. Yleisesti sekä syys- että talvikauden muutokset verrattuna kokeilua edeltävään aikaan olivat samankaltaisia. Verrattuna vuoden 2023 syksyn kokeiluajaiseen tilanteeseen talven 2024 matka-ajat lyhenivät hieman useilla reiteillä. Muutoksissa oli kuitenkin reittikohtaisia eroja työmaista johtuen. Liikenteen osalta sekä Mannerheimintien että Hakaniemen työmaajärjestelyt ovat vaikuttaneet Esplanadien kautta kulkevan liikenteen sujuvuuteen ja reitinvalintaan. Liikenteen reiteissä ja suuntautumisessa tapahtuneet muutokset ovat puolestaan voineet lieventää Esplanadien kokeiluista aiheutuvien pullonkaulojen paikallista vaikutusta liikenteen sujuvuuteen.

Autoliikenteen sujuvuutta on raportoitu tarkemmin liitteessä 9

Vaikutukset ilmanlaatuun

Kokeilulla ei voida osoittaa olleen vaikutusta alueen ilmanlaatuun. Ilmanlaatu on kehittynyt samalla lailla kuin muissa kantakaupungin mitauspisteissä – typpidioksidin määrä on laskenut tasaisesti viime vuosien ajan.

Pelastustoiminta

Kokeilun ajan on tarkennettu seurantaan toimintavalmiusaikojen kehitymisestä keskustassa. Seurannan tavoitteena on ollut saada hyvä käsitys kaupunkirakenteen muutoksen ja kävelykeskustan laajentamisen vaikutuksista toimintavalmiusaikoihin. Erityisesti on seurattu ajoaikoja Katajanokalle ja Kruunuhakaan.

Toimintavalmiusajat kiireellisissä pelastus- ja ensihoitotehtävissä Katajanokalle ja Kruunuhakaan ovat kokeilun ajan olleet pidemmät kuin vertailuvuosina 2017–2019. Vaikutukset ovat olleet konkreettisia ja epäedullisia, pelastustoiminnan osalta muutos on merkittävää, ensihoidon osalta maltillisempaa.

Kokeilun aikana tilanteeseen on reagoitu pelastuslaitoksen ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyönä ja löydetty ratkaisuja tilanteen helpottamiseksi. Liikennevalo-ohjausjärjestelmän kehittämällä sekä pienillä liikennejärjestelymuutoksilla on pyritty parantamaan pelastustoiminnan sujuvuutta, ja nämä toimet ovat avuksi myös kokeilun jälkeen. Toimintavalmiusajat ovat vuoden 2024 aikana parantuneet hieman näiden muutosten myötä, mutta vielä enemmän muiden alueen isojen työmaiden muutosten myötä.

Johtopäätökset kokeilusta

Kokeilun tavoitteiden toteutuminen

Kokeilun tavoitteeksi asetettiin lisätä alueen viihtyisyyttä, vetovoimaa ja jalankulkijamääriä kokeilun aikana ja siten mahdollistaa ydinkeskustan virkistyminen. Tavoitteena kokeilussa on alueen palveluyritysten liiketoiminnan parantuminen, jota mitataan esimerkiksi liikevaihtoluvuilla. Havainnointien ja haastattelujen perusteella voidaan todeta alueiden viihtyisyyden lisääntyneen sekä kävelyn ja oleilun olosuhteiden parantuneen muun muassa kävelyn ja pyöräilyn järjestelyjen selkeytymisen kautta. Jalankulkijamäärien tai elinvoiman osalta ei voida todentaa kokeilusta johtuvaa merkittävää muutosta, eikä toimintaympäristön muutosten vaikutusta alueen kävijämääriin tai liikevaihtoon voida erottaa kokeilun vaikutuksista. Haastava taloudellinen tilanne, ydinkeskustan sisääntuloreittien työmaat sekä kokeilun kanssa samaan aikaan alueelle osuneet kiinteistöjen työmaat vaikuttivat siihen, kuinka onnistuneina kokeilun järjestelyt koettiin, mitä vaikutuksista niistä havaittiin sekä miten hyvin kokeilun tuloksia voidaan tunnistaa.

Yhtenä johtopäätöksenä voidaan todeta, että pelkästään katuympäristöön vaikuttavilla toimilla on vaikea vaikuttaa yleisemmin kokeilualueiden yritysten menestykseen. Järjestelyt, joissa yritysten asiakaspaikat terassilla ovat kasvaneet merkittävästi tai alueelle on tuotu uusia aktiviteetteja, ovat vaikuttaneet liiketoimintaan positiivisimmin, erityisesti sellaisessa liiketoiminnassa, johon on helppo pistäytyä suunnittelematta.

Pääjohtopäätöksenä Kasarmikadun kokeilusta oli se, että Esplanadilta kohti Kasarmitoria johtavien katujen kehittäminen vaatii torille merkittäviä investointeja toiminnallisuuteen ja viihtyisyyteen, jotta kadun roolin merkittävä muutos on perusteltua. Elinvoimavaikutusten suunta näyttää olevan sidoksissa yritystoiminnan luonteeseen ja yrityksen toimialaan.

Tärkeänä lähtökohtana kokeilulle oli suunnitella sitä yhteistyössä keskusta-alueen yrittäjien kanssa, palvelen kokeiluun osallistuvien yrittäjien tarpeita sekä arvioida tuloksia yhteistyössä alueen palveluyrittäjien kanssa. Kokeilua suunniteltiin tiiviinä yhteissuunnitteluna alueen toimijoiden kanssa, mutta osa toimijoista koki, että yhteistyö olisi pitänyt aloittaa jo ennen kokeilun valmistelusta päättämistä. Kaupunkiympäristölautakunnan 15.11.2022 päätöksen puitteissa kokeilujärjestelyillä on pyritty palvelemaan kokeiluun osallistuvien yrittäjien tarpeita, mutta osa toimijoista on kokenut, että päätös ottaa autoliikenteen kaistoja kävelyn ja pyöräliikenteen käyttöön on ollut väärä. Alueen toimijoiden mielipiteet kokeilusta ovat jakaantuneet vahvasti puolesta ja vastaan, kuten ovat kaupunkilaisten mielipiteetkin. Osa on ilmoittanut kokeilun ja erityisesti laajentuneiden terassialueiden olleen erittäin toivottuja, osa taas on toivonut kokeilun päättämistä mahdollisimman pian, sillä he ovat kokeneet sen tuoneen merkittävästi enemmän haittaa kuin hyötyjä.

Kokeilun aikana oli tarkoitus kerätä mahdollisimman laajasti tietoa kokeilun vaikutuksista keskustan viihtyisyyteen, elinkeinoelämään sekä liikenteeseen. Tätä tietoa ja näitä kokemuksia käytetään keskustan kehittämisen pohjana ja pysyvien ratkaisujen suunnittelussa pidemmällä tähtäimellä. Tämän tavoitteen voidaan todeta toteutuneen laajan seurannan sekä saatujen johtopäätösten ja oppien myötä. Kaiken kaikkiaan kokeilua voidaan pitää onnistuneena sen tuomien kävelyn ja viihtyisyyden parannusten sekä kerättyjen oppien myötä.

Opit kokeilusta

Kokeilusta saadut opit voidaan jakaa kokeilun aikaisiin ratkaisuihin liittyviin oppeihin sekä prosessiin liittyviin oppeihin. Kokeilun aikaisten liikennejärjestelyjen ja katu ympäristömuutosten osalta voidaan todeta oppina, että kun alueella on edelleen vilkasta autoliikennettä, vaikka kaistamäärää olisi rajattu voidaan viihtyisyyttä ja käveltävyyttä parantaa vain rajallisesti. Alueilla oleskelun vetovoimaan on suuresti vaikuttanut vehreys ja näyttävyyys, julkiset penkit käveltävillä alueilla ovat lisänneet Esplanadeilla ja Designmuseon edustan aukiolla oleilua merkittävästi. Vetovoiman kannalta keskeistä on, että kohteessa voi tehdä montaa asiaa ja sinne on useampi syy saapua, Korkeavuorenkatu Designmuseon edustalla on ollut tästä onnistunut esimerkki.

Yhden kaistaparin poistaminen ydinkeskustan läpiajavalta liikenteeltä ei aiheuttanut liikenteellisesti kohtuuttomia ongelmia. Toimintavalmiusaikojen osalta ajokaistojen vähentäminen pelastustoiminnan kannalta keskeisellä reiteillä vaikutti kuitenkin epäedullisesti vasteaikoihin ja tulevissa hankkeissa tähän tulee kiinnittää vielä enemmän huomioita jo suunnitteluvaiheessa. Huoltoliikenteen järjestelyt ovat kokeilualueiden kaltaisissa ympäristöissä keskeisiä niin alueen toimijoiden kuin jalan-kulkualueiden esteettömyyden ja turvallisuuden sekä viihtyisyyden kannalta. Huoltoliikenteen järjestelyjen toimivuus vaatii sekä järjestelyjen noudattamisen valvonnan lisäämistä ja toisaalta fyysisiä ratkaisuja, joilla voidaan estää mm. jalkakäytävälle ajo.

Helsingissä ei ole aiempina vuosikymmeninä toteutettu näin suuria kokeiluja näin keskeisillä paikoilla. Kokeilun valmistelun, toteutuksen, seurannan ja purun prosessista voidaan oppia paljon tulevaa ajatellen. Kokeilu osoitti, että kaupunki voi olla ketterä ja nopea toimija, mutta se vaatii paljon resursseja, huomattavasti enemmän kuin normaalin prosessin mukainen toiminta ja kokeiluun varattavat resurssit ovat pois kaupungin muista hankkeista. Alueen toimijoiden kanssa tehty yhteistyö vaatii paljon henkilöresursseja, jonka lisäksi kokeilu tuotti valtavasti palautetta erityisesti sen rakentamisvaiheessa. Kokeilun koetussa merkittävyudessa oli eroja kaupungin ja myös kaupunkiympäristön toimialan sisällä, joka heijastui muun muassa hankkeelle varattuihin resursseihin. Kokeilujen vakiintuessa kaupungin keinovalikoimaan, on kokeilun järjestämisen resursointia ja prosessia syytä tarkentaa.

Hankkeen aikataulu oli erittäin haastava suhteessa kohteen merkittävyyteen, laatutasoon ja edellytettyyn yhteissuunnitteluun työtapana. Kokeilun valmistelun aikataulu ei mahdollistanut kunnollista tutkimusasetelmaa, jossa olisi analysoitu tilanne ennen kokeilua kaikilta seuranta-alueilta, jolloin osin oli mahdotonta todeta kokeilun vaikutusta. Lyhyestä valmisteluajasta johtuen aikataulussa oli paljon pakkopisteitä niin suunnittelulle, hankinnalle kuin toteutukselle, ja esimerkiksi Lönnrotinkadun pyöräkaista valmistui vasta kesäkauden 2023 päätteeksi. Tiukka aikataulu johti siihen, että monessa vaiheessa oltiin myöhässä, jolloin seuraavalle vaiheelle ei ollut tarpeeksi aikaa. Hankintojen osalta käytettävissä oli rajallinen valikoima aikataulusta johtuen ja tiukka aikataulu on aiheuttanut lisäkustannuksia. Kokeilun toteutuksessa tehtiin suunnitelmista poikkeavia ratkaisuja, joita ei kiireisen aikataulun vuoksi hyväksytty suunnittelijoilla.

Siihen, koetaanko yleisesti kokeilun onnistuneen vaikuttaa kaupunkiympäristön fyysisten ratkaisujen lisäksi kokeilun aikana viestintä ja vuorovaikutus, jotta ymmärretään mitä kokeilun perusteet, tavoitteet ja luonne. Vuorovaikutus ja viestintä alueen toimijoiden ja käyttäjien kanssa riittävän aikaisessa vaiheessa on keskeistä. Osan näkökulmas-

ta vuorovaikutuksen käynnistyminen vasta valmistelupäätöksen jälkeen oli liian myöhäinen vaihe ja tästä johtuen suhtautuminen kokeiluun oli negatiivinen alusta lähtien. Tosin, suhtautuminen olisi voinut olla negatiivista myös ennen lautakunnan päätöstä olevassa vuorovaikutuksessa. Joidenkin ulkopuolisten toimijoiden, kuten tapahtumien näkökulmasta alle vuoden valmistautumisaika muuttuviin järjestelyihin on liian lyhyt. Alueen toimijat oli haastava saada mukaan ja ymmärtämään lyhyellä aikataululla tehtävää toteutusta, eikä kaupungilla ei ole keinoa varmistaa, että kaikki olennaiset osalliset tavoitetaan oikea-aikaisesti. Tiukasta aikataulusta huolimatta alueen toimijat lähtivät aktiivisesti ja oman panoksen vahvasti antaen mukaan kokeilun yhteissuunnitteluun.

Kokeilut eivät Helsingissä ole vielä niin vakiintunut kaupunkiympäristön kehittämisen tapa, että tarkoitus ja toimintatapa olisi kaupunkilaisille ja kaupungissa toimiville aina selvää. Kaupungin on tärkeä jatkossakin toimia johdonmukaisesti ja luotettavasti, jotta epäilykset siitä, että kokeilun nimissä ujutetaan pysyviä ratkaisuja, tai tehdään ratkaisuja ilman kunnollista vuorovaikutusta, vähenisivät. Viestintä on myös tältä osin keskeisessä roolissa ja jatkossa on hyvä selkeyttää missä vaiheessa ja millä tavalla ratkaisuihin voi vaikuttaa. Tavoitteena on kehittää kokeilukulttuuria Helsingissä siten, että alueella toimijat vastaisivat itse kesäkadun tai kokeilun katumuutoksista ja kaupungin edustajat vain mahdollistaisivat nämä muutokset.

Kävely-ympäristön kehittämiseksi löytyy laaja tuki, mutta sen edellyttäessä autoilun olosuhteiden heikentämistä jakautuvat mielipiteet. Kokeilu auttoi konkretisoimaan mitä kävely-ympäristön kehittäminen voi tarkoittaa ja että sen vaikutukset autoliikenteelle eivät välttämättä ole niin suuret kuin etukäteen pelätään. Jatkokehityksessä on tärkeää huomioida, että oikein ajoitettu ja monipuolinen vuoropuhelu kaupunkilaisten kanssa, ratkaisuihin oppiminen ja niiden vaikutusten seuraaminen edesauttavat laadukkaan kävely-ympäristön kehittämistä ja parantavat ratkaisuiden hyväksyttävyyttä.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Pihla Kuokkanen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 34301
pihla.kuokkanen(a)hel.fi
Katja Moilanen, liikennetutkija, puhelin: 09 310 21385
katja.moilanen(a)hel.fi
Valtteri Karttunen, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 52747
valtteri.karttunen(a)hel.fi
Henna Kluge, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 21337
henna.kluge(a)hel.fi
Tia Salminen, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 33270

12.11.2024

Asia/5

tia.salminen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kokeiluun liittyvä vuorovaikutus ja viestintä 2022–2024
- 2 Helsingiläisten kokemukset Esplanadien ja kesäkatujen kokeilusta 2024
- 3 Esplanadien kokeilun käyttäjähavainnointi ja haastattelut kesältä 2024
- 4 Kesäkatukokeilun käyttäjähavainnointi ja haastattelut kesältä 2024
- 5 Lönnrotinkadun pyöräkaistan havainnointi ja haastattelut 2024
- 6 Lönnrotinkadun pyöräkaistan käyttäjäseuranta
- 7 Esplanadien määräaikaisen kokeilun elinvoimavaikutusten seuranta
- 8 Esplanadin kokeilun huoltoliikenteen seuranta 2024
- 9 Keskustan kävelykokeiluiden vaikutukset ajoneuvoliikenteen sujuvuuteen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.11.2024 § 583

6

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Mia Haglundin ym. valtuustoaloitteesta koskien Pohjoisesplanadin kävelykadun vakinaistamista**

Pöydälle 05.11.2024

HEL 2024-009132 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Aloitteessa esitetään, että Pohjoisesplanadista tehtäisiin pysyvä kesäkatu ja että kävelykeskustan jatkosuunnittelussa valmisteltaisiin vaihtoehtona sitä, että Pohjoisesplanadista tulisi kävelykatu.

Pohjoisesplanadin järjestämistä toistuvana kesäkatuna ei pidetä tarkoituksenmukaisena sen kerrallaan olevan lyhyen keston ja siihen nähden korkeiden toteuttamiskustannusten sekä rakentamisen ja purun aikaisen liikenteelle ja olemiselle syntyvien haittojen takia. Pohjoisesplanadin valmistelu kävelykatuna on vastoin lähtökohtia, jotka ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on asetettu alueelle käynnistyvälle asemakaavamuutokselle.

Esplanadien alueen kokeilu valmisteltiin Kaupunkiympäristölautakunnan päätöksen 15.11.2022 635 § mukaisesti toteutettavaksi vuodesta 2023 alkaen ja välitulokset tuotavaksi kaupunkiympäristölautakunnan käsiteltäväksi syyskaudella 2023, jotta tulosten perusteella voidaan tehdä johtopäätökset jatkosta. Kokeilu suunniteltiin jatkuvan syksyyn 2024 ja kokeilujärjestelyjen purkamisen on alkanut lokakuussa 2024.

Vuosien 2023 ja 2024 aikana on seurattu kokeilun vaikutuksia alueen käyttöön, elinvoimaan, liikennemääriin, liikenteen sujuvuuteen, pelastustoimintaan sekä kysytyä niin alueella oleskelleiden, alueen toimijoiden kuin kaupunkilaisten näkemyksiä kokeilusta. Alueen viihtyisyyden on todettu parantuneen erityisesti kesäkaudella, kävellen liikkumisen ollen sujuvaa ja kävelijämäärät alueella ovat olleet suuria. Asukkaiden näkemys siitä, tulisiko alueella tehdä pysyviä kävely-ympäristön parannustoimenpiteitä, jos se tarkoittaa autoilun tilan vähentymistä samoin kuin alueen toimijoiden näkemykset kokeilusta jakautuvat selkeästi puolesta ja vastaan. Autolla liikkuminen ja huoltoliikenne on koettu hankalana kokeilun aikana. Näin ollen vuosien 2023–2024 seurannan käyttäjäkokemuksiin liittyvät tulokset eivät ole vain myönteisiä ja siten suoraan perustelisivat kesäkadun vakinaistamista.

Toistuvan kesäkadun toteuttaminen Pohjoisesplanadille tarkoittaisi kesäkadun toteuttamista ratkaisulla, joka voidaan purkaa talvikaudeksi pois. Esplanadin kokeilua 2023–2024 mukaileva, jalankululle ja oleilulle lisätilaa kesäaikaan tuova tilaratkaisu voitaisiin toteuttaa käyttämällä kaikilla kävelyn laajennusalueilla puupintaisia korokerakenteita kokeilun aikaisten kivipintaisten jalkakäytävän laajennusten sijaan. Tämä ratkaisu lyhentäisi vuosittaisen toteutuksen ja purun kestoa. Toisaalta toteutuksen laatuaso laskisi eikä laajennusalueita voitaisi toteuttaa täysin esteettöminä, sillä puurakenteisia tasoja ei saada tasattua jalkakäytävän tasoon. Puupintaisille korokerakenteille pääsy tapahtuisi luiskia pitkin.

Pohjoisesplanadin toteuttaminen kesäkatuna alkaen kesästä 2025 tarkoittaisi kertaluontoisena kustannuksena kalustehankintojen osalta noin 800 000 euron lisämääräraharvetta. Esplanadin alueen kokeilua varten hankittiin kaupungille kalusteita, joille on jo suunniteltu jatkokäyttöä kaupunkiympäristössä. Kalusteista osa on varattu sijoittumaan pysyvästi Kaisaniemenpuistoon, osa väliaikaisemmin Hietalahdentorille ja pääosa kalusteista on varattu käytettäväksi Kallion kesäkatujen toteutukseen kesiksi 2025 ja 2026. Kalusteiden kierrätys on huomioitu edellä mainittujen kohteiden budjetoinnissa vuodelle 2025. Määrärahararve kohdistuu käyttötalouteen, sillä kyseessä on väliaikainen toteutus. Kertaluontoisen kalustehankinnan kustannusten lisäksi vuosittainen kesäkatu Pohjoisesplanadille aiheuttaisi noin 200 000 euron vuosittaiset kokeilurakenteiden rakennus-, kunnossapito- ja purkukustannukset.

Kesäkatujärjestelyjen toteuttaminen, vaikkakin vuosien 2023–2024 kokeilua kevyemmin ratkaisuin, aiheuttaisi vuosittain haittaa alueen viihtyisyydelle ja liikkumiselle rakentamisen ja purun aikana. Esplanadin kokeilun rakentaminen keväällä 2023 kesti noin 2 kuukautta. Kesäkatujärjestelyjen rakentaminen kestäisi arviolta keväisin noin 1 kuukauden ja purku syksyisin suunnilleen saman verran. Erityisesti kevään rakentamisen aikataulu on usein tiukka talviolosuhteiden päättymisen ja toisaalta terassikauden alkamisen myötä.

Pysyvien kesäkatujärjestelyiden osalta on huomionarvoista, että Helsingin keskustan liikenteeseen merkittävästi vaikuttavia hankkeita on suunnitteilla useita tuleviksi vuosiksi. Pohjois- ja Eteläesplanadin liikenteeseen vaikuttavat erityisesti Kaivokadun alueen kehittäminen sekä Esplanadin alueen peruskorjaus. Tämänhetkisen aikataulutiedon mukaan katutyöt Kaivokadulla käynnistyisivät 2027 ja kestäisivät kaksi vuotta. Kaivokadun työt, ajoneuvoliikenteen rajoittaminen ja mahdollisesti katkaiseminen kokonaan osaksi remonttiaikaa vaikuttavat merkittävästi myös keskustan toiseen poikittaiseen pääajoyhteyteen eli Esplanadeihin. Kaivokadun rakennustöiden aikana Esplanadeilla on perusteltua olla käytössä kaksi kaistaa suuntaansa. Esplanadin alueen

katu- ja vesihuoltosaneerauksen rakennustyöt laajan hankekokonaisuuden osalta on ajoitettu käynnistyvän katuverkolla noin vuonna 2029. Näin ollen Pohjoisesplanadin toistuvat kesäkadut rajoittuisivat vain vuosille 2025 ja 2026 ennen ydinkeskustan merkittäviä remontteja.

Kesäkatujen kokeilun toimintamallista päätettiin ohjeellisena noudatettavana kaupunkiympäristölautakunnassa 8.11.2022 (6. / 620 §). Toimintamallin mukaisesti kesäkatuja ja muita kävely-ympäristön kokeiluja toteutetaan ensisijaisesti kaduilla, joihin halutaan selvittää pysyvien muutosten mahdollisuuksia. Esplanadeilla kesäkatujen ei nähdä tuovan enää olennaisesti lisätietoa suhteessa vuosien 2023–2024 kokeiluun. Kesäkatuja on mahdollista toimintamallin mukaan toteuttaa myös toistuvina kesäkatuina, vaikka kadulle ei aiota edistää pysyviä ratkaisuja. Toimintamallissa kesäkatujen tulisi kuitenkin ensisijaisesti sijoittua paikallisverkolle, kun Esplanadit ovat osa autoliikenteen pääverkkoa. Huomioiden niin kesäkatujen toimintamallin kuin Esplanadin kokeilun alkuperäiset tavoitteet, toistuva kesäkatu ei ole tavoiteltava ratkaisu Esplanadeille.

Esplanadin alueen katujen jatkosuunnittelussa tullaan tarkastelemaan ratkaisuja, joilla Pohjoisesplanadin viihtyvyyttä ja kävelyolosuhteita voidaan parantaa pysyvin ratkaisuin. Jatkosuunnittelussa on mahdollista tarkastella liikenteellisten reunaehtojen sisällä myös joidenkin katujen kausittaista vaihtelua toistuvana kesäkatuna. Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (kaupunkiympäristölautakunta 1.10.2024/507 §) esitetään, että "Esplanadilla käynnistetään asema-kaavan muuttaminen ja sen tavoitteeksi asetetaan riittävä autoliikenteen kapasiteetti ydinkeskustan poikittaiselle autoliikenteelle. Tällöin lähtökohtana on Esplanadin kaistajärjestelyjen säilyttäminen nykytilanteen mukaisina (2 ajokaistaa suuntaansa)." Pohjoisesplanadin pysyvä liikenteellinen ratkaisu määritetään asemakaavoituksen ja alueellisen liikennesuunnittelun yhteydessä, joiden on tarkoitus käynnistyä vuonna 2025.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Mia Haglund ja 19 muuta valtuutettua ovat tehneet 19.6.2024 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Vakinaistetaan Pohjoisesplanadi kesäkaduksi

Esplanadeilla aloitettiin keväällä 2023 kokeilu, jossa varattiin aiempaa enemmän tilaa kävelijöille ja pyöräilijöille, lisättiin alueelle vehreyttä sekä kohennettiin viihtyisyyttä. Samalla Esplanadit muutettiin autoilijoille yksikaistaisiksi. Kun kokeilusta päätettiin, se asetettiin kaksivuotiseksi.

Ensimmäisen kesän jälkeen tehty analyysi totesi, että kokeilun aikana jalankulkijoiden määrä kasvoi 30-60 prosenttia Pohjoisesplanadilla edeltävään aikaan verrattuna.

Leveämmän jalankulkijoille varatun tilan haltuun ottaminen ja kehittäminen on jatkuvasti edennyt parempaan suuntaan kokeilun aikana. Toisen kesänkauden alkuvaiheessa on kuitenkin selvää, että täyden potentiaalinen kadun viihtyisyyden ja ihmisten houkuttelun suhteen vaatii pitkäaikaista sitoutumista kesäkadun konseptiin.

Ellei toisin päätetä, kokeilu loppuu vuonna 2024. Jos kesäkadun konseptia halutaan jatkaa vielä tulevina kesinä, on päätös siitä tehtävä mahdollisimman pian käytännön järjestelyjen mahdollistamiseksi.

Ensimmäiseksi tulee päättää Pohjoisesplanadin kesäkadun vakinaistamisesta. Tieto jokakesäisestä järjestelystä tuo ennakoitavuutta niin kaupungille kuin yrityksille ja auttaa alueen elinkeinoelämää varautumaan ja kehittämään omaa kesätoimintaa.

Toiseksi kävelykeskustan laajentamisen yhteydessä tehtävässä suunnittelussa tulisi valmistella vaihtoehtoa, jossa Pohjoisesplanadista tehtäisiin kokonaisuudessaan pysyvä kävelykatu.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Pohjoisesplanadista tehdään pysyvä kesäkatu, Esplanadien kokeilun kokemuksi hyödyntäen ja konseptia kehittäen.”

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 29.11.2024 mennessä.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Tia Salminen, projektinjohtaja: 09 310 33270
tia.salminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 19.06.2024 Haglund Mia Vakinaistetaan Pohjoisesplanadi kesäkaduksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.11.2024 § 584

7

**Kaupunkiympäristölautakunnan vastaus valtuutettu Amanda Pasa-
sen ym. valtuustoaloitteeseen koskien Esplanadien katukokeilun
jatkamisesta kesäkatuina**

Pöydälle 05.11.2024

HEL 2024-011944 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta katsoo valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Aloitteessa esitetään, että Esplanadien katukokeilua jatkettaisiin kesäkatuina kesästä 2025 alkaen.

Esplanadien katukokeilun järjestämistä toistuvina kesäkatuina ei pidetä tarkoituksenmukaisena sen kerrallaan lyhyen keston ja siihen nähden korkeiden toteuttamiskustannusten sekä rakentamisen ja purun aikana liikkumiselle ja olemiselle koituvan haitan takia.

Esplanadien alueen kokeilu valmisteltiin Kaupunkiympäristölautakunnan päätöksen 15.11.2022 635 § mukaisesti toteutettavaksi vuodesta 2023 alkaen ja välitulokset tuotavaksi kaupunkiympäristölautakunnan käsiteltäväksi syyskaudella 2023 (12.12.2023 650 §), jotta tulosten perusteella voidaan tehdä johtopäätökset jatkosta. Kokeilu suunniteltiin jatkuvan syksyyn 2024 ja kokeilujärjestelyjen purkamisen on alkanut lokakuussa 2024.

Vuosien 2023 ja 2024 aikana on seurattu kokeilun vaikutuksia alueen käyttöön, elinvoimaan, liikennemääriin, liikenteen sujuvuuteen, pelastustoimintaan sekä kysytyä niin alueella oleskelleiden, alueen toimijoiden kuin kaupunkilaisten näkemyksiä kokeilusta. Alueen viihtyisyyden on todettu parantuneen erityisesti Pohjoisesplanadilla ja etenkin kesäkaudella. Viihtyisyyden, turvallisuuden ja liikkumisen selkeyden kävelen ja pyörällä on koettu parantuneet ja kävelijämäärät ovat olleet suuria. Asukkaiden näkemys siitä, tulisiko alueella tehdä pysyviä kävelyympäristön parannustoimenpiteitä, jos se tarkoittaa autoilun tilan vähentymistä samoin kuin alueen toimijoiden näkemykset kokeilusta jakautuvat selkeästi puolesta ja vastaan. Vastanneista asukkaista 41 % on samaa mieltä väitteen kanssa, 38 % eri mieltä, 1 % ei osaa sanoa ja loput 20 % vastaajista asettuu neutraalille kannalle. Moottoriajoneuvo liikenteen määrä on vähentynyt noin viidenneksen ja sujuvuus hieman heikentynyt, autolla liikkuminen ja huoltoliikenne on koettu hankalana

kokeilun aikana. Näin ollen vuosien 2023–2024 seurannan käyttäjäkokeemuksiin liittyvät tulokset eivät ole vain myönteisiä eivätkä siten suoraan perustele järjestelyiden muuttamista vuosittain toteutettavaksi kesäkaduksi.

Toistuvan kesäkadun toteuttaminen Esplanadille tarkoittaisi kesäkadun toteuttamista ratkaisulla, joka voidaan purkaa talvikaudeksi pois. Esplanadin kokeilua 2023–2024 mukaileva, jalankululle ja oleilulle lisätilaa kesäaikaan tuova tilaratkaisu voitaisiin toteuttaa käyttämällä kaikilla kävelyn laajennusalueilla puupintaisia korokerakenteita kokeilun aikaisten kivipintaisten jalkakäytävän laajennusten sijaan. Tämä ratkaisu lyhentäisi vuosittaisen toteutuksen ja purun kestoa, mutta olisi edelleen ihan merkittävä osa kokonaisuutta. Puupintaisena ratkaisuna toteutuksen laatutaso laskisi eikä laajennusalueita voitaisi toteuttaa esteettöminä, sillä puurakenteisia tasoja ei saada tasattua jalkakäytävän tasoon ja korokerakenteille pääsy tapahtuu luiskia pitkin. Eteläesplanadin kokeilun aikaiselle väliaikaiselle pyörätielle ei pelkiksi kesäkausi ole toteutettavissa yhtä laadukasta pyörätiejärjestelyä, sillä vuosien 2023–2024 mukaista asfaltoitua pintaa ei ole perustelua toteuttaa vain yhden kesäkauden ajaksi materiaalien järkevän käytön ja kustannusten takia. Myös Erottajankadun jalkakäytävän laajennus tulisi toteuttaa väliaikaisessa järjestelyssä todennäköisesti vain estämällä ajo Eteläesplanadille kääntyvälle kaistalle. Kadun pituuskaltevuus vaikeuttaa puupintaisten korokerakenteiden hyödyntämistä kohteessa.

Esplanadien toteuttaminen kesäkatuina alkaen kesästä 2025 tarkoittaisi edellä mainitusta kalusteiden kierrätyksestä ja sen budjetoinnista johdun kertaluontoisena kustannuksena kalustehankintojen osalta noin 1 200 000 euron lisämääräraharavetta. Esplanadin alueen kokeilua varten hankittiin kaupungille kalusteita, joille on jo suunniteltu kalusteiden jatkokäyttöä kaupunkiympäristössä. Kalusteista osa on varattu sijoittumaan pysyvästi Kaisaniemenpuistoon, osa väliaikaisemmin Hieta-ahdentorille ja pääosa kalusteista on varattu käytettäväksi Kallion kesäkatujen toteutukseen kesäksi 2025 ja 2026. Kalusteiden kierrätys on huomioitu edellä mainittujen kohteiden budjetoinnissa vuodelle 2025. Määräraharavanne kohdistuu käyttötalouteen, sillä kyseessä on väliaikainen toteutus. Kertaluontoisen kalustehankinnan kustannusten lisäksi vuosittainen kesäkatu Esplanadeille aiheuttaisi noin 300 000–400 000 euron vuosittaiset rakennus-, kunnossapito- ja purkukustannukset.

Kesäkatujärjestelyjen toteuttaminen, vaikkakin vuosien 2023–2024 kokeilu kevyemmin ratkaisuin, aiheuttaisi vuosittain haittaa alueen viihtyisyydelle ja liikkumiselle järjestelyjen rakentamisen ja purun aikana. Esplanadin kokeilun rakentaminen keväällä 2023 kesti noin 2 kuukautta. Vuosittainen rakentaminen, vaikkakin hieman kevyemmin ratkaisuin, kestäisi arviolta keväisin noin 1-1,5 kuukauden ja purku syksyisin noin

saman verran. Erityisesti kevään rakentamisen aikataulu on usein tiukka talviolosuhteiden päättymisen ja toisaalta terrassikauden alkamisen myötä. Jos kesäkatujärjestelyt kestäisivät toukokuusta elo- tai syyskuuhun, eli noin 4 kuukautta, olisi vuosittainen rakentamisen ja purun kesto suhteessa kesäkatujärjestelyjen keston varsin pitkä.

Pysyvien kesäkatujärjestelyiden osalta on huomionarvoista, että Helsingin keskustan liikenteeseen merkittävästi vaikuttavia hankkeita on suunnitteilla useita tuleviksi vuosiksi. Pohjois- ja Eteläesplanadin liikenteeseen vaikuttavat erityisesti Kaivokadun alueen kehittäminen sekä Esplanadin alueen peruskorjaus. Tämänhetkisen aikataulutiedon mukaan katutyöt Kaivokadulla käynnistyisivät 2027 ja kestäisivät kaksi vuotta. Kaivokadun työt, ajoneuvoliikenteen rajoittaminen ja mahdollisesti katkaiseminen kokonaan osaksi remonttiaikaa kokonaan vaikuttavat myös keskustan toiseen poikittaiseen pääajoyhteyteen eli Esplanadeihin. Kaivokadun rakennustöiden aikana Esplanadeilla on perusteltua olla käytössä kaksi ajokaistaa suuntaansa. Esplanadin alueen katu- ja vesihuoltosaneerauksen rakennustyöt laajan hankekokonaisuuden osalta on ajoitettu käynnistyvän katuverkolla noin vuonna 2029. Näin ollen Pohjoisesplanadin toistuvat kesäkadut rajoittuisivat vain vuosille 2025 ja 2026 ennen ydinkeskustan merkittäviä remonteja.

Kesäkatujen kokeilun toimintamallista päätettiin ohjeellisena noudatettavana kaupunkiympäristölautakunnassa 8.11.2022 (6. / 620 §). Toimintamallin mukaisesti kesäkatuja ja muita kävely-ympäristön kokeiluja toteutetaan ensisijaisesti kaduilla, joihin halutaan selvittää pysyvien muutosten mahdollisuuksia. Esplanadeilla kesäkatujen ei nähdä tuovan enää olennaisesti lisätietoa suhteessa vuosien 2023-2024 kokeiluun. Kesäkatuja on myös mahdollista toimintamallin mukaan toteuttaa toistuvina kesäkatuina, mikäli kadulle ei aiota edistää pysyviä ratkaisuja. Toimintamallissa kesäkatujen tulisi kuitenkin ensisijaisesti sijoittua paikallisverkolle. Esplanadit ovat osa autoliikenteen pääverkkoa. Huomioiden niin kesäkatujen toimintamallin kuin Esplanadin kokeilun alkuperäiset tavoitteet, toistuva kesäkatu ei ole tavoiteltava ratkaisu Esplanadeille.

Esplanadin alueen katujen jatkosuunnittelussa tullaan tarkastelemaan ratkaisuja, joilla Esplanadin viihtyvyyttä ja kävelyolosuhteita parannetaan pysyvin ratkaisuin. Jatkosuunnittelussa on mahdollista tarkastella liikenteellisten reunaehtojen sisällä myös joidenkin katujen kausittaista vaihtelua toistuvana kesäkatuna. Pohjois- ja Eteläesplanadin pysyvä liikenteellinen ratkaisu määritetään laajemman alueen liikennesuunnittelun yhteydessä Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman ratkaisujen pohjalta. Alueen liikennesuunnittelu käynnistyy vuonna 2025. Rakennustyöt laajan hankekokonaisuuden osalta on ajoitettu käynnistyvän Esplanadilla noin vuonna 2029.

Valtuustoaloite

Valtuutettu Amanda Pasanen ja 15 muuta valtuutettua ovat tehneet 11.9.2024 seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

"Esplanadien katukokeilusta kesäkatuihin

Esplanadien katukokeilusta on saatu kokemusta nyt yhdeltä kesäkaudelta ja talvikaudelta. Tuleva kesä on edessä.

Kaupunkilaisten arviot kokeilusta erityisesti kesäaikaan ovat olleet erittäin myönteiset, kun taas liikenteelle koituneet vaikutukset ovat olleet maltilliset. Esplanadien ja kesäkatujen kokeilusta teetetyn tutkimuksen mukaan enemmistö helsinkiläisistä toivoo Esplanadeille pysyviä kävelyympäristön parannustoimenpiteitä. Enemmistö vastaajista piti Pohjoisesplanadin toteutusta joko erittäin viihtyisänä tai viihtyisänä.

Tähän mennessä kertyneen kokemuksen perusteella näyttää selvältä, että kokeilun aikana käytössä olleet järjestelyt kannattaa vakinaistaa pysyviksi kesäkauduiksi esimerkiksi toukokuusta elo- tai syyskuun loppuun. Varautuminen tulevaan kesäkatuun on tarkoituksenmukaista aloittaa hyvissä ajoin syksyllä 2024 jotta kokonaisuus olisi hyvin suunniteltu kesää 2025 varten.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme että Esplanadin katukokeilujen jatkamasta kesäkatuina kesästä 2025 alkaen."

Toimivalta

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallituksen on osoitettava aloite vastattavaksi sille lautakunnalle tai johtokunnalle, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu.

Aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu kaupunkiympäristölautakunnan tai sen alaisen viranomaisen toimivaltaan.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Tia Salminen, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 33270
tia.salminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 11.09.2024 Pasanen Amanda Esplanadien katukokeilusta kesäkatuihin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.11.2024 § 585

8

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle, Eskolantie, Säterintie ja Pukinmäenaukio) tarkistettu asemakaavan muutosehdotus (nro 12823) (a-asia)

HEL 2019-013470 T 10 03 03

Hankennumero 0742_62

Esitysehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle

- 12.11.2024 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12823 (liite nro 3) hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 37. kaupunginosan (Pukinmäki) korttelin 37027 tontteja 12, 13 ja 14, korttelin 37041 tontteja 9, 10 ja 13 sekä katualueita (muodostuu uusi kortteli 37218)

Lisäksi lautakunta päättää

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluajana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävilläoloajana saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin sekä nähtävilläoloajan ulkopuolella kirjallisesti esitettyihin mielipiteisiin. Päätössiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla:

<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2019-013470>

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa
- kehottaa asemakaavoituspalvelua laskuttamaan hakijoilta kaavan hyväksymisen jälkeen kaavan laatimis- ja käsittelykustannukset seuraavasti:
 - Asunto Oy Pukinpiennar: 4 000 euroa
 - Merimieseläkekassa: 4 000 euroa
 - Kiinteistö Oy Säterintie 2: 4 000 euroa
 - Kiinteistö Oy Pukinmäenaukio 2: 4 000 euroa

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavanmuutos (kaavaratkaisu) koskee neljää asuinrakennushankekokonaisuutta Pukinmäen juna-aseman äärellä. Kaavaratkaisu mahdollistaa lähikeskustan rakennuskannan ja palveluiden uudistamista.

Kaavaratkaisussa on pyritty kokonaisuuteen, joka mahdollistaa Pukinmäen asemanseudulle uusien asuntojen täydennysrakentamisen ja joka parantaa juna-aseman palveluympäristön kehittymistä ajanmukaiseksi, toimivaksi ja viihtyisäksi asuinalueeksi.

Uutta asuinkerrosalaa on 31 050 k-m² asuinkerrostalojen korttelialueilla, joille tulee rakentaa vähintään 1 200 k-m² liike- tai palvelutilakerrosalaa. Asukasmäärän lisäys on 800 asukasta. Kaavaratkaisun kokonaiskerrosala on 37 290 k-m².

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että 1980-luvun rakennuskantaa voidaan suunnitelmallisesti uudistaa rakentamalla uusia asuntoja ja parantamalla palveluita erinomaisten julkisten liikenneyhteyksien äärellä.

Korttelialueiden tehokkuudet ovat:

Eskolantie 5	e=1,6
Eskolantie 1	e=3,8
Säterintie 2	e=5,0
Pukinmäenaukio 2	e=6,4

Purettavia rakennuksia koskee rakennusjärjestyksen määräykset, joiden mukaan ennen purkamistyön aloittamista on laadittava purkamisuunnitelma. Käyttökelpoiset rakennusosat on käytettävä uudelleen ensisijaisesti kyseiselle tontille rakennettavien rakennusten ja rakennelmien rakentamisessa tai toissijaisesti muualla tapahtuvassa rakentamisessa.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutusta siten, että kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi, ensisijaisesti uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä huomioiden alueiden erityispiirteet. Kaavaratkaisua edistää tavoitteiden toteutumisesta myös siten, että Helsinkiä kehitetään raideliikenteen verkostokaupunkina ja täydennysrakentamista toteutetaan erityisesti raideliikenteen varrella ja asemien ympäristöissä Kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 8.3.2022 päivätyt Pukinmäen täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet jatkosuunnittelun pohjaksi 22.3.2022.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Neljän täydennysrakentamishankeen suunnittelukokonaisuuden alueella on nykyisellään 1980-luvun alussa rakennettuja rakennuksia Rakenukset edustavat historiallisesti kerrostuneen Pukinmäen voimakkaimman esikaupunkirakentamisen vaihetta. Aseman ympäristön kaupunkirakenne on sittemmin 2000-luvulla täydentynyt Eskolantie 2 asuinkerrostalon, Eskolantie 4 ja 6 puukerrostalojen, Madetojankuja 1b asuinkerrostalon sekä Eskolankaari 2 myymälärakennuksen myötä.

Pukinmäen juna-aseman ympäristö on asumisen, palveluiden ja liikuttamisen lähikeskustaa, johon keskittyy myös työpaikkoja. Saavutettavuus on erittäin hyvä pääradan juna-aseman ja Kehä I risteämässä. Läheisyydessä n. 1,5 km etäisyydellä sijaitsee Malmin juna-asema aluekeskuksen palveluympäristöineen.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1968–2023. Niissä alue on merkitty liikerakennusten, liike- ja toimistorakennusten, asuinkerrostalojen ja autopaikkojen korttelialueiksi sekä yleiseksi pysäköintialueeksi ja katualueiksi.

Helsingin kaupunki omistaa katu- ja torialueet. Yleisen pysäköintialueen kaavaratkaisualueella olevan alueen osan omistaa Helsingin kaupunki. Korttelialueet ovat yksityisomistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksien johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijoiden kanssa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonlisäveroa seuraavasti:

Katualueet	150 000 e
Johtosiirrot	90 000 e
Yhteensä	240 000 e

Kaavaratkaisu nostaa alueen arvoa.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaihana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaihana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Väylävirasto
- kaupunginmuseo
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala
- kaupunginkanslia

ELY-keskuksen kanssa järjestettiin työpalaveri 25.8.2023.

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS), päivitetystä OAS:sta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat tiheän joukkoliikenteen huomiointiin, pääradan lisäraidevarauksiin, juna-radan ympäristöhäiriöiden huomioimiseen, vesihuoltoon, sosiaali- ja terveystoimen tilatarpeisiin, korkealaatuisen kaupunkiympäristön tavoitteeseen olemassa olevaa lähikeskustan rakennuskantaa täydennettäessä sekä arkeologisen ja muun kulttuuriperinnön selvittämisen- ja säilyttämistarpeisiin.

Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon asemakaavamerkinnoissä ja määräyksissä. Pukinmäen täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet on huomioitu kaavatyössä.

Mielipiteet

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Arkkitehtuuriin, maankäyttöön ja vehreyteen, liikennejärjestelyihin ja teknisiin kysymyksiin, ympäristön häiriötekijöihin, palveluihin ja olemassa oleviin rakennuksiin.

Mielipiteet on otettu kaavoitustyössä huomioon soveltuvin osin.

Kirjallisia mielipiteitä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta saapui 9 kpl.

Mielipiteet ja huolet päivitetystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat pitkälti samoihin teemoihin kuin huomioidut alkuperäisestä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Huolet liittyivät erityisesti suunniteltuun täydennysrakentamisen mitta-kaavan ja tyylin sopivuuteen olemassa olevaan rakennuskantaan, liial-

liseen suunniteltuun rakentamisen määrään, tuleviin liikenteen haittoihin ja vehreyden riittävän säilymiseen.

Kaavamuutoksen tavoitteissa ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa nähtiin puutteita omaleimaisten alueiden kehittämisessä, turvallisuudessa ja olemassa olevaan rakennuskantaan sopivuudessa, viitesuunnitelmien havainnollisuudessa, varjostusolosuhteisiin ja vaikutuksiin naapuristoon ja toivottiin kerroslukujen kohtuullistamista.

Lintujen huomioinnista saatiin tarkentavia ohjeita.

Asukkaiden ja yhteisön huomiointia toivottiin ja erityisesti nuorison olosuhteiden ja palveluiden riittävyttä pidettiin tärkeänä elinvoimaisuuden kannalta.

Mielipiteet on otettu kaavoitustyössä huomioon soveltuvin osin.

Kirjallisia mielipiteitä päivitetystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta saapui 5 kpl.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 6.5.–4.6.2024

Kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä, mistä on ilmoitettu maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla. Kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta on lähetetty kirje ulkokuntalaiselle maanomistajalle / maan haltijalle.

Kaavaehdotuksesta tehtiin 1 muistutus. Nähtävilläoloajan ulkopuolella saapui 1 kirje.

Muistutuksessa esitetyt huomautukset kohdistuivat liike- tai palvelutalaksi rakennettavaksi osoitetun kerrosalan vähimmäismääriin. Kirjeessä esitetyt huomautukset kohdistuivat uudisrakentamisen määrään, mitta-kaavaan ja tyyliin sekä palveluiden sijaintiin.

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat kaupunkikuvallisesti merkittävään kaavamuutoskokonaisuuteen, kulttuuriympäristön, viheralueiden ja -vyöhykkeiden riittävään huomiointiin, katoille sijoitettavien leikki- ja oleskelualueiden viihtyisyyteen, ympäristön ominaispiirteiden huomioimisen tärkeyteen, arkeologiseen kulttuuriperintöön ensimmäisen maailmasodan ajalta, radan läheisyyteen rakentamisen huomiointiin ja radan stabiliteettiin, vesihuoltoon ja jätehuoltoon, yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen Helsingin yleiskaava 2016 tavoitteiden mukaisesti, ilmastovaikutusten vaikutusten arvioinnin täydentämistarpeeseen autopaikoitusratkaisuin, kestävän liikkumisen edistämiseen ja meluntorjunnan riittävään huomioimiseen.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Väylävirasto
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- kaupunginmuseo
- Helen Sähköverkko Oy

Lisäksi seuraavat tahot ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa:

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
- Museovirasto
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksesta, kirjeestä ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohdaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu Tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Jatkotoimenpiteet

Kaava-alueeseen tai sen osaan liittyy maankäytösopimusmenettely, joka tulee saattaa päätökseen ennen kaavan hyväksymistä.

Toimivalta

Kaavaratkaisun hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Joakim Kettunen, arkkitehti, puhelin: 09 310 37289
joakim.kettunen(a)hel.fi
Antti Varkemaa, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 37053
antti.varkemaa(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12823 kartta, päivätty 12.11.2024
- 4 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12823 selostus, päivätty 12.11.2024
- 5 Havainnekuva 12.11.2024
- 6 Tilastotiedot
- 7 Tehdyt muutokset
- 8 Vuorovaikutusraportti 6.5.2024, päivitetty 12.11.2024 ja asukastilaisuuden muistio 8.12.2021
- 9 Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

- 1 Mielenpiteet
- 2 Muistutus
- 3 Kirje

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Kustannusten osalta: Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto

Otteet

Ote

Hakijat

Ne mielenpiteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa
Ne muistutuksen esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

KYMP Myyntilaskut

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 7

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 8

Tiedoksi

Kaupunginkanslia tiedoksianto

Päätöshistoria

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
4.6.2024

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimit-
tauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 27.03.2024 § 19

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 20.12.2021

Sosiaali- ja terveystoimiala 14.12.2021

9

Puotilanrannan asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus (nro 12832) ja sen asettaminen nähtäville (sisältää liikennesuunnitelman) (a-asia)

HEL 2022-006830 T 10 03 03

Hankennumero 0738_1

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää

- asettaa 12.11.2024 päivätyn asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12832 (liite nro 3) julkisesti nähtäville 30 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti. Asemakaava koskee 45. kaupunginosan (Vartiokylä, Puotila, Marjaniemi)) vesialuetta ja asemakaavan muutos koskee 45. kaupunginosan (Vartiokylä, Puotila, Marjaniemi) korttelia 45222, katu-, puisto-, suojaviher- ja venesatama-alueita (muodostuvat uudet korttelit 45586–45591).
- Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla:

<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2022-006830>

- että asemakaavoituspalvelu pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot
- valtuuttaa asemakaavoituspalvelun tekemään ehdotukseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta ehdotuksen sisältöä

Samalla lautakunta esittää kaupunginhallitukselle

- asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12832 hyväksymistä, mikäli ehdotuksesta ei tehdä maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n mukaisia muistutuksia eivätkä ehdotuksesta annetut lausunnot anna aihetta asian käsittelemiselle uudelleen kaupunkiympäristölautakunnassa.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaava ja asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee pääosin nykyistä Puotilan venesataman aluetta, joka sijaitsee Vartiokylänlahden

länsirannalla Puotilan asuinalueen eteläpuolella ja Marjaniemen asuinalueen itäpuolella. Kaava-alueeseen kuuluu myös Marjaniemen itäranta sekä Koivuniemen venesataman alue. Kaavaratkaisu mahdollistaa nykyisen Puotilan venesataman alueen rakentumisen uudeksi omaileimaiseksi naapurustoksi, jossa yhdistyvät asuminen, veneily, palvelut ja rantaluonto.

Kaavaratkaisun tavoitteena on lisätä Itä-Helsingin vetovoimaa ja merellistä asumista, parantaa virkistysmahdollisuuksia sekä luoda uusia rantaluonnon elinympäristöjä.

Kaavaratkaisussa on erityisesti pyritty ratkaisemaan se, että Puotilannasta muodostuu vehreä merellinen asuinalue, jossa on hyvä asua, veneillä ja virkistystä osana Vartiokylänlahden ympäristöä ja luontoa. Eriyistä huomiota on kiinnitetty Vartiokylänlahden luontoarvojen ja meriluonnon huomioimiseen suunnitteluratkaisussa. Kaavaratkaisu säilyttää tunnistetut arvokkaat luontoalueet ja muuttaa nykyistä rakennettua rantaa luonnonmukaiseksi. Alueelle on suunniteltu monipuolista kerrostaloasumista, saarikortteli, uusi pienvenesatama, vehreä rantapuisto ja laadukkaat kulkuyhteydet Vartiokylänlahden rantaa pitkin, päiväkotit, kaksi pysäköintilaitosta sekä maantason liiketiloja kerrostaloissa ja päivittäistavarakauppa pysäköintilaitoksessa.

Alueen saarikorttelista järjestettiin kaavavalmistelun aikana kilpailu, jolla pyrittiin löytämään saarelle innovatiivinen ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen suunnitteluratkaisu. Kilpailumuotona oli kilpailullinen neuvottelumenettely, ja kilpailijan olisi tullut toteuttaa saari kokonaisuudessaan esirakentamisesta lähtien. Kilpailuun ei saatu kuitenkaan yhtään ehdotusta ja korttelin suunnittelua jatkettiin asemakaavoituksen omana työnä. Saaresta luonnosteltiin erilaisia vaihtoehtoja, joita vertailtiin keskenään. Saatujen tulosten perusteella laadittiin suunnitteluratkaisu, jossa yhdistyvät vetovoimainen asuminen, luonnonympäristön huomiointi, kokonaistaloudellisuus ja mahdollisuus innovatiivisiin rakennustapoihin jatkosuunnittelussa. Tarkoituksena on järjestää saarikorttelista kaavan lainvoimaistumisen jälkeen tontinluovutuskilpailu tai -kilpailuja, jossa erilaisia toteutusvaihtoehtoja voidaan edelleen tutkia.

Kaavaratkaisun kokonaiskerrosala on 116 710 k-m², josta uutta kerrosalaa on 108 910 k-m². Tästä liike-, toimisto- ja palvelutiloja on 5 330 k-m² ja yleisten rakennusten kerrosalaa 1 800 k-m². AK- ja ALP-tonttien keskimääräinen tehokkuusluku on e=1,95. Asukasmäärän lisäys on noin 2500 asukasta.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piir.nro 7432), johon on esitetty Puotilannan liikennejärjestelyt sekä muutokset Meripellontietä koskien.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että itäinen Helsinki saa uuden merellisen ja vetovoimaisen asuinalueen, joka tarjoaa houkuttelevia virkistysmahdollisuuksia alueen asukkaiden lisäksi koko kasvavalle Itäkeskuksen alueen väestölle.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista edistämällä asuntotuotantoa (hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä), vahvistamalla kaupunginosan elävyyttä, omaleimaisuutta ja merellisyyttä sekä ehkäisemällä alueiden välistä eriytymistä. Kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi alueen asemakaavan muutoslunnonksen 23.5.2023 jatkosuunnittelun pohjaksi.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Kaava-alue käsittää Puotilan venesataman, Marjaniemen itärannan, Marjaniemen kärjessä sijaitsevan Koivuniemen venesataman ja näihin alueisiin liittyvän laajan vesialueen sekä osan Meripellontietä ja sen pohjoispuolista viheraluetta. Puotilan venesataman alue koostuu laajasta istutuksin jäsenneilystä kentästä ja siihen liittyvistä laiturirakennuksista. Venepaikkoja on n. 600 kpl ja talvisäilytyspaikkoja n. 600 kpl. Alueella on lisäksi venekerhon rakennus, huoltorakennuksia ja liikeraakennuksia. Marjaniemen itäranta on pääosin ruovikkoista luontoarvoiltaan tärkeää tulva-aluetta, jolla ei ole kiinteitä rakennuksia. Alueella on veneidensäilytysalue n. 100 veneelle. Koivuniemen venesatamassa on vene- ja melontakerhojen rakennukset sekä n. 80 venepaikkaa, n. 40 talvisäilytyspaikkaa ja n. 150 kajakkipaikkaa.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 1960–2000). Alue on pääosin venesatama-aluetta (LV). Meripellontien eteläreunassa on yleisten rakennusten korttelialue (YPA), jolle saa rakentaa paloaseman. Meripellontien pohjoispuolella on puisto- ja suojaviheralueita. Loppuosa on Vartiokylänlahden pääosin kaavoittamatonta vesialuetta.

Helsingin kaupunki omistaa koko alueen lukuun ottamatta Koivuniemen kärjessä olevaa laituri- ja uimapaiikkakäytössä olevaa vesialuetta 91-433-879-7, joka on järjestäytymättömän osakaskunnan omistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisusta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonlisäveroä seuraavasti (10/24):

Esirakentaminen

36–54 milj. euroa

Rantarakentaminen	11–16 milj. euroa
Kadut ja liikennealueet	11,3 milj. euroa
Puistot	4,2 milj. euroa
Johtosiirrot	1 milj. euroa
Palvelurakentaminen	7 milj. euroa
Yhteensä	71–94 milj. euroa

Uuden kaavoitettavan kerrosalan rakennusoikeuden arvo on noin 60–75 milj. euroa. Arvo on laskettu käyttäen voimassa olevaa AM-ohjelman mukaista hallinta- ja rahoitusmuotojakaamaa.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaikana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Museovirasto
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala.

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Puotilan venesataman kulttuurihistorian sekä vedenalaiseen kulttuuriperinnön selvittämiseen, täydennysrakentamisen maisemallisiin vaikutuksiin, alueen vesihuoltolinjoihin sekä uusiin johtotarpeisiin, jätehuoltoon - erityisesti mahdollisia kelluvia asuntoja koskien, pelastustoiminnan järjestelyihin ja Meripellontien bussipysäkkien paikkoihin. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyoissa siten, että:

- Puotilan venesataman alue rakennuksineen inventoidaan valokuvaamalla ennen kaavaehdotuksen laadintaa.
- Vedenalainen kulttuuriympäristö on selvitetty ennen luonnoksen laadintaa.

- Vartiokylänlahden suurmaisema on huomioitu täydennysrakentamisen suunnittelussa osana luonnossuunnittelua.
- Johtotarpeet kartoitetaan ennen kaavaehdotuksen laadintaa osana kunnallisteknisten verkostojen yleissuunnitelmaa.
- Jätehuollon, pelastamisen ja Meripellontien bussipysäkkien sijoittuminen ja toiminnallisuus esitetään ennen kaavaehdotuksen laadintaa.

Mielipiteet

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat täydennysrakentamisen arkkitehtuuriin, mittakaavaan ja sijoittumiseen, asumisen hallintamuotojakaumaan, ranta-alueiden ja tekosaaren täyttöihin sekä niiden vaikutuksiin Vartiokylänlahden veden virtauksiin, liikenteeseen ja ympäristöhäiriöihin, maisema- ja luontoarvoihin, lintujen turvallisuuteen, rakentamisen vaikutuksiin alueen lepakoihin, uuden pienvenesataman toimintoihin ja veneiden talvisäilytykseen, yritystoimintaan ja lähipalveluihin sekä taiteeseen.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että Meripellontien pohjoispuolisen suojaviheralueen täydennysrakentamisesta on luovuttu, pienvenesataman aluetta on muutettu ja ALP-kortteli on lisätty. Uusien rakennusten arkkitehtuuri liittyy julkisivumateriaalin kautta ympäröivien rakennusten materiaalisuuteen. Liikennesuunnitelmaluonnos on laadittu. Mielipiteissä esitetyt selvitystarpeet on kartoitettu: esirakentamiseen, Vartiokylänlahden virtauksiin ja vedenalaiseen luontoon liittyvät selvitykset valmistuvat kaavaehdotuksen valmistelun aikana. Alueen lepakkoja tai lintuja koskien ei ole asiantuntija-arvion mukaan tarvetta laatia erillisiä selvityksiä, vaan niiden osalta on hyödynnetty olemassa olevia selvityksiä ja Helsingin luontotietojärjestelmän tietoja.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 24 kpl.

Luonnosaineiston erillisen nähtävilläolon yhteydessä saadut mielipiteet kohdistuivat kaavamutoksen lähtökohtaan muuttaa nykyinen virkistyskäytössä oleva pienvenesataman alue asuinalueeksi, täydennysrakentamisen mittakaavaan, sijoittumiseen ja arkkitehtuuriin, liikenteen ja pysäköinnin järjestelyihin, rannan ja tekosaaren rakentamisen maisemallisiin vaikutuksiin, luontovaikutuksiin ja hiilipäästöihin sekä rantareitin toimivuuteen ja rantapuiston sekä uuden pienvenesataman toimintoihin.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että kaavaluonnoksen mukaista perusratkaisua tarkennetaan kaavaehdotuksen val-

mistelun yhteydessä niin, että korttelialueiden massoittelussa tutkitaan rakennusten korkeuksia sekä kerrosmääriä ja yleisten alueiden suunnittelussa tutkitaan kulkuyhteyksiin ja puiston sekä uuden venesataman toimintoihin liittyvät seikat. Lisäksi rakentamisen vaikutuksia Vartiokylänlahden luontoon selvitetään lisää suunnittelun tarkentumisen myötä.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 24 kpl. Puotilan rantapuiston kehittämissuunnitelman ehdotuksen oli allekirjoittanut 118 osallista.

Mielipidekirjeisiin on vastattu. Ne on käsitelty kaupunkiympäristölautakunnassa 23.5.2023.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Jatkotoimenpiteet

Asemakaavoituspalvelu pyytää kaavaehdotuksesta lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Väylävirasto
- Museovirasto
- Uudenmaan ELY-keskus
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
- sekä muut mahdolliset tahot.

Kaavaratkaisun hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Olga Airaksinen, arkkitehti, puhelin: 09 310 34207
olga.airaksinen(a)hel.fi
Janne Antila, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 20355
janne.antila(a)hel.fi
Karri Kyllästinen, diplomi-insinööri, teknistaloudelliset asiat, puhelin: 09 310 37347
karri.kyllastinen(a)hel.fi
Elina Inkiläinen, maisema-arkkitehti, puhelin: 09 310 52971
elina.inkilainen(a)hel.fi

12.11.2024

Asia/9

Mari Savela, tutkija, meribiologi, puhelin: 09 310 23830
mari.savela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12832 kartta, päivätty 12.11.2024
- 4 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12832 selostus, päivätty 12.11.2024
- 5 Havainnekuva, 12.11.2024
- 6 Viitesuunnitelma, 12.11.2024
- 7 Vartiokylänlahden vedenalainen luonto, osat 1 ja 2 (Alleco, 2024)
- 8 Puotilanranta, julkisten ulkotilojen yleissuunnitelma (MASU Planning ja Luontotieto Keiron, 2024)
- 9 Puotilanrannan virtauslausunto (Luode Consulting, 2023)
- 10 Liikennesuunnitelma (piir.nro 7432)
- 11 Tilastotiedot
- 12 Vuorovaikutusraportti 20.2.2023, täydennetty 9.5.2023, asukastilaisuuden (7.6.2022) muistio, yritystilaisuuden (14.6.2022) muistio ja kaavailan (6.3.2023) muistio

Oheismateriaali

- 1 Puotilanrannan joukkoliikennetarkistaminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia tiedoksi
Kymp/Asemakaavoituspalvelu (kuulutus) tiedoksi

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 23.05.2023 § 281

Nimistötoimikunta 18.01.2023 § 4

Nimistötoimikunta 07.12.2022 § 71

10

Vuosaarenlahden pienvenesataman asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus (nro 12912) ja sen asettaminen nähtäville (a-asia)

HEL 2022-005307 T 10 03 03

Hankenumero 0599_3

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää

- asettaa 12.11.2024 päivätyn asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12912 (liite nro 3) julkisesti nähtäville 30 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti. Asemakaava koskee 54. kaupunginosan (Vuosaari, Uutela) venesatama- ja vesialueita ja asemakaavan muutos koskee 54. kaupunginosan (Vuosaari, Uutela, Niinisaari) korttelia 54321 sekä venesatama-, vesi- ja katualueita
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet esitettyihin mielipiteisiin ja kannanottoihin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla:

<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2022-005307>

- että asemakaavoituspalvelu pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot
- valtuuttaa asemakaavoituspalvelun tekemään ehdotukseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta ehdotuksen sisältöä.

Samalla lautakunta esittää kaupunginhallitukselle

- asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12912 hyväksymistä, mikäli ehdotuksesta ei tehdä maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n mukaisia muistutuksia eivätkä ehdotuksesta annetut lausunnot anna aihetta asian käsittelemiselle uudelleen kaupunkiympäristölautakunnassa.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaava ja asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Vuosaaren tavarasataman ja Uutelan virkistysalueen välissä sijaitsevaa Vuo-

saarenlahden pienvenesatamaa, osaa Ruusuniemestä ja ympäröiviä vesialueita. Kaavaratkaisu mahdollistaa pienvenesataman laajennuksen. Tavoitteena on lisätä alueen laituri- ja talvisäilytyspaikkoja sekä mahdollistaa alueen merellisten palvelujen kehittyminen ja lisääminen. Kaavaratkaisu on tehty, koska Puotilan venesatamasta poistuu laituri- ja talvisäilytyspaikkoja Puotilanrannan uuden asuinalueen rakentamisen myötä. Lisäksi venepaikoille arvioidaan olevan Helsingissä entistä suurempi tarve väestönkasvun myötä. Alueella on kysyntää myös muille venesatamiin kytkeytyville toiminnoille.

Kaavaratkaisussa on erityisesti pyritty ratkaisemaan se, kuinka venesatama-alueita kannattaa laajentaa huomioiden pienvenesataman palveluiden kehittyminen, Vuosaaren Sataman tulevat tarpeet sekä alueen läheiset luonnonsuojelulliset arvot. Alueelle on suunniteltu n. 450 uutta venepaikkaa sekä n. 400 uutta talvisäilytyspaikkaa. Uutta toimitilakerosalaa on 6 350 k-m². Mikäli uudesta toimitilarakentamisesta osa toteutuu venehotellina, saadaan lisäksi n. 400 kpl pääosin moottoriveneille tarkoitettuja talvisäilytyspaikkoja.

Kaavaratkaisulla mahdollistetaan merellisen Helsingin palvelujen kehittyminen. Lisäksi kaavaratkaisun toteuttamisen myötä saadaan itäiseen Helsinkiin uusi lumensulatuspaikka.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista siten, että kaava-alueella kehitetään merellistä Helsinkiä: varmistetaan että veneille löytyy laituri- ja talvisäilytyspaikkoja jatkossakin paikkojen vähentyessä muualta Helsingistä, kehitetään veneilyn palveluja satama-alueella, luodaan puitteita merelliselle yrittäjyydelle, kehitetään alueella olevaa rantareittiä ja vahvistetaan alueen virkistysarvoa kaikille helsinkiläisille. Kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alueella sijaitsee Vuosaarenlahden pienvenesatama, satamatoimintojen kortteli sekä vesialueita. Pienvenesatama on itäisen Helsingin suurimpia noin 680 venepaikkallaan. Alue on alkanut rakentumaan 2000-luvun alussa, mutta sitä ei ole toteutettu valmiiksi kaavan mukaan, eikä kaavan mukainen rakentaminen ole kokonaisuudessaan toteutunut.

Alueen vieressä, sen pohjois- ja koillispuolella on Vuosaaren tavarasatama. Alueen länsipuolella, Vuosaarenlahden pohjukassa, on Bokberginpuisto, jonka rannalla on luonnonsuojelulain mukaisesti suojeltu merenrantaniitty. Siitä hieman lounaaseen on Porslahden venesatama (380 venepaikkaa). Lahden vastarannalla, suunnittelualueen lounais-

puolella on Uutela ja Särkkäniemen luonnonsuojelualue. Alueen läpi aallonmurtajan kärkeen on merkitty viher- ja virkistysverkoston (VIST-RA) täydentävä rantareitti.

Alueella on voimassa kolme asemakaavaa vuosilta 2002–2009.

Helsingin kaupunki omistaa alueen. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonlisäveroa seuraavasti:

Esirakentaminen	18–36 milj. euroa
Rantarakenteet	18 milj. euroa
Katu ja liikennealueet	6,7 milj. euroa
Kunnallistekniikka	1,5–4,0 milj. euroa
Taitorakenteet	3,2 milj. euroa
YHT	47–68 milj. euroa

Esirakentaminen pitää sisällään alueen ruoppaukset, täytöt, luiskauksen sekä syvätiivistyksen. Esirakentamisen osalta on oleellista, että hanketta ei toteuteta ns. ostolouheella. Esitetyn kustannushaitarin alapää kuvaa tilannetta, jossa käytettävää täyttömateriaalia ei osteta.

Kaavaratkaisun yhdyskuntataloudellisissa vaikutuksissa on mukana edellisestä pienvenesataman kaava-alueen toteutusvaiheesta kesken jääneet toimenpiteet. Näiden osuus kaavaratkaisun yhdyskuntataloudellisista vaikutuksista on noin 20 %.

Asemakaavamuutos nostaa alueen arvoa. Kaavoitettavan rakennusoiden arvo on karkeasti arvioiden 1–2 milj. euroa.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaikana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helsingin Satama Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Uudenmaan ELY-keskus
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala: kaupunginmuseo ja merelliset palvelut
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala: pelastuslaitos.

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Vuosaarenlahden pienvenesataman ja Helsingin Satama Oy:n kehittämisen aikataulujen ja tarpeiden yhteensovittamiseen sekä vesihuoltoon ja pelastusjärjestelyihin alueella. Kaupunginmuseo totesi kannanotossaan, että kaavahankkeeseen ei liity rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta selvitystarpeita, ja että Museovirastoa on kuultu vedenalaiseen kulttuuriperintöön liittyen, eikä siihenkään liity selvitystarpeita tai muuta huomautettavaa. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että kaavan aikataulua on pidennetty ja tehty yhteistyötä pienvenesataman ja Helsingin Satama Oy:n tarpeiden yhteensovittamiseksi sekä vesihuolto ja pelastusjärjestelyt tutkittu alueella.

Mielipiteet

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat venekerhojen ja veneilyalan yritysten tarpeiden huomioimiseen alueella, venesataman palveluihin, venepaikkoihin, talvisäilytykseen, meriväylään, pysäköintiin, julkiseen liikenteeseen, veneilyn ja pienvenesataman laajennuksen haittavaikutuksiin ympäröiville luonto- ja merialueille, lintujen elinolosuhteisiin, alueen virkistyskäytön kehittämiseen sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläoloon. Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että venekerhojen ja veneilyalan yritysten tarpeita on sovitettu suunnitelmaan suunnittelun yleisluontoinen taso huomioon ottaen. Lisäksi veneilyn ja satamalaajennuksen vaikutuksia on arvioitu ja huomioitu suunnittelussa muun muassa sijoittamalla suurimmat täyttöalueet mahdollisimman kauas arvokkaista luontoalueista ja teettämällä suunnitelmasta virtauslausunto.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 14 kpl.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Jatkotoimenpiteet

Asemakaavoituspalvelu pyytää kaavaehdotuksesta lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin Satama Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Väylävirasto
- Helsingin vanhusneuvosto
- Uudenmaan ELY-keskus
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala: ulkoilupalvelut
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala: pelastuslaitos
- sekä muut mahdolliset tahot.

Kaavaratkaisun hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Olga Airaksinen, arkkitehti, asemakaavoitus, puhelin: 09 310 34207
olga.airaksinen(a)hel.fi

Karri Kyllästinen, diplomi-insinööri, teknistaloudelliset asiat, puhelin: 09 310 37347
karri.kyllastinen(a)hel.fi

Susanna Ratinen, liikenneinsinööri, liikenne- ja katusuunnittelu, puhelin: 09 310 32129
susanna.ratinen(a)hel.fi

Mirja Vallinoja, maisema-arkkitehti, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu, puhelin: 09 310 52186

mirja.vallinoja(a)hel.fi

Mari Savela, tutkija, ympäristöpalvelut, meriluonto, puhelin: 09 310 23830
mari.savela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12912 kartta, päivätty 12.11.2024
- 4 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12912 selostus, päivätty 12.11.2024
- 5 Havainnekuva, 12.11.2024
- 6 Tilastotiedot
- 7 Vuorovaikutusraportti 12.11.2024 ja asukastilaisuuden (9.6.2022) muistio
- 8 Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

1 Mieliidekirjeet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ne mielipiteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia tiedoksianto
Kymp/Asemakaavoituspalvelu (kuulutus) tiedoksianto

Päätöshistoria

Nimistötoimikunta 12.06.2024 § 62

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 15.6.2022

11

Kallion kesäkadut 2025–2026 (a-asia)

HEL 2024-004811 T 08 00 04

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää, että kaupunkiympäristötoimialalla valmistellaan yhdessä kaupunkilaisten ja alueen toimijoiden kanssa Kallion kesäkadut vuosille 2025–2026.

Tiivistelmä

Helsingin kaupunki on toteuttanut kesäkatuja vuodesta 2021 lähtien. Kesäkatujen kokeilujen toimintamalli hyväksyttiin ohjeellisena noudatettavaksi kaupunkiympäristölautakunnassa 8.11.2022. Kesäkatujen kaltaiset kävely-ympäristöä parantavat kokeilut ovat myös osa kävelyn edistämishjelman toimenpidekokonaisuutta.

Valmistelun taustalla on kaupunkilaisten toiveet toteuttaa kesäkatuja Kalliolla. Kallioon on toivottu useammassa osallistuvan budjetoinnin ehdotuksessa sekä väliaikaisia että pysyviä parannuksia alueen kävely-ympäristöön. Vuonna 2022 tehdyn asukaskyselyn mukaan Vaasankatu ja Fleminginkatu olivat toivotuimpia kohteita kesäkaduksi. Kesäkadut toteutetaan vahvassa yhteistyössä alueen asukkaiden, yrittäjien, oppilaitosten ja yhdistysten kanssa. Heidän kanssaan vuorovaikutus on aloitettu ennen suunnittelua ja päätöksentekoa.

Kallion kesäkatujen tavoitteena on parantaa katujen viihtyisyyttä ja siten kannustaa ihmisiä kävelemään ja viettämään aikaa julkisissa tiloissa. Samalla halutaan varmistaa myös hyvä saavutettavuus ja positiiviset vaikutukset alueen yrityksiin sekä muodostaa verkosto alueen toimijoiden kesken alueen kehittämiseksi.

Kesäkatujen toimintamallin mukaisesti kesäkatujen avulla selvitetään pysyvien kävely-ympäristön toimenpiteiden soveltuvuutta kuhunkin kohteeseen. Kesäkatukohteet arvioidaan, niistä kerätään opit ja lopulta toimivimmista ratkaisuista on mahdollista toteuttaa poliittisen päätöksenteon kautta pysyviä parannuksia kaupunkitilaan. Kesäkatujen vaikutuksia seurataan liikennelaskennoin, havainnointi- ja haastattelututkimuksin sekä yrityksille kohdennetuilla kyselyillä.

Kallion kesäkatujen pääkohteita ovat Vaasankatu, Fleminginkatu ja Porthaninkatu. Lisäksi koko naapurustoon on tarkoitus toteuttaa piste-mäisesti pienempiä kaupunkielämän paikkoja esimerkiksi Torkkelinaukiolle ja Kallion kirkon edustalle. Kaikilla kesäkaduilla on alueen yritysten terasseja, ja paikoitellen terasseja on myös mahdollista laajentaa.

Vaasankadulle suunnitellaan katutilan viihtyisyyttä parantavaa kävelykatua. Fleminginkatu on tarkoitus muuttaa yksisuuntaiseksi ja kadun reunoille tuoda viihtyisyyttä parantavia kalusteita ja katuvihreää. Karhupuiston kohdalle on suunniteltu aukiomaista tilaa, jossa olisi esimerkiksi tanssilava, pelejä ja leikkimahdollisuuksia. Aukiolla liikuttaisiin ainoastaan kävellen ja pyörällä. Porthaninkadulla jalkakäytävää on suunniteltu levennettäväksi ottamalla tilaa kadunvarsipysäköinniltä.

Esittelijän perustelut

Lähtökohdat

Kaupunkistrategiassa 2021–2025 korostetaan kaupungin kauneutta ja viihtyisyyttä. Kaupunkistrategiassa edellytetään, että Helsinki suunnittelee ja rakentaa vetovoimaista, viihtyisää ja kaunista kaupunkitilaa niin uusille kuin vanhoille alueille. Kaupunkitilan vetovoiman kasvattamiseksi on strategiassa erikseen mainittu kokeilut.

Yleiskaavassa Kallion alue on Sörnäisten ja Hakaniemen metroasemanseuduilla osoitettu merkinnällä ”liike- ja palvelukeskusta C1”. Merkintä pitää sisällään määräyksen ”alue on kävelypainotteinen”. Muutoin Kallion alue on yleiskaavassa merkinnällä ”kantakaupunki C2”, jossa kaavamääräyksen mukaisesti aluetta kehitetään kestävien kulkumuotojen, erityisesti kävelyn ja pyöräilyn, ehdoilla.

Kaupungin hallituksen 14.3.2022 hyväksymässä kävelyn edistämishjelmassa kävelyn ydinalueita ovat yleiskaavan C1, C2- ja C3 keskusta- ja kantakaupunkialueet. Ohjelmassa korostetaan etenkin asemansetuja kävelyn kehittämisen kannalta tärkeinä paikkoina, sillä asemanseduilla kävellään eniten, mutta samaan aikaan ihmiset pitävät niitä kaikista epämiellyttävimpinä paikkoina kävellä. Helsinkiläiset ovat toivoneet parannuksia useassa kyselyssä (mm. Jalan kaupungilla 2018 ja Jalan kaupunginosissa 2019) asemaympäristöjen viihtyisyyteen, siisteyteen sekä jalankulun sujuvuuteen ja turvallisuuteen.

Alueella sijaitsevat Hakaniemen ja Sörnäisten metroasemanseudut. Vaasankadun viihtyisyyden ja käveltävyyden parantaminen liittyy tiiviisti Sörnäisten asemansseudun kehittämiseen ja Porthaninkatu puolestaan Hakaniemen asemansseudun kehittämiseen. Kaupunki on saanut etenkin Sörnäisten asemansseudusta negatiivista palautetta alueen viihtyisyydestä, turvallisuudesta ja siisteydestä.

Kävelyn edistämishjelmassa kävely-ympäristön kokeilut ovat yksi viidestä ohjelman toimenpiteestä. Kokeiluita on toteutettu käveltävän keskustan valmistelun tueksi keskustassa kesäkatuina Kaartinkaupungissa 2021–2024 ja vuosina 2023–2024 Esplanadin ja niihin liittyvien katujen kokeilun muodossa.

Kesäkadut ovat ensisijaisesti paikalliskatuverkolle toteutettavia kävelyympäristön laatua parantavia kokeiluita. Kesäkatujen toteuttamisen toimintamalli hyväksyttiin ohjeellisena noudatettavaksi kaupunkiympäristölautakunnassa 8.11.2022. Toimintamalli sisältää prosessikuvauksen katujen suunnittelusta, vuorovaikutuksesta ja toteutuksesta sekä suunnittelun käsikirjan ja konseptin. Toimintamallin mukaan kesäkatuja käytetään työkaluna selvittää missä ja millaiset ratkaisut ovat kaikista toimivimpia käveltävyyden kehittämiseksi. Toimivimmat ratkaisut on mahdollista valmistella poliittisen päätöksenteon kautta pysyviksi parannuksiksi.

Kesäkatujen suunnittelukonsepti sisältää kuvauksen kesäkatujen eri elementeistä, joita ovat muun muassa katutilan vehreyttäminen, istumapaikkojen lisääminen, terassien levittäytyminen katutilaan, taide ja grafiikka sekä mahdollisuus toteuttaa kaupunkilaisten omia ideoita. Kesäkatujen tavoitteita ovat:

1. Käyttäjät kokevat, että kesäkadut parantavat kadun viihtyisyyttä
2. Ihmisten määrä ja heidän viipymä kesäkaduilla kasvaa toteutuksen myötä
3. Kesäkaduilla on positiiviset yritysvaikutukset ja ne kasvattavat Helsingin elinvoimaa
4. Kesäkatuja suunniteltaessa ja toteutettaessa aktivoidaan asukkaat, yrittäjät ja alueella työskentelevät sekä huomioidaan heidän toiminta ja tarpeet
5. Kesäkadut tukevat liikenteen päästövähennysten saavuttamista
6. Kesäkadut tukevat pysäköintipolitiikan tavoitteita siirtää kadunvarsipysäköintipaikkoja maanalaisiin pysäköintilaitoksiin
7. Varmistetaan hyvä saavutettavuus kesäkaduilla ja niiden lähistössä
8. Kesäkaduista saavutetut hyödyt ylittävät niihin panostetut resurssit.

Kalliossa kesäkatujen toteutuksessa tarkastellaan laajempaa aluetta siten, että Kallioon syntyy niin kutsuttu liikennesolu, jossa katutilan käveltävyyttä on priorisoitu ja alueen kadut palvelevat sinne saapuvaa ja sieltä lähtevää autoliikennettä. Liikennesolun sisällä jalankulkija voi ylittää kadun mistä kohtaa tahansa ja kaiken ikäiset ja kykyiset kokevat pyörällä tai sähköpotkulaudalla liikkumisen ajoradalla turvallisiksi, jolloin ei ole tarvetta ajaa jalkakäytävällä. Aiemmin kesäkatuja on toteutettu pistemäisesti. Kalliossa alueen käveltävyyttä kehitetään laajempaan kaupunkielämän paikkojen verkostona, jossa voi löytää jatkuvasti jotain mielenkiintoista.

Kallion kesäkatujen valmistelu perustuu kaupunkilaisten toiveille toteuttaa kesäkatuja ja käveltävyyden parannuksia Kalliossa. Kesäkatujen toimintamallissa korostetaan kaupunkilaisten omien ehdotusten toteuttamista niin kesäkatukohteiden valinnassa kuin katujen toteutuksessa. Kallion alueelle on hyväksytty kaksi OmaStadi-osallistuvan budjetoinnin ehdotusta ”Parempia kulkuväyliä pyöräilijöille Kallio-Sörnäinen alueella” sekä ”Lisää vehreyttä Kallion, Harjun, Sörnäisten ja Vallilan alueille!”. Kesäkadut vastaavat osaltaan myös näissä ehdotuksissa kuvattuihin tarpeisiin katutilan vehreyttämisestä sekä turvallisesta ja sujuvasta liikkumisesta pyörällä.

Kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymän kesäkatujen toimintamallin mukaisesti Kallion kesäkatuja on aloitettu valmistelemaan hyvissä ajoin siten, että alueen nykytila on ehditty kartoittaa kesällä 2024, jotta kokeilun vaikutukset ymmärretään paremmin. Toimintamallin mukaisesti myös Kallioon toteutettavista kesäkaduista arvioidaan kokeilun edetessä, mitkä kohteet valmistellaan myöhemmin pysyviksi muutoksiksi. Toimivimpia kesäkatujärjestelyitä voidaan toistaa niin kauan, kunnes mahdolliset pysyvät ratkaisut toteutetaan kohteeseen. Pysyvät ratkaisut valmistellaan sellaisessa aikataulussa, että väliaikaisuus on tarkoituksenmukaista.

Kallion kesäkatukohteiden valinnan periaatteet

Kallio on urbaani, tiivis ja toiminnoiltaan sekoittunut alue, jossa vieteään nykyisinkin runsaasti aikaa julkisissa ulkotiloissa. Kaupunkirakennne on mäkisyydestä huolimatta erittäin käveltävää, sillä Kalliossa asuminen, työpaikat ja palvelut sijaitsevat lähellä toisiaan, jolloin arjen matkat on helppoa kulkea jalan. Alueen asukkaiden lisäksi Kallio houkuttelee vierailijoita myös kauempaa omaleimaisen kaupunkikulttuurin ja monipuolisen palvelutarjonnan avulla.

Kallio on hyvin saavutettavissa joukkoliikenteellä, mikä tuo potentiaalisia kävijöitä kesäkaduille myös alueen ulkopuolelta. Alueella on Sörnäisten ja Hakaniemen metroasemien lisäksi erinomainen raitio- ja bussiliikenteen palvelutarjonta.

Kallio soveltuu kesäkatukohteeksi erinomaisesti, sillä siellä on runsaasti yrityksiä, jotka voivat levittäytyä katutilaan ja monipuolisten toimintojen ansiosta alue on eloisa kaikkina vuorokauden aikoina. Lisäksi alueella on aktiivista kaupunkilaisten toimintaa. Paikallisten asukkaiden ja yhdistysten järjestämät kirpputorit, kukkien istutustalkoot ja katujuhlat elävöittävät aluetta varsinkin viikonloppuisin.

Kesäkatujen avulla voidaan tutkia millä Kallion alueista on eniten potentiaalia kehittyä nykyistään vetovoimaisemmiksi kaupunkielämän paikoiksi. Onko Vaasankadusta mahdollista kehittää kävelykatu, joka

palvelee monipuolisesti eri väestöryhmiä eri vuorokaudenaikoina? Voisiko Karhupuiston ja Matti Heleniuksen puiston välistä tilaa kehittää aukiomaiseksi kohteeksi, jossa viivytään pidempäänkin?

Kesäkatukohteet ovat valikoituneet sekä suunnittelun lähtökohtina toimineiden vuorovaikutusaineistojen että suunnittelun vuorovaikutuksen aikana esiin nousseiden toiveiden perusteella. Asukkaat ovat toivoneet etenkin Vaasankadulle ja Fleminginkadulle parannuksia katujen kävelävyyteen ja viihtyisyyteen esimerkiksi lisäämällä katuvihreää ja istumisen mahdollisuuksia.

Kaupunkilaisten näkemysten tueksi kesäkatukohteita on myös analysoitu kesäkatujen toimintamallin mukaisesti. On arvioitu, että Kallion kohteissa täyttyvät seuraavat kriteerit:

- Kadun sijainti suhteessa nykyisiin jalankulkuvirtoihin (huomioidaan esimerkiksi joukkoliikennepysäkit sekä palveluiden sijainti sekä saatavilla olevat jalankulkijalaskentojen tulokset)
- Kadun rooli autoliikenteen ja joukkoliikenteen näkökulmasta (mahdollisuus ohjata autoliikennettä vaihtoehtoisille reiteille, joukkoliikenteen reitit ja mahdolliset pysäkkien ja reittien uudelleen järjestelyt)
- Kadun varren toimintojen potentiaali levittäytyä katutilaan (ravintoloiden ja kahviloiden sekä olemassa olevien terrassien määrä kadulla)
- Kadun kaupunkikuva ja nykyiset kävely-ympäristön laatutekijät (kadun mittakaava, kadun valoisuusolosuhteet, kadun varren arkkitehtuuri, korttelirakenne sekä ympäristön kulttuurihistorialliset arvot)
- Mahdollisuus järjestää huolto- ja pelastusliikenne siten, että kesäkadusta muodostuu eloisa ja viihtyisä paikka kävelijöille, jossa on mukava viipyä.

Kesäkatukohteet ja toteutuksen periaatteet

Kesäkatujen pääkohteita ovat Vaasankatu, Fleminginkatu ja Porthaninkatu, jotka täyttävät edellä mainitut kriteerit. Lisäksi alueelle toteutetaan pienempiä kohteita esimerkiksi Torkkelinaukiolle, Kallion kirkon edustalle sekä Vilhovuorenkadulle.

Vaasankadulla on potentiaalia menestyä kävelykatuna, jossa viivytään pidempiäkin aikoja. Katu sijaitsee runsaiden jalankulkuvirtojen lähellä Sörnäisten metroasemaa (nykyisin noin 4 000 jalankulkijaa vuorokaudessa), kadulla on runsaasti suosittuja terasseja, kadun mittakaava on miellyttävä ja kortteliväli tarpeeksi lyhyt luomaan vaihtelevaa ja mielenkiintoista katutilaa kävelijälle. Kadun rooli on myös nykyisin erittäin vähäinen autoliikenteen näkökulmasta nykyliikennemäärien ollessa noin 1 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Huoltoliikenne on mahdollista järjes-

tää siten, että kadun kiinteistöt voidaan saavuttaa myös kadun ollessa kävelykatuna.

Vaasankadulle tutkitaan kävelykatua välille Kinaporinkatu–Kustaankatu ja Kustaankadusta länteen yksisuuntaista pihakatua. Vaasankadun potentiaali eloisana kävelykatuna laskee metroasemalta kauemmaksi liikuttaessa jalankulkijavirtojen vähentyessä. Kesäkatujen avulla tutkitaan, onko Vaasankadun mahdollista kehittyä eloisaksi ja kaikkia käyttäjäryhmiä palvelevaksi kävelykaduksi, jossa viivytään pidempiäkin aikoja, vai soveltuuko katu koko pituudeltaan paremmin rauhalliseksi paikalliskaduksi, jossa on yhä paikallista autoliikennettä huoltoliikenteen ja kiinteistölle ajon ohella. Myös tästä syystä Vaasankadulla halutaan kokeilla osuuksia sekä kävely- että pihakatuna.

Vaasankadun kesäkatutoteutus on leikkisä ja kadulle on suunniteltu tuotavan esimerkiksi erilaisia keinoja, katutaidetta ja pimeässä hohtavia penkkejä. Teemavärinä on punainen.

Fleminginkatua on suunniteltu yksisuuntaiseksi pihakaduksi. Kadun varrella on melko runsaasti katutilaan levittäytyviä terasseja, mutta hieman vähemmän kuin Vaasankadulla. Fleminginkadun mittakaava ja korttelivälit ovat katutilan käveltävyyden kehittämisen näkökulmasta hyviä. Fleminginkatu ei sijaitse lähellä joukkoliikenteen solmukohtia, mutta alueella on hyvä joukkoliikenteen palvelutaso, sillä alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat raitiovaunulinjojen 3 ja 9 pysäkit sekä bussilinjojen 502, 73 ja 74 väliaikaiset päätepysäkit. Jalankulkijoita on noin 2 500–3 000 vuorokaudessa. Katu on nykytilassaan paikallinen kokoojakatu, jonka autoliikennemäärät ovat noin 3 500 ajoneuvoa vuorokaudessa, joten suunnittelussa on huomioitu tarve laskea kadun autoliikennemääriä viihtyisän kesäkadun luomiseksi. Teemavärinä Fleminginkadulla on Pride.

Fleminginkadulla välillä Agricolankatu-Viides linja Karhupuiston kohdalla katua ehdotetaan suljettavaksi kokonaan moottoriajoneuvoliikenteeltä, jotta Karhupuisto ja Matti Heleniuksen puisto yhdistyvät yhtenäiseksi kaupunkitilaksi. Alueella on nyt jo aktiivinen lippakioskin terassi ja Karhupuisto on suosittu paikka oleskella. Jotta aukiosta saadaan eloisaa kaikkina vuorokauden aikoina, tuodaan aukiolle runsaasti erilaisia aktiviteetteja tanssilavasta pingikseen ja petankkiin sekä varataan tilaa uudelle terassille. Tavoitteena on, että tästä kesäkatuosuudesta muodostuu toimenpiteiden myötä kaupunkielämältään merkittävä paikka, Kallion sydän, joka houkuttelee paikallisten lisäksi kauempaakin kävijöitä. Teemavärinä Karhupuistossa on keltainen.

Myös Fleminginkadun varrella sijaitsevalle Franzeninaukiolle luodaan ainoastaan kävelijöiden käytössä olevaa kaupunkitilaa aukion reunoille

varsinkin nykyisin suosittujen terassien tuntumaan aukion pohjois- ja länsipuolelle, johon sijoitetaan viherkeidas ja riippumattoja. Franzenin aukion rooli kaupunkielämän paikkana on kuitenkin paikallisempi kuin Karhupuiston.

Porthaninkatu sijaitsee lähellä Hakaniemen metroasemaa ja nykyisin jalankulkijoita liikkuu kadulla vuorokaudessa noin 4 000. Kadun varrella on runsaasti katutilaan levittäytyviä terasseja. Porthaninkadulla liikennöi kaksi raitiovaunulinjaa, joten kesäkatutoteutus tehdään leventämällä jalkakäytävää kadunvarsipysäköinnin tilaan. Kadulle tuodaan katuvihreää, istumapaikkoja sekä taidetta luomaan mielenkiintoista kävelyympäristöä. Teemavärinä Porthaninkadulla on vihreä.

Kesäkadut ovat Kalliossa kaksi kesäkautta: 2025 ja 2026. Kesäkatujen aikana arvioidaan toteutusten onnistumista ja järjestelyjä voidaan kehittää kausien välillä. Toimivimpia järjestelyitä voidaan tarvittaessa jatkaa myös vuoden 2026 jälkeen, etenkin kohteissa, joihin valmistellaan pysyviä parannuksia. Kesäkatujen toimintamallin mukaisesti kesäkatujärjestelyitä voidaan toistaa kohteessa niin kauan, kunnes kohteeseen saadaan poliittisen päätöksenteon myötä pysyvä parannus. Onnistuneiden kohteiden jatkoa talvikaudelle selvitetään kokeilun aikana kunnossapidon tarpeet huomioiden. Vastaavasti joitain kesäkatuosuuksia voidaan myös päättää suunniteltua aiemmin.

Kesäkatujen vaikutukset

Aiemmat kesäkadut ovat kadun käyttäjien mielestä parantaneet kadun viihtyisyyttä. Jalankulkijamäärät ovat joko pysyneet samana tai nousseet riippuen kohteesta. Kallion kesäkatujen voidaan olettaa kasvattavan katujen viihtyisyyttä ja etenkin oleskelijoiden määriä. Sen sijaan vaikutuksia jalankulkijamääriin on vaikeaa arvioida etukäteen.

Nykytilanteessa katujen käyttäjät ovat arvioineet kesäkatukohteiden viihtyisyyttä asteikolla 1–5, jossa arvosana 5 on viihtyisin. Kaikkien kesäkatujen viihtyisyyden keskiarvoksi on muodostunut 3,5. Käyttäjät toivoivat paikan päällä tehdyissä haastatteluissa (n=100) kaduille lisää vihreyttä ja mahdollisuutta viettää aikaa julkisessa tilassa terassien ohella. Kesäkatutoteutuksen myötä on luvassa parannuksia molempiin tekijöihin.

Kallion aluetta on tarkasteltu laajemmin rauhallisen liikkumisen naapurustona tai liikennesoluna, jossa alueen paikalliskadut palvelevat ainoastaan sieltä lähtevää ja sinne saapuvaa autoliikennettä. Liikenteen rauhoittaminen vähentää alueella moottoriajoneuvoliikenteen aiheuttamia haittoja, kuten päästöjä, melua ja estevaikutusta.

Kesäkadut kohdistuvat vähäliikenteisille autoliikenteen paikallisverkon kaduille, eikä niillä ole täten vaikutusta autoliikenteen sujuvuuteen laajemmalla alueella. Alueelle tehdyn liikennemallinnuksen mukaan Fleminginkadulta (KVL 3 500) siirtyy kesäkatujen myötä autoliikennettä Kaarlenkadulle, Sörnäisten rantatielle ja Eläintarhantielle, mutta siirtymät ovat maltillisia eivätkä ne aiheuta huomattavaa haittaa autoliikenteen sujuvuuteen näillä kaduilla. Mallinnuksen mukaan Fleminginkadun liikennemäärä saadaan laskettua pihakadulle sopivalle tasolle alle 500 ajoneuvon vuorokaudessa. Myös aiemmat kesäkatutoteutukset ovat osoittaneet, että liikennemäärät laskevat tuntuvasti kesäkatutoteutuksen myötä. Esimerkiksi Kasarmikadulla yksisuuntaisena pihakatuna toimineen kesäkadun liikennemäärät olivat kesäkadun aikana vain noin viidenneksen siitä mitä ne olivat ennen kesäkatua.

Alueella käynnissä olevat työmaat aiheuttavat väliaikaisesti autoliikenteen sujuvuudelle selvästi enemmän haittaa kuin kesäkadut. Työmaiden aikaiset haitat autoliikenteen sujuvuudelle sijoittuvat voimakkaimmin Eläintarhantielle ja Hakaniemenrantaan kesällä 2025.

Kesäkaduilla voidaan arvioida olevan positiivinen vaikutus pyöräliikenteen mukavuuteen ja turvallisuuden tunteeseen. Kesäkaturatkaisulla tuetaan turvallista pyöräilyä ajoradalla kaiken ikäisille ja kykyisille. Alueelle tehtyjen liikennelaskentojen mukaan pyöräilyä ja sähköpotkulautailua esiintyy jonkun verran jalkakäytävillä, mikä kertoo siitä, etteivät kaikki koe ajoradalla pyöräilyä nykyisin turvalliseksi ja miellyttäväksi. Pyöräilijämääriin kesäkaduilla ei odoteta olevan suurta vaikutusta.

Joukkoliikenteen palvelutasoon kohdistuu jonkin verran muutoksia bussiliikenteen osalta Fleminginkadun kesäkatutoteutuksen myötä. Kallion kesäkatujen vuoksi bussilinjojen 502, 73 ja 74 väliaikaiset päätepysäkit siirretään pois Karhupuistosta ja ajoreitteihin tehdään muutoksia siten, että ne kiertävät kesäkadut Kaarlenkadun kautta. Linjojen 73 ja 74 muutokset eivät vaikuta merkittävästi joukkoliikenteen palvelutasoon. Linjan 502 uusi reitti aiheuttaa paikoitellen joukkoliikenteen palvelutason heikkenemistä Karhupuiston ympäristössä kävelymatkojen kasvaessa pysäkeille. Palvelutaso puolestaan paranee Hakaniemen torin ympäristössä. Kesällä 2025 linjan 502 reittiin ja pysäkkijärjestelyihin vaikuttaa oleellisesti myös Kruunusiltojen työmaa, mikä heikentää palvelutasoa etenkin Linjojen ja Eläintarhantien ympäristössä. Kesällä 2025 joukkoliikenteen palvelutaso heikkenee koko Kalliossa Kruunusiltojen työmaahan liittyvän Siltasaarenkadun ratikkakatkon myötä. Ratikkaa korvaava bussi 23 kiertää kesäkadut Kaarlenkadun kautta. Kesällä 2026 vaikutukset joukkoliikenteen palvelutasoon ovat pienemmät Kruunusiltojen työmaan vaikutusten poistuessa. Joukkoliikenteen ratkaisut on suunniteltu yhteistyössä HSL:n kanssa.

Kesäkatujen vaikutukset alueella toimiviin yrityksiin voidaan arvioida olevan vähäisiä, mutta positiivisia. Kansainvälisissä esimerkeissä ja tutkimuksissa on havaittu, että kävelyalueiden lisääminen ja katuympäristön viihtyisyyden kohentaminen lisäävät alueen kävelijä-, oleilija- ja asiakasmääriä. Vaikutukset alueen yrityksiin vaihtelevat kohteittain neutraaleista positiivisiin. Joissain tapauksissa on tutkittu ja todettu näiden muutosten kasvattavan alueen liikevaihtoa. Kallion alueella on paljon yrityksiä, jotka voivat hyötyä ohikulkevan ihmisvirran määrän kasvusta. Kokeilun myötä mahdollistuu yritysten toimintojen laajentaminen katutilaan nykyistä enemmän. Kalliossa on jo nyt runsaasti katutilaan levittäytyviä yrityksiä, joten vaikutusten yrityksiin voidaan tältä osin olettaa olevan positiivisia.

Alueen saavutettavuus on toinen keskeinen alueen elinvoimaan ja yritysten toimintaedellytyksiin vaikuttava tekijä viihtyisyyden ohella. Kesäkatujen myötä alueen saavutettavuuteen kaikki kulkumuodot huomioiden kohdistuu hyvin vähäisiä vaikutuksia. Autoliikenteen matka-aikojen pitenemisen ei voida arvioida vaikuttavan alueen yritysten saavutettavuuteen autolla siinä määrin, että sillä olisi liiketoimintaan huomattavia vaikutuksia.

Kadunvarsipysäköintipaikkojen väheneminen kesäkaduilla vaikuttaa sekä asukkaisiin asukaspysäköintipaikkojen osalta että niihin yritysten asiakkaisiin, jotka saapuvat palveluihin autolla ja ovat aiemmin hyödynäneet kadunvarsipysäköintiä. Kokeilun aikana pysäköintipaikkaa joutuu nyt mahdollisesti etsimään hieman kauempaa. Eniten pysäköintipaikkoja vähenisi Vaasankadulla (n. 66), Fleminginkadulla (n. 64), Porthaninkadulla (n. 56) ja Agricolankadulla (n. 42).

Kesäkatuihin voi liittyä mielikuvia alueen saavutettavuuden heikentymisestä, mutta toisaalta kävelyolosuhteiden parantumisella odotetaan olevan positiivisia vaikutuksia mielikuviin.

Haasteena yritysvaikutustenarvioinnissa on kuitenkin se, ettei katutilassa tapahtuvien muutosten osuutta pystytä erottamaan muista vaikuttavista tekijöistä. Kallion kesäkatujen osuutta ei voida erottaa esimerkiksi yleisen taloustilanteen tai verkkokaupan kehittymisen aiheuttamista vaikutuksista.

Yhteistyö ja vuorovaikutus

Kallion kesäkatujen valmistelu on alkanut kaupunkilaisten toiveista ja aktiivisuudesta. Kallion alueelle on toivottu kesäkatuja ja parannuksia kävely-ympäristöön useassa eri kyselyssä. Kaupunkilaiset ovat myös itse aktiivisesti ehdottaneet osallistuvan budjetoinnin avulla parannuksia alueen viihtyisyyteen ja liikkumiseen kävellen ja pyörällä.

Kallion kesäkatujen valmistelussa vuorovaikutus alueen asukkaiden, yritysten ja yhdistysten kanssa aloitettiin ennen suunnittelua. Yrittäjille ja yhdistyksille järjestettiin tilaisuus KYMP-talolla 20.8.2024 ja asukkaille Kallion kirjastolla 4.9.2024. Lisäksi Kallion kirjastolla pidettiin 5.–6.9.2024 suunnittelupäivystystä, jossa sai jättää ideoita ja ajatuksiaan kesäkaduista.

Varhaisella osallistumismahdollisuudella oli mahdollista saada suunnitelmiin vahvasti mukaan kaupunkilaisten ajatukset toimenpiteiden kohdentamisesta, suunnittelua ohjaavista teemoista sekä konkreettisista ratkaisuksista kesäkaduille. Suunnittelua oli mahdollista tehdä käyttäjälähtöisesti ja rakentaa suunnitelmat pohjautuen alueen asukkaiden ja toimijoiden ajatuksiin.

Sekä asukas- että yritys vuorovaikutuksessa kesäkadut keräsivät runsaasti positiivista palautetta ja parannukset katutilan viihtyisyyteen etenkin katuvihreän ja istumismahdollisuuksien lisäämisen osalta herättivät kaupunkilaisissa innostusta. Vuorovaikutuksessa pidettiin tärkeänä sitä, että myös kaupunkilaisten oma käden jälki ja ideat näkyvät konkreettisesti toteutuksessa.

Asukkaat ovat korostaneet suunnittelussa kiinnitettävän huomioita sosiaaliseen turvallisuuteen, liikenneturvallisuuteen, alueen siisteyteen sekä lasten ja nuorten näkökulmaan. Asukkaat ovat toivoneet myös tapahtumallisuutta ja kulttuuria kesäkaduille sekä monipuolisia mahdollisuuksia pelaamiselle ja leikille. Idea Vaasankadun kävelykadusta keräsi asukkailta positiivista palautetta ja kadulle toivottiin myös eikaupallista istuskelu- ja oleskelutilaa.

Yrittäjät ovat pitäneet tärkeänä monipuolisia aktiviteetteja ja tapahtumallisuutta kesäkaduilla. Monet yrittäjistä ovat toivoneet myös laajempia terassialueita. Fleminginkadulle visioitu Pride-teema nousi suoraan alueen yrityksiltä ja yhdistyksiltä. Moni yrittäjistä on maininnut aikovansa hyödyntää markkinoinnissaan kesäkatuja ja toivoi kesäkaduille omaa tunnistetta, jonka voisi esittää esimerkiksi oman liiketilan ikkunassa. Myös yrittäjät ovat pitäneet tärkeänä eri väestöryhmien huomioimista ja korostivat Kallion kuuluvan kaikille. Yritys vuorovaikutuksessa ainoat huolenaiheet liittyivät huoltoliikenteen toimivuuteen.

Asukas- ja yritys vuorovaikutuksen lisäksi suunnittelussa on tehty yhteistyötä lähialueen oppilaitosten ja harrastusyhteisöjen kanssa. Karhupuistoon on tulossa tanssilava tanssijoiden toiveesta ja lavalle järjestetään kaikille avoimia tanssitapahtumia. Yhteistyötä kesäkatujen ja alueen oppilaitosten välille toivottiin myös asukkaiden ja yrittäjien puolelta. Yhteistyö Taideyliopiston kanssa on aloitettu, ja heidän kanssaan toteutetaan yhteistyössä taidetta kesäkaduille.

Seuranta

Kesäkatujen vaikutuksia seurataan liikenteellisistä, sosiaalisista ja yritystoiminnan näkökulmista. Liikenteellisiä vaikutuksia seurataan jatkuvalla kameroihin perustuvalla liikenteenlaskennalla, joka on käynnistetty nykytilan kartoittamiseksi kesäkuussa 2024. Liikenteenlaskenta jatkuu kesäkatujen ajalle, jolloin saadaan kattavaa vertailutietoa jalankulun, pyöräliikenteen ja moottoriajoneuvoliikenteen määrällisistä muutoksista Kallion alueella. Sosiaalisten vaikutusten seuranta tehdään keskustan kesäkaduilta tutulla havainnointi- ja haastattelututkimuksella. Tutkimus on aloitettu nykytilan kartoittamiseksi kesällä 2024. Havainnointia ja haastatteluja tehdään jälleen kesän 2025 ja kesän 2026 aikana, jotta saadaan vertailutietoa kaduilla oleskelun sekä katujen viihtyisyyden muutoksista. Havainnointia tehdään ihmisten oleskelun ja liikkumisen lisäksi katujen huoltoliikenteen toimivuudesta, mikä on myös aloitettu nykytilan kartoittamiseksi kesällä 2024. Yritysvaikutusten seurantakokonaisuus on niin ikään käynnistetty syksyllä 2024. Kyselyn avulla pyritään seuraamaan kesäkatujen vaikutusta yritysten liiketoimintaan ja toimintaedellytyksiin. Jotta kesäkatujen vaikutusta osattaisiin suhteuttaa paremmin muihin liiketoimintaan vaikuttaviin tekijöihin, kysely toteutetaan samanmuotoisina toiselle kesäkatujen ulkopuoliselle vertailualueelle. Vertailualueena yrityskyselyssä toimii Punavuori. Lautakunnalle tuodaan väliaikatietoja kesäkaduista ensimmäisen kesäkauden 2025 jälkeen.

Kustannukset

Vuosien 2025 ja 2026 kesäkatukokeiluihin on kaupunkiympäristölautakunnan talousarvioehdotuksessa varattu 1 500 000 euroa vuodessa sisältäen väliaikaisten järjestelyjen suunnittelun ja toteutuksen sekä kesäkatujen vaikutusten seurannan.

Kokeilun toteutuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kesien 2023 ja 2024 kokeiluihin hankittuja kalusteita ja varusteita. Kesäkatujen suunnittelu ja toteutus vaativat kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoiden työpanosta.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunkiympäristölautakunta päättää yleis- ja asemakaavoituksen, liikenne- ja katusuunnittelun sekä muun maankäytön ohjaamisesta.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Henna Kluge, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 21337

[henna.kluge\(a\)hel.fi](mailto:henna.kluge(a)hel.fi)

Valtteri Karttunen, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 52747

[valtteri.karttunen\(a\)hel.fi](mailto:valtteri.karttunen(a)hel.fi)

Liitteet

- 1 Liikenteellinen seuranta Kallion kesäkadut
- 2 Havainnointi ja haastattelut Kallion kesäkadut
- 3 Vuorovaikutustilaisuuksien yhteenveto 2024 Kallion kesäkadut
- 4 Yritysvaikutustenarviointi Kallion kesäkadut
- 5 Yrityskysely Kallio ja Punavuori
- 6 Suunnitelmaluonnokset Kallion kesäkadut

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12

Ääniopastuksen periaatteet liikennevalo-ohjatuissa risteyksissä Helsingissä (a-asia)

HEL 2024-013269 T 08 01 07

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää:

- hyväksyä jatkosuunnittelussa ohjeellisena noudatettavaksi ääniopastuksen periaatteet liikennevalo-ohjatuissa risteyksissä Helsingissä
- ääniopastuksen laajentamisen toteuttamisesta vuosina 2025-2029 niillä esteettömyyden erikoistason suojateillä, joilla se on teknisesti mahdollista, noin 300 000 € vuosikustannuksin
- toteuttamisen seurannasta Kaupunkiympäristölautakunnassa kahdesti seuraavan valtuustokauden aikana.

Esittelijän perustelut

Lähtökohdat

Kaupunkiympäristön toimiala on laatinut periaatteet ja suunnitelman ääniopastuksen laajentamiseksi liikennevalo-ohjatuissa risteyksissä Helsingissä Kaupunginvaltuuston 14.6.2023 tekemän päätöksen mukaisesti. Työ on tehty konsulttityönä, joka valmistui lokakuussa 2024.

Helsingin kaupunki aloitti järjestelmällisesti edistämään esteettömyyttä Helsinki kaikille -projektilla vuonna 2002 laatiessaan mm. esteettömyyteen liittyviä kriteerejä, suunnitteluohjeistuksia ja periaatteita. Vuonna 2012 kaupunginjohtaja perusti esteettömyysasioiden neuvottelukunnan, joka laati ensimmäiset esteettömyyslinjaukset (päivitetty vuonna 2022). Esteettömyyteen liittyvä lainsäädäntö on muuttunut vuoden 2012 jälkeen ja monet silloin laadituista linjauksista ovat nykyisin jo osa normaalia toimintaa.

Helsingin kaupungin esteettömyyden erikoistason ja perustason reititöt on päivitetty vuonna 2023 koko kaupungin alueella. Esteettömyystavoitteisiin liittyen liikennevalo-ohjattujen risteysten ääniopastuksen laajentaminen on ajankohtaista.

Helsingissä on noin 460 liikennevalo-ohjattua risteystä, joissa on yksi tai useampi suojatie. Tällä hetkellä noin 60 %:ssa näistä risteyksistä on ääniopastus vähintään yhdellä suojatiellä. Jos tarkastellaan suojateiden lukumäärää, niin noin joka kolmannessa Helsingin 1180:stä valo-ohjatusta suojatiestä on ääniopastus. Ääniopastus on yleensä asennet-

tu vähintään yhdelle risteuksen pääkadun ylittävälle suojatielle ottaen huomioon mm. joukkoliikenteen pysäkkien sijainnit. Lisäksi Helsingin kaupunki on tehnyt vuosien ajan yhteistyötä Helsingin ja Uudenmaan näkövammaiset ry:n kanssa. Olemassa oleviin liikennevalo-ohjattuihin risteyskiin ääniopastus on pyritty lisäämään yhdistyksen ja yksittäisten kaupunkilaisten toivomiin kohteisiin.

Ääniopastuksen periaatteet

Konsulttityössä laadittiin suunnitteluperiaatteet ja ohjeistus, joiden pohjalta ääniopastus on mahdollista toteuttaa yhdenmukaisesti liikennevalo-ohjattuihin risteyskiin ja erillisille suojateille. Työssä on esitetty periaatekuvat ääniopastuslaitteiden sijoittamisesta erityyppisillä suojateilla. Työhön sisältyi haastattelutilaisuuden järjestäminen näkövammaisten yhdistysten kanssa. Lisäksi työssä tehtiin esteettömyyden erikoistason reiteillä olevien liikennevalo-ohjattujen suojateiden ääniopastuksen nykytilanteen kartoitus ja selvitettiin päivitystarpeet.

Työssä laadittujen suunnitteluperiaatteiden mukaan ääniopastus asennetaan liikennevalo-ohjatussa risteyksessä aina pääkadun ja alueellisten kokoojakatujen ylittävälle suojateille. Lisäksi ääniopastus asennetaan kaikille esteettömyyden erikoistason reiteillä oleville suojateille. Perustason reiteillä ääniopastuksen edellytykset arvioidaan tapauskohtaisesti. Näkövammaisten yhdistysten haastattelutilaisuudessa nousi esiin tarve lisätä ääniopastuskoteloihin taktiiliset kohokuviot, joilla osoitetaan suojatien suunta sekä ylitettävien ajokaistojen lukumäärä ja tyyppi.

Ääniopastuksen laajentamisen suunnitelma

Nykytilanteen kartoituksen perusteella esteettömyyden erikoistason reiteillä on noin 500 liikennevalo-ohjattua suojatietä. Näistä ääniopastus puuttuu noin 320:ltä suojatieltä. Ääniopastuksen lisääminen nykyisiin risteyskiin on monessa kohteessa haastavaa. Opastus tulee toteuttaa siten, että suojatien käyttäjille ei tule epäselvyyttä siitä, mitä risteuksen suojatietä tai sen osaa ääni tarkoittaa. Ääniopastimia ei useimmiten ole mahdollista lisätä helposti jo olemassa oleviin liikennevaloristeysten pylväisiin niiden sijoittelusta johtuen. Ääniopastuksen lisääminen edellyttääkin usein kaivutöitä pylvässiirtojen tai uusien pylväiden asentamisen sekä sähkökaapeloinnin uusimisen vuoksi. Aina uusien pylväiden lisääminenkin ei ole mahdollista, jos niille ei olemassa olevasta katu-tilasta löydy sopivaa paikkaa siten, että myös esimerkiksi kunnossapitokalustolle jää riittävästi tilaa. Tarkemmassa risteyskohtaisessa liikennevalojen rakentamissuunnittelussa selviää, kuinka suureen osaan näistä 320:stä ääniopastus on mahdollista toteuttaa.

Konsulttityössä arvioitiin karkealla tasolla kustannukset, jotka aiheutuvat ääniopastuksen asentamisesta niille esteettömyyden erikoistason liikennevalo-ohjatuille suojateille, joilla ei tällä hetkellä ole ääniopastusta. Yhteensä kustannusten arvioitiin olevan noin 1,5 milj. euroa, josta työkustannusten osuus on noin 845 000 euroa ja materiaalikustannusten osuus noin 670 000 euroa. Lisäksi risteyskohtainen rakentamissuunnittelu, rakennuttaminen sekä liikennevalojen ohjelmointi edellyttävät omaa työtä. Työn yhteydessä arvioitiin, että ääniopastuksen asennukset olisi mahdollista toteuttaa viiden vuoden aikana, joka tarkoittaa noin 300 000 euron vuosikustannusta. Ylläpitokustannusten kasvua ei tässä työssä arvioitu.

Kaupunkiympäristön toimiala tulee toteuttamaan esteettömyyden erikoistason suojateiden ääniopastusten asentamisen vuosien 2025-2029 aikana niille liikennevalo-ohjatuille suojateille, joille se on mahdollista asentaa. Vuonna 2025 kohteina ovat ydinkeskustassa Mannerheimintien risteykset sekä Kauppatorin ja Esplanadien ympäristö. Esikaupunkialueella kohteena ovat kaupunki uudistusalueet, joista puutteita on Malmilla ja Kannelmässä. Sitä seuraavina vuosina työn alle otetaan vuosittain kohteita sekä kantakaupungin että esikaupungin alueelta. Kaupunkiympäristölautakunta seuraa työn etenemistä kahdesti seuraavan valtuustokauden aikana.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan lautakunta päättää yleis- ja asemakaavoituksen, liikenne- ja katusuunnittelun sekä muun maankäytön ohjaamisesta.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Paula Tuovinen, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 37093
paula.tuovinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Ääniopastuksen periaatteet liikennevalo-ohjatuissa risteyksissä Helsingissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

13

Rakennettujen kiinteistöjen myyntisuunnitelma (a-asia)

HEL 2024-014014 T 10 01 01 01

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä liitteen 1 mukaisen myyntisuunnitelman, jonka perusteella seuraavat rakennetut kohteet myydään:

- Töölön virastotalo, Taka-Töölö
- Sturenkatu 18-20 (Stadin ammattiopisto), Vallila
- Sturenkatu 22 (Stadin ammattiopisto), Vallila
- Sturenkatu 25, Vallila
- Kustaa Vaasan tie 13 (Toukolakoti), Toukola
- Soutustadion, Merikannontie 8, Taka-Töölö
- Laivapojanaukio 2, (Sonckin talo), Länsisatama
- Kallvikinniementie 9, (Ravintola Maininki), Vuosaari
- Malmin raitti 3, Malmi
- Husön kartanon rakennukset, Talosaari
- Pohjolankatu 3, Käpylä
- Skatanniementie 19, (Skatan tila) Vuosaari
- Talin siirtolapuutarhan kerhorakennus, Pitäjänmäki
- Kulosaaren kartanon tie 46, Kulosaari
- Vuorilahden kurssikeskus, Vuorilahdentie 5, Laajasalo
- Vuorilahdenniemi, Wuorion ja Bergvikin huvila, Vuorilahdentie 5
- Telakkarakennukset, Nahkahousut-niminen saari, Lauttasaari

Esittelijän perustelut

Strategiset linjaukset

Kaupunginhallitus on päättänyt 22.6.2020 (400 §) Helsingin kaupungin toimitilastrategiasta. Päätöksen yhtenä osana todetaan, että kaupunki harjoittaa aktiivista omistajapolitiikkaa luopumalla niistä tiloista, joita ei tarvita omassa palvelutuotannossa ja joiden omistamiseen ei liity muita strategisia syitä tai pitkän tähtäimen palvelutilatarpeita. Myös kaupunginvaltuuston 13.10.2021 (293 §) hyväksymässä Helsingin kaupunkistrategiassa viitataan kaupunginhallituksen tekemään toimitilastrategiaan. Kaupunkistrategiassa todetaan linjauksen jatkuvan, eli kiinteistöistä, jotka eivät ole kaupungin käytössä, luovutaan.

Myyntisuunnitelman valmistelu

Kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmässä hyväksyttiin 1.11.2021 tiloista ja rakennuksista luopumisen toimintamalli ja tavoitteet. Toimintamallissa toimialan sisälle on perustettu kaksi ryhmää, suunnittelu-ryhmä ja ohjausryhmä. Ryhmiin kuuluu edustus tontit-yksiköstä, tilat-yksiköstä, asemakaavoituksesta, rakennusvalvonnasta ja kaupungin-museosta. Suunnitteluryhmän tavoitteena on nostaa myytäväksi ja/tai kehitettäväksi kohteita ja valmistella niistä esitys ohjausryhmälle. Ohjausryhmän hyväksymä esitys tuodaan kaupunkiympäristölautakunnan päätettäväksi. Lautakunnan päätöksen jälkeen suunnitteluryhmä aikatauluttaa jatkotoimet ja raportoi toteutuneet myynnit ja muut taloudelliset arvot ohjausryhmälle. Ohjausryhmän valvoo asetettujen tavoitteiden toteutumista ja arvioi prosessin toimivuutta. Tavoitteena on saavuttaa 1+2 malli, jossa lautakunta päättää aina seuraavalle vuodelle myytäväksi tai kehitettäväksi tulevat kohteet sekä saa tiedon seuraavan kahden vuoden aikana prosessiin mahdollisesti tulevista kohteista.

Myyntiprosessista

Nyt esiin nostetut kohteet ovat olleet joko tyhjänä tai niissä on vuokralainen, mutta yhteistä kohteille on, etteivät ne ole kaupungin toimitilastategiassa esitetyjä kaupungin omaan palvelutarpeeseen tarvittavia kohteita. Kohteet ovat valittu myös niin, että ne voidaan myydä tai ainakin myyntiprosessi voidaan aloittaa vuoden 2025 aikana.

Rakennukset myydään ensisijaisesti avoimella hintakilpailulla ja tontti vuokrataan. Jos kohde sijaitsee yleisellä alueella esimerkiksi puistossa, tarvittava maa-alue vuokrataan. Tarvittava vuokra-alue määräytyy kohteen käytettävyyden ja toiminnan vaatiman tilantarpeen mukaan. Joissakin poikkeustapauksissa rakennuksen kanssa voidaan myös myydä tontti, jos se on kohteen kunnostamisen tai alueen kehittämisen kannalta merkittävää. Jos myytävässä kohteessa on pitkäaikainen vuokralainen, niin kohdetta voidaan tarjota vuokralaiselle tai hänen osoittamalleen vuokralaisen läheiselle yhteistyötaholle. Kauppahinta perustuu neuvotteluihin ja neuvottelutuloksen markkinaehtoisuus varmistetaan ulkopuolisen asiantuntijan arvioin.

Kohteet, joissa on kehityspotentiaalia kaavamuutoksen kautta, esitetään myytäväksi joko niin, että kaupunki vie itse kaavamuutosprosessin valmiiksi, tai niin, että kohde kehitetään yhdessä tulevan ostajan kanssa. Molemmissa tapauksissa kohde myydään hintakilpailulla tai mahdollisesti yhdistetyllä hinta- ja laatu/konseptakilpailulla.

Myytävät kohteet

Nyt myyntiin esitettäviin seitsemääntoista kohteeseen on tulossa merkittäviä perusparannuksia tai niissä on jo välittömiä toimia vaativia remonttitarpeita. Kaupungin ei ole tarkoituksenmukaista nykyisen tilastra-

tegian mukaisesti investoida kohteisiin muuta kuin välttämättömät ylläpitoa vaativat korjaukset. Kyseisten kohteiden laskennallinen korjausvelka on noin 47,4 miljoonaa euroa. Korjausvelalla tarkoitetaan summaa, jolla kohde saadaan remontoitua kohtuulliseen käyttökuntoon. Helsingin kaupungin korjausvelan laskennassa käytetään lähtö- ja tavoitetasona 75 % kuntoluokkaa, eli korjausvelan määrä on laskennallisesti se määrä, jolla rakennus saadaan remontoitua tavoiteltuun 75 % käyttökuntoon.

Myytäväksi esitettävien kohteiden yhteenlaskettu hoitokulu kaupungille on vuositasolla noin 1,5 milj. euroa.

Jokainen kohde vaatii erillisen päätöksen myynnistä ja mahdollisesta tontin- tai muun maa-alueen vuokraamisesta. Kohteiden myyntiin laittamisesta päätetään erikseen suunnittelu- ja ohjausryhmän johdolla.

Toimivalta

Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan kaupunkiympäristölautakunta tai sen määräämä viranhaltija päättää kiinteistöjen tai rakennusten myynnistä tai vaihdossa luovuttamisesta kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa. Kaupunginhallitus on päätöksellään 18.9.2017 (865 §) vahvistanut kiinteistöjen ja rakennusten myyntiä tai vaihdossa luovuttamista koskevan toimivallan rajan siten, että kaupunkiympäristölautakunta päättää kiinteistöjen tai rakennusten myynneistä tai vaihdossa luovuttamisesta, kun sopimuksen kokonaisarvo on enintään 5 miljoonaa euroa.

Kaupunkiympäristölautakunta on päätöksellään 3.10.2017 (135 §) delegoinut toimivaltaansa myydä tai vaihdossa luovuttaa kiinteistöjä tai rakennuksia kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuuden maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikölle ja tontit-yksikön päällikölle. Tonttipäällikkö päättää myynnistä tai vaihdossa luovuttamisesta kiinteistöjen tai rakennusten kokonaisarvon ollessa yli 500 000 euroa ja enintään 1 500 000 euroa tai ilman euromääräistä ylärajaa, jos luovutus perustuu kiinteistökaupan esisopimukseen tai vuokrasopimuksen osto-optioehtoon. Tontit-yksikön päällikkö päättää myynnistä tai vaihdossa luovuttamisesta kiinteistöjen tai rakennusten kokonaisarvon ollessa enintään 500 000 euroa.

Delegointipäätöksessä lautakunta myös edellyttää, että delegointipäätöstä koskevien kiinteistöjen myyntisuunnitelmat tuodaan lautakunnalle tiedoksi vuosittain tai tarvittaessa useammin.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja

12.11.2024

Asia/13

Leena Sutela

Lisätiedot

Päivi Korpela, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 75144
paivi.korpela(a)hel.fi

Liitteet

1 Myyntisuunnitelma

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Rakennukset ja yleiset alueet
Asemakaavoitus

14

Kaupunkiympäristön toimialan vuoden 2024 talousarvion toteutumisennuste 3/2024 (a-asia)

HEL 2024-003708 T 02 02 01

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää merkitä tiedoksi kaupunkiympäristön toimialan vuoden 2024 talousarvion toisen toteutumisennusteen.

Esittelijän perustelut

Talousarvion vuoden 2024 noudattamisohjeisen mukaan talousarvion toteutumisennuste laaditaan vuoden aikana kolme kertaa. Toimialojen on saatettava talousarvion toteutumisennuste myös lautakuntansa tietoon. Toteutumisennuste on laadittu talousarviokohdittain.

Talousarvion toteutumisennusteen ensisijainen vertailuperusta on lautakunnan vuodeksi 2024 vahvistama toimintasuunnitelma ja tulosbudjetti kaupunginvaltuuston 19.6.2024 (129 § ja 130 §) tekemin muutoksin.

Kaupunkiympäristön toimialan käyttötalous sisältää talousarviokohdat:

1. Kaupunkirakenne ja hallinto, TA-kohta 3 10 01 (brutto)
2. Tilat ja rakennuttaminen, TA-kohta 3 10 02 (netto)
3. Asuntotuotanto, TA-kohta 3 10 03 (netto)
4. HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet, TA-kohta 3 10 04 (brutto)
5. Tuki Liikenneliikelaitokselle, TA-kohta 3 10 06 (brutto)
6. Infrakorvaus HSL:ltä ja maksu Kaupunkiliikenne Oy:lle, TA-kohta 3 10 07 (netto)
7. Palvelut ja luvat, TA-kohta 3 10 08 (netto)
8. Yleisten alueiden kunnossapito, TA-kohta 3 10 09 (brutto)

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovana eränä on:

- brutto-talousarviokohdissa toimintamenot
- netto-talousarviokohdissa toimintakate

Käyttötalous

3 10 01 Kaupunkirakenne ja hallinto

Tulojen (toimintatuotot ja valmistus omaan käyttöön) arvioidaan ylittävän tulosbudjetin noin 7,4 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 454,5 miljoonaa euroa

Rakentamisen markkinatilanne säilyy edelleen ennusteitakin huonompana. Tällä on suoria vaikutuksia suunnittelutyöhön, kun hankkeita peruuntuu ja suunnittelua joudutaan tekemään uudestaan. Hankkeille joudutaan neuvottelemaan uusia toteuttajia ja jo sovittuja asioita joudutaan neuvottelemaan uudestaan. Yksityiselle maalle laaditut kaavat peruuntuvat maanomistajien vetäytyessä, millä on vaikutusta koko vuoden kaavoitusmääriin. Kaupungin maalle tehtävän asuntokaavoituksen tavoitteiden ennustetaan kuitenkin toteutuvan.

Rakentamisen markkinatilanteesta johtuen ei aloitettujen asuntojen kokonaismäärän kehityksessä ole tapahtunut kohentumista. Asuntoaloitusten määrä säilyy hyvin alhaisella tasolla aiempiin vuosiin verrattuna. Kaupunki kuitenkin ylläpitää normaalia suunnitelmatasoa ja turvaa luovutuskelpoisten tonttien määrän tavoitteen mukaisesti. Toisin sanoen kaupunki turvaa kasvun ja asuntotuotannon edellytykset markkinatilanteen kohentumista odottaessa.

Maanvuokratulot ylittävät 336,0 miljoonan euron tulosbudjetin 14,0 miljoonalla eurolla, josta ulkoisia tuloja on 6,0 miljoonaa euroa ja kaupungin sisäisiä tuloja 8,0 miljoonaa euroa. Maankäyttösopimustulot ylittävät 20,0 miljoonan euron tulosbudjetin 15,0 miljoonalla eurolla muun muassa Pasilan keskitornin alueen Senaatin kaupan johdosta. Heikon markkinatilanteen vuoksi maanmyyntitulojen arvioidaan jäävän tavoittelusta 87,0 miljoonasta eurosta ja asetettavan 40,0 miljoonan euron tasolle, josta muodostuvat 38,0 miljoonan euron myyntivoitot kirjataan talousarviokohtaan. Muussa pääomataloudessa rakennuksia ja osakehuoneistoja ennustetaan myytävän 40,0 miljoonalla eurolla, josta erotuksena syntyvät myyntivoitot 27,0 miljoonaa euroa kirjataan luovutusvoittona talousarviokohtaan. Kaupunkirakenteeseen on kirjattu alkuvuonna myyntituloja 20,3 miljoonaa euroa muun muassa Tennispalatsin myynnistä. Yhteensä luovutusvoittoja arvioidaan kertyvän tilikaudella 65,0 miljoonaa euroa.

Sitovien toimintamenojen määrän arvioidaan alittavan tulosbudjetin noin 1,2 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 73,2 miljoonaa euroa. Alitus aiheutuu pääosin rekrytointiviiveistä, organisaatiomuutoksen myötä tehdyistä sisäisistä henkilösiirroista sekä palvelujen ostoista.

**3 10 01 Kaupunkirakenne ja hal-
linto *)**

TUBU 2024

ENN. 3/2024

1 000 EUR

1 000 EUR

Toimintatuotot yhteensä

444 070

451 487

Valmistus omaan käyttöön	3 000	3 000
Tulot yhteensä	447 070	454 487
Toimintakulut yhteensä	74 397	73 192
Toimintakate	372 673	381 295
Poistot	12 836	11 462
Tulos	359 837	369 833

*) Talousarviokohta sisältää seuraavat kaupunkiympäristön toimialan bruttobudjetoidut toiminnot: Maankäyttö ja kaupunkirakenne - palvelukokonaisuus ja Toimialan yhteiset palvelut.

3 10 02 Tilat ja rakennuttaminen

Tulosbudjetissa asetetun sitovan toimintakatetavoitteen arvioidaan ylittävän noin 1,5 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 266,9 miljoonaa euroa.

Tilat palvelun sitovan toimintakatteen ennustetaan ylittävän tulosbudjetin 0,9 miljoonaa euroa budjetoitua suurempana. Tulojen arvioidaan ylittävän tulosbudjetin 0,9 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 615,8 miljoonaa euroa. Kasvua tulee erityisesti sisäisistä vuokratuotoista johtuen hankeaikataulujen muutoksista. Toimintamenojen arvioidaan toteutuvan kokonaisuudessaan budjetin mukaisesti, ennusteen ollessa 349,9 miljoonaa euroa. Kunnossapidon kustannusten arvioidaan nousevan 1,8 miljoonaa euroa. Henkilöstömenoissa säästöä arvioidaan toteutuvan 1,2 miljoonaa euroa ja muissa kustannuksissa 0,6 miljoonaa euroa.

Yleiset alueet neton sitovan toimintakatteen ennustetaan ylittävän tulosbudjetin noin 0,5 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 1,8 miljoonaa euroa. Tulojen (myyntituotot sekä valmistus omaan käyttöön tulot) arvioidaan ylittävän 0,4 miljoonalla eurolla. Henkilöstömenoissa säästöä arvioidaan toteutuvan 0,1 miljoonaa euroa.

3 10 02 Tilat ja rakennuttaminen	TUBU 2024	ENN. 3/2024
*)	1 000 EUR	1 000 EUR
Toimintatuotot yhteensä	609 910	612 700
Valmistus omaan käyttöön	10 300	8 900
Tulot yhteensä	620 210	621 600
Toimintakulut yhteensä	354 773	354 707
Toimintakate	265 437	266 893
Poistot	160 000	160 000
Tulos	105 437	106 893

*) Nettobudjetoitu talousarviokohta.

3 10 03 Asuntotuotanto

Asuntotuotannon sitovan toimintakatetavoitteen - 7,9 miljoonaa euroa arvioidaan ylittyvän 6,3 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa -1,6 miljoonaa euroa.

Korkomenojen arvioidaan alittavan budjetin 5,6 miljoonalla eurolla, joh-tuen yleisen korkotason laskusta. Henkilöstökulujen arvioidaan alitta-van budjetin 0,5 miljoonalla eurolla, avoimena olevien vakanssien vuoksi. Hankkeiden tuloutuksen arvioidaan ylittävän budjetin 0,2 mil-joonalla eurolla. Asuntotuotannon markkinatilanne on edelleen haasta-va ja myymättömistä asunnoista on kuluvana vuonna kertymässä hoito-ja pääomavastikekuluja 1,3 miljoonaa euroa. Vastikekulujen arvioidaan toteutuvan budjetin mukaisesti.

3 10 03 Asuntotuotanto *)	TUBU 2023	ENN. 3/2024
	1 000 EUR	1000 EUR
Toimintatuotot yhteensä	31 416	31 578
Valmistus omaan käyttöön		
Tulot yhteensä	31 416	31 578
Toimintakulut yhteensä	39 307	33 124
Toimintakate	-7 891	-1 546
Poistot	80	80
Tulos	- 7 971	-1 626

*) Nettobudjetoitu talousarviokohta.

3 10 04 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet

HSL-kuntayhtymän maksuosuuksien arvioidaan toteutuvan tulosbudje-tin 242,4 miljoonan euron mukaisesti. HSL:n osavuositarkastuksen 3 to-teumaksi on ennustettu 265,0 miljoonaa euroa, jolloin ennusteen toteu-tuessa Helsinki käyttäisi ylijäämäkertymiä tänä vuonna 22,6 miljoonaa euroa.

HSY-kuntayhtymän maksuosuuksien ennustetaan toteutuvan tulosbud-jetin 2,3 miljoonan euron mukaisesti.

3 10 06 Tuki Liikenneliikelaitokselle

Tuki Liikenneliikelaitokselle arvioidaan alittavan tulosbudjetin 2,4 mil-joonalla eurolla, ennusteen ollessa 17,3 miljoonaa euroa.

3 10 07 Infrakorvaus HSL:ltä ja maksu Kaupunkiliikenne Oy:lle

Tulosbudjetissa asetetun sitovan toimintakatteen arvioidaan ylittyvän noin 0,05 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa -14,0 miljoonaa euroa.

Tulojen arvioidaan ylittävän tulosbudjetin 0,8 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 39,5 miljoonaa euroa. Menojen ylitys 0,8 miljoonaa euroa aiheutuu poistojen toteutumisesta budjetoitua korkeampina. Isojen hankkeiden todellinen keskimääräinen poistoaika on alempi kuin budjettilaskelmissa on arvioitu.

3 10 08 Palvelut ja luvat

Talousarviokohdan sitovan toimintakatteen arvioidaan alittuvan noin 3,0 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 31,5 miljoonaa euroa.

Tulojen ennustetaan alittavan tulosbudjetin 8,2 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 142,5 miljoonaa euroa. Katutyöluvut ja aluevuokraukset eivät toteudu tulosbudjetin mukaisesti vaan niiden ennustetaan jäävän 4,0 miljoonaa euroa tulosbudjetista. Muutos johtuu suurimpien asiakkaiden kokonaislaskutuksen vähenemisestä. Rakentamisen suhdannetilanne vaikuttaa myös rakennusvalvonnan ja kaupunkimittauksen laskutettavan työn määrään, mutta tämä oli huomioitu budjetissa.

Tuottavuusohjelma on tuottanut tulosta pysäköinninvalvonnassa, mikä näkyy valvontatapahtumien määrissä. Yrityspysäköintitunnusten tuotot eivät ole toteutuneet tulosbudjetin mukaisesti, ja pysäköinnin valvonnan tulojen ennustetaan alittavan tulosbudjetin 1,5 miljoonalla eurolla.

Toimintamenojen arvioidaan alittavan tulosbudjetin 5,2 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 111,0 miljoonaa euroa. Säästöä kertyy henkilöstömenoista sekä palvelujen ostoihin kohdistuvien projektien viivästyksistä.

Kaupunkiympäristölautakunnan esitysehdotus kaupunginhallitukselle talousarviokohdan 3 10 08, Palvelut ja luvat, sitovan toimintakatetavoitteen alitusoikeuden myöntämisestä käsitellään tässä kokouksessa myöhemmin erillisenä asiana.

3 10 08 Palvelut ja luvat *)	TUBU 2024	ENN. 3/2024
	1 000 EUR	1 000 EUR
Toimintatuotot yhteensä	150 788	142 549
Valmistus omaan käyttöön		
Tulot yhteensä	150 788	142 549
Toimintakulut yhteensä	116 261	111 019
Toimintakate	34 527	31 530
Poistot	428	1 111

Tulos	34 099	30 419
-------	--------	--------

*) Nettobudjetoitu talousarviokohta.

3 10 09 Yhteisten alueiden kunnossapito

Säästötoimista huolimatta sitovan toimintamenojen määrän ennustetaan ylittävän tulosbudjetin 1,6 miljoonalla eurolla. Staran syksyllä ilmoittamat, ja loppuvuonna laskutettavat lumenvastaanotto toiminnan lisäkustannukset ovat 1,8 miljoonaa euroa ennakoitua suuremmat, joten niitä ei pystytä kattamaan nykyisillä lumenvastaanottomaksuilla. Lumenvastaanottomaksuun on suunnitelmassa korotus vuonna 2025.

Säästöjä syntyy muun muassa sähkön hinnasta ja henkilöstömenoista yhteensä 0,2 miljoonaa euroa.

Kaupunkiympäristölautakunnan esitysehdotus kaupunginhallitukselle talousarviokohdan 3 10 09, Yleisten alueiden kunnossapito, sitovan toimintamenojen ylitysoikeuden myöntämisestä käsitellään tässä kokouksessa myöhemmin erillisenä asiana.

3 10 09 Yleisten alueiden kunnossapito *)	TUBU 2024	ENN. 3/2024
	1 000 EUR	1 000 EUR
Toimintatuotot yhteensä	10 424	10 834
Valmistus omaan käyttöön		
Tulot yhteensä	10 424	10 834
Toimintakulut yhteensä	102 382	103 982
Toimintakate	-91 958	-93 148
Poistot	100 000	95 000
Tulos	-191 958	-188 148

*) Bruttobudjetoitu talousarviokohta.

Kaupunkiympäristön toimialan toteutumisenennuste on esitetty liitteessä 1 ja käyttötalouden euromääräinen ennuste talousarviokohdittain liitteessä 2.

Investoinnit

Investoinnit, tulot

Vuonna 2024 kiinteän omaisuuden myynniksi talousarviosta poiketen ennustetaan noin 40,0 miljoonaa euroa, josta kiinteän omaisuuden myyntiin kirjataan tasearvon mukaiset 2,0 miljoonaa euroa. Erotuksena

syntyvät 38,0 miljoonan euron luovutusvoitot kirjataan talousarviokohtaan 3 10 01 Kaupunkirakenne ja hallinto. Vuoden 2024 kolmen ensimmäisen neljänneksen yhteenlaskettu myyntitulo jäi rakennusalan voimakkaassa laskusuhdanteessa noin 37,0 miljoonaan euroon. Pääosa saadusta myyntitulosta muodostui Eteläisen Postipuiston asema-kaavan maankäyttösopimuksen johdosta tehdyn maanluovutuksen perusteella.

Vuonna 2024 kiinteistöjä ja osakehuoneistoja ennustetaan myytävän 40,0 miljoonalla eurolla, josta muuhun pääomatalouteen kirjataan taasearvon mukaiset 13,0 miljoonaa euroa. Erotuksena syntyvät myyntivoitot 27 miljoonaa euroa kirjataan luovutusvoittona talousarviokohtaan 3 10 01 Kaupunkirakenne ja hallinto.

Väestönsuoja korvauksia arvioidaan perittävän 0,1 miljoonaa euroa.

Investoinnit, menot

Investointimenoihin on käytettävissä yhteensä 829,8 miljoonaa euroa. Määrärahan ennustetaan alittuvan noin 138,0 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 691,8 miljoonaa euroa. Tästä Kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön osoitetut investointimäärärahat ovat 702,3 miljoonaa euroa. Määrärahan ennustetaan alittuvan noin 102,6 miljoonalla euroalla, ennusteen ollessa 599,7 miljoonaa euroa.

Kaupunkiympäristön toimialan investointien toimintasuunnitelman toteutumisenuste on esitetty liitteessä 1 ja investointiennusteen yhteenvetotaulukko liitteessä 3.

Sitovat toiminnan tavoitteet

Toimialan neljästä sitovasta tavoitteesta kolmen ennustetaan toteutuvan, yhden osalta toteutumista ei vielä voida ennustaa.

Seuraavien kolmen sitovan tavoitteen ennustetaan toteutuvat:

- Rakennusten ja yleisten alueiden energiatehokkuus paranee ja uusiutuvan energian käyttö kasvaa
- Luonnon monimuotoisuuden edellytykset, viherverkon yhtenäisyys ja ekologiset verkostot turvataan suunnitelmallisen luonnonsuojelun ja uusien viheralueiden myötä
- Kaupunkitasolla asetetut kasvu- ja asuntotuotantotavoitteet saavutetaan

Seuraavan sitovan tavoitteen toteutumista ei vielä voida ennustaa, sillä kaupunkilais- ja asiakastyytyväisyyskyselyn tuloksia ei ole vielä käytävissä:

- Kaupunkilais- ja asiakaskokemus paranee vahvemman asiakkuuksien johtamisen kautta

Ennuste sitovien toiminnan tavoitteiden toteutumisesta on esitetty liitteessä 4.

Muut toiminnan tavoitteet

Ennuste muiden toiminnan tavoitteiden toteutumisesta on esitetty liitteessä 5.

Palvelukustannukset ja suoritteet

Ennuste palvelukustannusten ja suoritteiden toteutumisesta on esitetty liitteessä 6.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Piia Backström, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 32098
piia.backstrom(a)hel.fi
Maria Sillanpää, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 09 310 36211
maria.sillanpaa(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Toimintasuunnitelman toteutumisennuste KYMP_03_2024
- 2 Käyttötalouden euromääräinen ennuste talousarviokohdittain KYMP_03_2024
- 3 Investointien euromääräinen ennuste talousarviokohdittain KYMP_03_2024
- 4 Sitovat toiminnan tavoitteet ennuste KYMP_03_2024
- 5 Muut toiminnan tavoitteet ennuste KYMP_03_2024
- 6 Palvelukustannukset ja suoritteet talousarviokohdittain ennuste KYMP_03_2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia/Talouden ohjaus

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 27.08.2024 § 389

Kaupunkiympäristölautakunta 07.05.2024 § 259

15

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle vuoden 2024 talousarvion sitovien määräraha-kohtien välisistä siirroista

HEL 2024-013671 T 02 02 02

Esitysehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle vuoden 2024 talousarvion eräiden sitovien talousarviokohtien välisiä määrärahasiirtoja.

Esittelijän perustelut

Sitovan talousarviokohdan 8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi alakohdista 8 08 01 03 Kalasatama ja 8 08 02 04 Kruunuvuorenranta siirretään talousarviokohdille 8 04 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi yhteensä 10,0 milj. euroa. Esitetyt määrärahasiirrot, yhteensä 10,0 milj. euroa, jakaantuvat seuraavasti:

Talousarviokohdista

8 08 01 03 Kalasatama	6,0 milj. euroa
8 08 02 04 Kruunuvuorenranta	4,0 milj. euroa

siirretään talousarviokohtiin

8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset	6,0 milj. euroa
8 04 01 02 Liikuntapaikat ja ulkoilalueet	4,0 milj. euroa

Talousarviokohdan 8 10 Suuret liikennehankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi sitovien alakohtien välistä määrärahasiirtoa siten, että talousarviokohdalta 8 10 02 Sörnäistentunneli siirretään talousarviokohtaan 8 10 02 Kalasatama-Pasila yhteensä 2,2 milj. euroa seuraavasti:

Talousarviokohdasta

8 10 03 01 Sörnäistentunneli	2,2 milj. euroa
------------------------------	-----------------

siirretään talousarviokohtaan

8 10 02 02 Liittyvät kadut ja liikenneväylät	2,2 milj. euroa
--	-----------------

Kaupunkiympäristön toimiala on jatkanut infrahankkeiden toimeenpanoa vuonna 2024. Talousarviovuoden aikana on ollut tarpeen poiketa eräiden talousarvokohtien mukaisesta suunnitellusta toimeenpanosta. Vajeiden kattaminen on mahdollista toteuttaa sitovien talousarviokoh-
tien käyttämättä jäävien määrärahojen välisinä siirtoina.

8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Vuoden 2024 talousarviossa talousarviokohdalle 8 04 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi on osoitettu 37,1 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 47,1 milj. euroa, joka ylittää käytettävissä olevan määrärahan 10,0 milj. euroa.

Määrärahan ylitystarpeisiin ovat vaikuttaneet hankkeiden laajuusmuutokset, odotettua korkeammat kustannukset ja töiden ennakoitua nopeampi eteneminen. Määrärahatarvetta ovat lisäksi nostaneet laadukkaat toimenpiteet Töölönlahdenpuistossa, Kiertotähdenpalstojen takuuajankorjaukset, Rosina Heikelin puiston viimeistelytyöt sekä leikki-
puisto Ruoholahden ja Tukholmanpuiston nousseet kustannukset.

Liikuntapaikkojen määrärahatarvetta ovat nostaneet muun muassa jal-
kapalloseura Gnistanin kotiareenalla tehdyt perusparantamistoimet sekä kumirouheettomien tekonurmikenttien kalliimmat toteutuskustannukset. Oulunkylän liikuntapuiston tekojääradan kunnostuksen työt ovat edenneet odotettua nopeammin ja urakoitsija pääsi myös aloittamaan työt alueella arvioitua aiemmin.

8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Vuoden 2024 talousarviossa talousarviokohdalle 8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi on osoitettu 127,5 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 92,1 milj. euroa, joka alittaa käytettävissä olevan määrärahan 35,4 milj. euroa.

Talousarviokohdan 8 08 01 03 Kalasatama määräraha on 22,5 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 13,9 milj. euroa, joka alittaa käytettävissä olevan määrärahan 8,6 milj. euroa.

Talousarviokohdan 8 08 01 03 Kalasatama määrärahaa jää käyttämättä, koska Hermanninrannan suunnitteluaiakataulu pohjanvahvistusten, pumppaamon ja rakenteiden osalta ei ole mahdollistanut urakan käynnistymistä suunnitellussa aikataulussa.

Talousarviokohdan 8 08 02 04 Kruunuvuorenranta määräraha on 14,0 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 4,2 milj. euroa, joka alittaa käytettävissä olevan määrärahan 9,8 milj. euroa.

Talousarviokohdan 8 08 02 04 Kruunuvuorenranta määrärahaa jää käyttämättä Stansvikinkallion alueen valitusten takia. Valitusten käsittely on korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja päätöksiä odotetaan vuoden 2025 alkupuolella.

8 10 Suuret liikennehankkeet, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Vuoden 2024 talousarviossa talousarviokohdalle 8 10 Suuret liikennehankkeet kaupunginhallituksen käytettäväksi on osoitettu 93,0 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 89,8 milj. euroa, joka alittaa käytettävissä olevan määrärahan 3,2 milj. euroa.

Talousarviokohdan 8 10 02 Kalasatama-Pasila määräraha on 8,8 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 10,9 milj. euroa, joka ylittää käytettävissä olevan määrärahan 2,1 milj. euroa.

Talousarviokohdan 8 10 03 Sörnäistentunneli määräraha on 10,6 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 6,3 milj. euroa, joka alittaa käytettävissä olevan määrärahan 4,3 milj. euroa. Määrärahaa jää käyttämättä, koska Sörnäistentunnelin Kalasatamasta Pasilaan hankkeen yhteydessä toteutettu osuus valmistui ennakoitua nopeammin, joten määrärahatarve oli suunniteltua alhaisempi. Käyttämättä jäävästä määrärahasta 2,2 milj. euroa esitetään siirrettäväksi talousarviokohtaan 8 10 02 Kalasatama-Pasila.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Tuula Pipinen, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 37269
tuula.pipinen(a)hel.fi
Hanna Mikkola, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 21357
hanna.mikkola(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

16

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle kaupunkiympäristön toimialan talousarviokohdan 3 10 08, Palvelut ja luvat, sitovan toimintakatteen alittamisesta vuonna 2024

HEL 2024-013959 T 02 02 00

Esitysehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus esittäisi kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto myöntää vuoden 2024 talousarviokohdalle 3 10 08, Palvelut ja luvat, oikeuden alittaa sitova toimintakatetavoite enintään 3,0 miljoonalla eurolla.

Esittelijän perustelut

Kaupunkiympäristön toimialan talousarvion kolmannessa toteutumissennusteessa arvioidaan talousarviokohdan 3 10 08, Palvelut ja luvat, kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa asetetun sitovan toimintakatetavoitteen 34,5 miljoonaa euroa alittuvan 3,0 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 31,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 tulosbudjetissa kaupunkiympäristölautakunta vahvisti talousarviokohdan tuloiksi 150,8 miljoonaa euroa. Tuloja arvioidaan toteutuvan 142,5 miljoonaa euroa, mikä on noin 8,2 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän.

Asukas- ja yrityspalvelujen Alueiden käyttö ja valvonta -yksikön osalta tuottoja kertyi odotettua vähemmän johtuen pääosin yleisten alueiden tilapäisestä työmaakäytöstä perittävien maksutuottojen ennakoimattomasta muutoksesta kevään ja kesän aikana. Yleisten alueiden käytöstä kaivutyöhön tai muuhun työmaatoimintaan perittävät maksut ovat toteutuneet keväällä poikkeavasti ja tästä syystä niiden ennustetaan toteutuvan 4,0 miljoonaa euroa budjetoitua pienempinä.

Yleisten alueiden tilapäisestä työmaakäytöstä perittävät maksutuotot ovat kasvaneet voimakkaasti ja tasaisesti viimeisen viiden vuoden aikana (yhteensä 94 %). Pääosa maksutuotoista muodostuu keskusta-alueella tehtävistä toimitila- ja julkisten rakennusten hankkeista, joista 60 % on uudisrakentamista ja 40 % on korjausrakentamista. Maksutuotoista 70 % muodostuu 50 suurimman asiakkaan laskutuksesta, kun asiakkaita on yhteensä noin 800.

Vuonna 2023 maksutuottojen kasvu oli voimakasta rakennusalan suhdanteesta huolimatta, kasvua suhteessa edeltävään vuoteen oli 16 %.

Vuonna 2024 rakennusalan tilanteeseen on varauduttu talousarvioennusteessa ennakoimalla yleisten alueiden tilapäisestä työmaakäytöstä perittävien maksutuottojen toteutuminen 10 % alempina suhteessa edeltävään vuoteen.

Alueiden käyttö ja valvonta -yksikkö on käyttänyt maksutuottojen ennustamiseen ja seurantaan suoritteisiin ja tulojen kasvuennusteeseen perustuvaa mallia. Vuonna 2024 yleisten alueiden tilapäiseen työmaakäyttöön liittyvät päätökset (suoritukset) ovat kasvaneet suhteessa edeltävään vuoteen. Kuitenkin kevään ja kesän aikana maksutuotot poikkesivat merkittävästi talousarvioennusteesta. Maksutuottojen muutos johtui suurimpien asiakkaiden kokonaislaskutuksen vähenemisestä.

Alueiden käyttö ja valvonta -yksikkö valmistelee uutta ennustemallia, joka ennakoi jatkossa tarkemmin maksutuottojen toteutumista. Lain mukaan yleisillä alueilla tehtävistä töistä on annettava ilmoitus kunnalle 21 päivää ennen töiden aloitusta tai aikataulumuutosta. Näin ollen tietoa käynnistyvistä ja valmistuvista hankkeista on aiemmin saatu verrattain myöhään. Suoritteiden sijaan jatkossa seurataan yksittäisiä hankkeita, tiivistetään asiakasyhteistyötä ja yhteistyötä kaupungin sisällä ennusteeseen tarvittavan tietopohjan muodostamiseksi. Syyskuussa 2024 maksutuotot ovat korjaantuneet talousarvioennusteen mukaisiksi ja trendi näyttää jatkuvan lokakuussa 2024.

Pysäköinninvalvonnan ja pysäköintipalvelujen osalta asukas- ja yrityspysäköintitunnustusten kuukausimaksuihin on tehty korotukset Helsingin pysäköintipolitiikan mukaisesti. Pysäköintitunnusten tulojen kasvuun budjetoitiin 5,0 miljoonaa euroa vuodelle 2024, joista yrityspysäköintitunnusten tuloihin arvioitiin 2,0 miljoonan euron kasvua verrattuna vuoteen 2023. Tämä tavoitteellinen kasvu ei ole toteutunut, ja pysäköinninvalvonnan tulojen ennustetaan alittavan tulosbudjetin 1,5 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2024 tulosbudjetissa kaupunkiympäristölautakunta vahvisti talousarviokohdan menoiksi 116,3 miljoonaa euroa. Menoja arvioidaan toteutuvan 111,0 miljoonaa euroa, mikä on 5,2 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän. Säästöjä kertyy henkilöstömenoista 1,1 miljoonaa euroa rekrytointeihin liittyvistä viivästyksistä, lomarahosta ja avoimista vakansseista.

Toimintakatteen alitus tarkentuu tilinpäätöksen valmistuttua.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Mari Randell, asiakkuusjohtaja, puhelin: 09 310 25823

12.11.2024

Asia/16

mari.randell(a)hel.fi
Pii Backström, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 32098
pii.backstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia/Talouden ohjaus
Kaupunkiympäristön toimiala

17

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle kaupunkiympäristön toimialan talousarviokohdan 3 10 09 Yleisten alueiden kunnossapito toimintamenojen ylityksestä vuonna 2024

HEL 2024-014136 T 02 02 00

Esitysehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle että kaupunginhallitus esittäisi kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto myöntää vuoden 2024 talousarviokohdalle 3 10 09, Yleisten alueiden kunnossapito, oikeuden ylittää sille vuodeksi 2024 myönnettyt sitovat toimintamenot 1,6 miljoonalla eurolla.

Esittelijän perustelut

Talousarvion kolmannessa toteutumisennusteessa arvioidaan talousarviokohdan 3 10 09, Yleisten alueiden kunnossapito, ylittävän talousarviossa hyväksytyt 102,4 miljoonan euron toimintamenot 1,6 miljoonalla eurolla, ennusteen ollessa 104,0 miljoonaa euroa.

Runsasluminen talvi sekä lumenvastaanottotoiminnan lisäkustannukset ylittävät budjetin arviolta 1,8 miljoonalla eurolla. Säästöjä kertyy halvemman sähköstä ja henkilöstömenoista yhteensä arviolta 0,2 miljoonaa euroa.

Kunnossapidon tulosbudjetti on mitoitettu 50 000 lumikuormalle. Talvi 2023-2024 oli tähän nähden runsasluminen, sillä lumikuormia kertyi 113 817 kappaletta. Talven lumimäärä ja kustannukset olivat siten huomattavat budjettiin verrattuna. Runsaslumisen talven kustannuksiin on pystytty kuitenkin vastaamaan tuottavuustoimenpiteillä, sopimushalintaa parantamalla eli muun muassa priorisoimalla tarkemmin lisätöiden toteutuksia sekä teettämällä budjetoitua vähemmän katu- ja viheralueiden korjauksia.

Budjetti ei sisältänyt toteutuvassa mittakaavassa lumenvastaanottotoiminnan lisäkustannuksia, joita on aiheutumassa arviolta 1,8 miljoonalla eurolla. Kirjanpidon toteuma 30.9.2024 mennessä oli 1,2 miljoonaa euroa ja ennuste loppuvuodeksi on 0,6 miljoonaa euroa.

Lumen vastaanottomaksujen tulisi lähtökohtaisesti kattaa lumenvastaanottotoiminnan kulut. Tämä lähtökohta ei nyt toteudu, vaan kustannukset ovat odotettua suuremmat. Staralta saatiin arvio vuoden 2024 kustannuksista syyskuussa ja tarkempi arvio lokakuun lopussa.

Suurin yksittäinen syy lumenvastaanottoiminnan kustannusten ko-
hoamiseen on Hernesaaren lumenvastaanottoiminnan rajoitukset ja
palvelutason voimakas nousu, jonka taustalla on ympäristöluvan tiukat
ehdot. Kustannuksia nostavat muun muassa roskien tehostettuun ke-
räämiseen sekä leviämisen estämiseen kehitetyt rakenteet.

Hernesaaren lumenvastaanottoiminnan rajoittaminen on lisännyt pal-
velutarvetta ja kustannuspainetta muilla lumenvastaanottoaikoilla.
Kustannukset ovat kasvaneet ennakoitua enemmän.

Johdon toimenpiteet

Ennusteen myötä lumenvastaanottomaksu tullaan tarkastamaan ensi
vuodeksi ja alustavien laskelmien mukaan korotus tulee olemaan 100
%. Yksikön budjetointia ja ennustamista on kehitetty huomattavasti ai-
emmista vuosista ja uusi tapa on kuluvana vuonna ensimmäistä kertaa
käytössä. Kehitystyötä jatketaan edelleen.

Toimintamenojen ylitys tarkentuu tilinpäätöksen valmistuttua.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Kari Pudas, tekninen johtaja, puhelin: 09 310 15291
kari.pudas(a)hel.fi
Hannu Seppälä, infrapäällikkö, puhelin: 09 310 38017
hannu.k.seppala(a)hel.fi
Piia Backström, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 32098
piia.backstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia / Talouden ohjaus
Kaupunkiympäristö

18

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Minja Koskelan ym. aloitteesta koskien ympäristöarvojen kunnioittamisen valtavirtaistamista Helsingin kaupungin päätöksentekoon

Pöydälle 05.11.2024

HEL 2024-005245 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Minja Koskelan ja 24 muun valtuutetun aloitteen mukaan kaupungin päätöksentekoprosesseissa tulee liian usein vastaan tilanteita, joissa luontoa ja ilmastoa ei priorisoida muiden seikkojen noustessa ensisijaisiksi. Ihmisten näkökulman lisäksi kaupungin toiminnassa tulisi kuitenkin huomioida aina myös luonnon ja muiden lajien näkökulma.

Kunnianhimoinen ilmastovastuu ja luonnonsuojelu on yksi Helsingin kaupunkistrategian painopisteistä. Strategian mukaan kaupunki suojelee ja vaalii aktiivisesti monimuotoista luontoaan, suojelee arvokkaimmat alueet luonnonsuojeluohjelman 2015 - 2024 mukaisesti perustaen vähintään viisi uutta luonnonsuojelualuetta vuodessa ja toteuttaa kunnianhimoisesti vuonna 2021 hyväksytyä luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa. Strategiassa linjataan myös, että kaupunki ei osoita rakentamista arvokkaimmille luontoalueille, ja että metsissä ja metsäisillä alueilla suunnitelmallinen monimuotoisuuden lisääminen ja metsien luontainen vanheneminen on keskeisin tavoite.

Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta tarkasteli vuoden 2022 arviointikertomuksessaan asuinalueiden kaavoituksen vaikutusta viheralueisiin. Arvioinnin pääkysymyksenä oli, onko kaupunkiympäristön toimiala varmistanut viheralueiden säilymisen tai lisääntymisen asuinalueiden kaavoituksessa. Kaupunkistrategiassa 2021 - 2025 linjataan, että puiden ja vehreyden määrää kaupungissa lisätään, metsäistä verkostoa ja niittyverkostoa vahvistetaan ja Helsingin arvokkaimmille luontoalueille ei osoiteta rakentamista. Toisaalta kaupunkistrategiassa tavoitellaan Helsingin asukasluvun kasvua, minkä vuoksi kaavoituksen pitäisi mahdollistaa uusien asuntojen valmistuminen.

Arvioinnin johtopäätöksinä tarkastuslautakunta totesi, että kaupunkiympäristön toimiala on pääosin varmistanut viheralueiden säilymisen ja vehreyden lisääntymisen asuinalueiden kaavoituksessa kaupunkist-

rategioiden 2017 - 2021 ja 2021 - 2025 mukaisesti. Kaavoitettujen asuinalueiden rakentamisen seurauksena yhteenlaskettu viherpinta-alan määrä kaupungissa kuitenkin todennäköisesti vähenee. Tämä johduttaa siitä, että kaavoituksessa joudutaan sovittamaan luontoa ja virkistysalueita koskevia tavoitteita yhteen muiden, muun muassa asuntotuotantoa koskevien tavoitteiden kanssa.

Arviointikertomuksen käsittelyssä kaupunkiympäristölautakunta totesi, että kaupunkiympäristön toimialan tulee edelleen suosia yleis- ja asemakaavoituksessa sellaisia ratkaisuja, jotka säästävät tai lisäävät suunnittelualueella sijaitsevaa kaupunkiluontoa tai puistoja mahdollisimman paljon. Toimialan tulee myös jatkaa Helsingin arvokkaimpien luontoalueiden määrittelytyötä ja saattaa työn tulokset mahdollisimman pian kaavoittajien hyödynnettäväksi sekä varmistaa, että kaavoituksessa on käytettävissä riittävästi ajantasaista luontotietoa. Kaupunkiympäristölautakunnan linjaamia suosituksia viedään toimialalla laajasti käytäntöön.

Ympäristönsuojelu ja luonnonsuojelulainsäädäntö

Kaupunginhallitus hyväksyi maaliskuussa 2024 Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040, jossa asetetaan keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteet ympäristönsuojelun eri osa-alueille. Ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 täydentää ja täsmentää kaupunkistrategiaa ympäristönsuojelun osalta. Siihen sisältyvät kaupunkistrategiassa asetetut tavoitteet ja siinä asetetaan tavoitteet myös niille ympäristönsuojelun osa-alueille, joita kaupunkistrategiassa ei erikseen mainita. Luonnon monimuotoisuuden suojeluun liittyvää tavoitetta on täsmennetty niin, että tavoitteena on pysäyttää Helsingissä tapahtuva luontokato vuoteen 2030 mennessä.

Ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojelulainsäädännössä keskeisiä toimintaa ohjaavia periaatteita ovat selvilläolovelvollisuus, huolellisuus ja varovaisuus sekä ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaatteet. Näitä toteuttavista säännöksistä keskeisimpiä ovat ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen selvilläolovelvollisuus (6 §) ja velvollisuus ehkäistä ja rajoittaa ympäristön pilaantumista (7 §), vesilain (528/2011) mukainen eräiden vesiluontotyyppien suojelu (11 §) sekä luonnonsuojelulain (9/2023) Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja merkittävän heikentämisen kieltä (34 §), tiukasti suojellun luontotyyppin hävittämisen- ja heikentämiskiello (65 §), eläin- ja kasvilajien rauhoittaminen (69 §) ja tiettyjen lajien esiintymis-, levähdys- ja lisääntymispaikkojen suojelu (77 - 79 §).

Lainsäädännön noudattaminen sekä kaupunkistrategian ja sitä täsmen-
tävien ja täydentävien ympäristönsuojelun pitkän tähtäimen tavoitteiden

edistäminen ovat keskeisiä lähtökohtia kaupunkiympäristön toimialalla. Kaupunkistrategian ja ympäristönsuojelun yltäason tavoitteet konkretisoidaan toimenpiteiksi ympäristönsuojelun osa-alueohjelmissa ja vuosittain toiminnan suunnittelun yhteydessä. Sekä kaupunkistrategian että ympäristönsuojelun pitkän tähtäimen tavoitteet on Helsingissä asetettu lainsäädännön vaatimuksia huomattavasti kunnianhimoisemmalle tasolle.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja Uudenmaan ELY-keskus valvovat ympäristönsuojelulain ja vesilain noudattamista Helsingissä. Viranomaiset ovat laissa säädetyissä tehtävissään itsenäisiä ja riippumattomia. Luonnonsuojelulain valvontaviranomainen on Uudenmaan ELY-keskus. Valvonnalla varmistetaan ympäristölainsäädännön ja viranomaismääräysten noudattaminen sekä haitallisten ympäristömuutosten ehkäiseminen tai poistaminen. Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontakeinoja ovat alustavat hallinnolliset toimet kuten ohjeet, suositukset, neuvonta ja kehoitus sekä viime kädessä pakkokeinot. Valvonta voi kohdistua niin yksityis- kuin oikeushenkilöihin (yritykset, kaupungin oma toiminta).

Ympäristöarvojen huomioiminen suunnittelussa

Luontoarvioiden huomioiminen suunnittelun, toteutuksen ja kunnossapidon eri vaiheissa perustuu kohdealueiden ajantasaisiin luontotietoihin, joita täydennetään tarvittaessa sopivilla luontoselvityksillä. Yleiskaavoituksessa ratkaistaan kaupunkirakenteen tasolla kaupunki-kehityksen periaatteita, jolloin tiedon tarvekin on yleistasoinen. Osayleiskaavoituksessa sekä suunnitteluperiaatteita ja kaavarunkoja laadittaessa tuotetaan aluevaraustasoista suunnittelua, jolloin yleiskaavatasoa yksityiskohtaisempi tieto on tarpeen suunnittelun lähtökohdaksi ja vaikutusten riittävän tarkaksi arvioinniksi. Asemakaavataso ohjaa suoraan rakentamista, mikä tarkoittaa vastaavasti detaljoidumman tiedon tarvetta ja yleensä myös tarkentavia selvityksiä alueen erityispiirteistä. Suunnittelun tarkkuustason lisäksi tietotarpeisiin vaikuttaa myös alueen luonne ja herkkyyks vaikutuksille.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnissä kehitysprojekti, jossa varmistetaan toimialalla tuotettavan luontotiedon systemaattinen koaminen luontotietojärjestelmään sekä tarkistetaan toimialan suunnittelun, toteutuksen ja kunnossapidon prosessit sen suhteen, että luontotietojärjestelmään kerätty luontotieto otetaan niissä huomioon oikeassa prosessin vaiheessa.

Helsingin luontotiedot on koottu karttapalvelun osana ylläpidettävään luontotietojärjestelmään. Sen tiedot ovat pääosin julkisia, mutta joitakin lajitietoja on rajattu vain virkakäyttöön. Lisäksi kansallisessa Laji.fi-

palvelussa on lajihavaintotietoja, joita tulee tarkastella osana kohdealueen luontoarvojen kokonaisarviota. Myös osa Laji.fi-palvelun tiedoista on rajattu vain virkakäyttöön.

Osana ammattitaitoista suunnittelua eri tasoilla punnitaan erilaisia arvoja myös strategisesta näkökulmasta. Kaupunkiympäristön toimialan suunnittelijoiden työhön kuuluu erilaisten ja monitahoisten arvojen suhteuttamista toisiinsa. Strateginen luontoarvio on mukana maisemasuunnittelussa eri vaihtoehtojen puntaroinnissa suhteessa laajempaan ekologiseen verkostoon, sen kytkettyneisyyteen ja toimivuuteen. Puisto- ja viheraluesuunnittelussa noudetaan kestävän ympäristörakentamisen periaatteita, joissa ensimmäisenä lähtökohtana on olevan säilyttäminen resurssiviisaasti. Mikäli nykyisten rakenteiden säilyttäminen ei ole mahdollista, seuraava vaihtoehto on olemassa olevan kunnostaminen ja parantaminen. Viimeinen vaihtoehto on purkaminen tai uuden rakentaminen.

Ympäristöarvojen huomioiminen rakentamisessa ja kunnossapidossa

Kaupunki ohjaa ja rajoittaa rakentamisen ilmastopäästöjä sekä talonrakentamisessa että esirakentamisessa. Kaupunkialueella tapahtuvan talonrakentamisen elinkaaren hiilijalanjälkeä ohjataan kaavoituksen, kaavamääräysten, tontinluovutusehtojen, tontti- ja toteutuskilpailujen sekä omissa rakennushankkeissa erityisesti suunnitteluohjeiden kautta. Helsinki otti ensimmäisenä kaupunkina Suomessa käyttöön raja-arvon uusien asuinkerrostalojen elinkaaren hiilijalanjäljelle vuonna 2023. Asuinkerrostalojen raja-arvoa käytetään vaatimuksena uusissa asemakaavoissa, ja hiilijalanjäljestä voidaan määrätä myös tonttikilpailuissa sekä tontinluovutuksen ehdoissa.

Esirakentamisessa Helsingin kaupunki käyttää pohjanvahvistuksessa ainoastaan uusiopohjaisia sideaineita, joilla voidaan pienentää pohjanvahvistuksen hiilidioksidipäästöjä vähintään puoleen aiempaan verrattuna. Kalkkibetonin käyttö on kielletty pohjastabiloinnissa. Infra-hankkeissa tulee käyttää vähähiilistä betonia. Kaupungin omien toimittilojen ja palvelurakennusten uudisrakentamisessa rakennusten E-luku on vähintään 30 % kansallista raja-arvoa matalampi.

Palvelurakennushankkeissa kartoitetaan tontin ja sen läheisyyden luontoarvot hankesuunnitteluvaiheessa. Luontoarvojen kartoitusmenetelmä on ollut käytössä kesästä 2023 alkaen, jolloin vaatimus sen tekemisestä tuli Helsingin kaupungin rakennusjärjestykseen. Infrarakentamisessa on otettu käyttöön ympäristöasiakirja, joka tuotetaan hankkeiden suunnitteluvaiheessa ja johon on koottu kaikki hankkeen ympäristönäkökohdat, jotka tulee ottaa huomioon rakentamisessa. Ympäristöasiakirjassa esitetään mm. kunkin rakennuskohteen erityistä huomiota vaati-

vat ympäristötekijät, kuten herkäät vesistökohteet, uhanalaiset lajit ja suojeltavat luontoalueet. Rakennuttaja huolehtii, että hankkeen urakoitsija vastaa ympäristöasiakirjassa esitettyihin tilaajan vaatimuksiin ympäristösuunnitelmalla. Ympäristösuunnitelman toteutumista seurataan ja valvotaan rakennuttajan ja valvojen toimesta urakoiden aikana. Tarvittaessa urakoitsijalta edellytetään korjaavia toimenpiteitä ympäristöarvojen suojaamiseksi.

Henkilöstöä koulutetaan jatkuvasti ympäristölainsäädännön mukaiseen työhön. Kaupungin palvelurakennusten rakennusurakoita koskee Työmaan ympäristöasiakirja, joka sisältää vaatimuksia mm. työmaavesien käsittelyyn, kasvillisuuden suojaamiseen, kemikaalien käsittelyyn ja jäteiden lajitteluun. Urakoitsija laatii työmaan ympäristö- ja jätehuolto-suunnitelman, joiden toteutumista seurataan työmaan aikana. Helsingin kaupunki on sitoutunut päästötön työmaa -green dealiin ja urakoissa noudatetaan siinä asetettuja vaatimuksia.

Pääkaupunkiseudun työmaavesiohje päivitettiin keväällä 2024 ja se on otettu vaiheittain käyttöön hankkeissa kesän ja syksyn 2024 aikana. Työmaavesien hallinnassa ja käsittelyssä noudatetaan erityistä huolellisuutta herkkien vesikohteiden, esimerkiksi taimenpurojen, läheisyydessä ja varmistetaan ettei niille aiheuteta haittaa. Lisäksi toimialalla laadittiin keväällä 2024 Lintujen ja muiden eläinten pesinnän huomioinnin rakentamisessa -ohje. Ohjeessa kerrotaan mm. miten eläinten pesintä tulee huomioida ja miten voidaan ennakoida, ettei pesinnälle aiheuteta haittaa. Toimialan rakennushankkeiden suunnittelussa huomioidaan myös rakennusvalvonnan ohje Lintuturvallinen rakentaminen, joka julkaistiin helmikuussa 2024.

Ympäristö- ja luontoarvot huomioidaan laajasti yleisten alueiden kunnossapidossa ja kaikissa kunnossapidon prosessin vaiheissa. Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on keskeinen osa kunnossapidon toimintaa. Sitä pyritään edistämään monin keinoin, kuten esimerkiksi lahoppuuta lisäämällä. Yleisten alueiden kunnossapito hankitaan kaupungin omalta rakentamispalveluliikelaitos Staralta tai yksityisiltä palveluntuottajilta. Urakka-asiakirjat ovat keskeinen ohjauskeino kunnossapitourakoissa.

Helsingin kaupungin kaupunkistrategian painopisteet sekä ympäristötavoitteet on huomioitu kunnossapitourakoiden urakka-asiakirjoissa. Niistä tärkeimmät ovat urakkasopimus, urakkaohjelma, kunnossapidon tuotekortit sekä täsmentävät ohjeliitteet. Kunnossapitourakoiden kaikki työt on järjestettävä niin, että ympäristölle ei aiheudu tarpeettomia haittavaikutuksia. Urakoitsijoiden tulee kaikessa toiminnassaan noudattaa ympäristöön liittyvää lainsäädäntöä ja määräyksiä sekä määriteltyjä ohjeita.

Kunnossapidon hankintavaiheessa ympäristö- ja luontoarvoja edistetään ympäristöasioiden hallintaan ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvällä laatupisteytyksellä. Urakkaohjelmassa määritellään urakassa noudatettavat ympäristömääräykset ja ohjeet sekä kunnossapitourakan tarkempi sisältö. Urakoitsijan tulee laatia urakkakohmainen ympäristösuunnitelma, jonka avulla tavoitellaan urakan ympäristövaikutusten minimointia, tiedostetaan ja ennakoidaan mahdolliset riskit sekä varaudutaan yllättäviin vahinkoihin. Ympäristösuunnitelmassa pääurakoitsijan tulee kuvata esimerkiksi alueen ympäristön erityispiirteet (mm. herkäät vesistöt sekä toimenpiteet vesistöjen suojaamiseksi). Urakan aikana ympäristösuunnitelman toteutumista seurataan osana sekä tilaajan valvontaa että urakoitsijan omavalvontaa. Urakoitsijan tulee myös täyttää urakan ympäristöraportti ja raportoida ympäristöasioista säännöllisesti.

Kunnossapidon tuotekortit määrittelevät urakoiden tarkemmat laatuvaatimukset ja ohjaavat urakkaan kuuluvien tehtävien tarkempaa suorittamista tuotteittain. Tuotekortit määrittelevät töiden suorittamisessa noudatettavat lait, asetukset ja ohjeet. Ympäristö- ja luontoarvot on huomioitu kunnossapidon tuotekorteissa. Esimerkiksi töiden toimenpideajat on tarkkaan määritelty huomioiden muun muassa lintujen pesimäaika sekä töiden vaikutukset veden laatuun ja vesieliöihin. Suojellut ja uhanalaiset lajit on selvitettävä ennen kunnossapitotoimenpiteisiin ryhtymistä. Kunnossapitotöitä ohjataan lisäksi yksityiskohtaisemmillä ohjeliitteillä, esimerkiksi purokohtaiset toimenpideohjeet ja -kartat on laadittu 19 purolle. Urakka-asiakirjat päivitetään tarvittaessa. Urakoiden asiakirjoja tullaan tarkastelemaan ja päivittämään ympäristöasioiden osalta vuosien 2025 - 2026 aikana yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan Ympäristöpalveluiden kanssa.

Kunnossapitosopimukseen liittyviä ohjeita tarkennetaan tarvittaessa urakan aikana, kun työn suorittaminen edellyttää tarkempaa ohjaamista. Urakoiden sopimuksen mukaista laatua seurataan säännöllisesti tilaajan valvonnalla. Vuosittain kunnossapidon urakoitsijoille järjestettävässä kehittämisspäivässä on syksyllä 2024 teemana luontoarvojen huomioiminen kunnossapidossa.

Kaupunkiympäristön toimialalla käynnistyneessä luontotiedon välittymisen varmistavassa kehitysprojektissa tullaan parantamaan luontotiedon välittymistä kaikissa prosessin vaiheissa ja varmistamaan luontotietojen saatavuus entistä paremmin myös yleisten alueiden kunnossapidossa. Kehitysprojektissa laaditaan toimintatavat ja ohjeet, joilla luontotiedon huomioiminen varmistetaan kunnossapidon, rakennuttamisen ja ulkopuolisten toimijoiden toimenpiteissä. Osana työtä kehitetään luonto- ja vesialueisiin vaikuttavien kunnossapitotöiden raportointia ja dokumentointia. Yleisten alueiden kunnossapidossa on tehostettu tiedottamista

sekä parannettu yhteistyötä ympäristöasioissa. Kunnossapitourakoitsijoilta tullaan edellyttämään aikaisempaa laadukkaampaa raportointia ympäristöön tai luontoon vaikuttavista toimenpiteistä. Kehitysprojektissa vahvistetaan tiedonkulkua ja yhteistyötä toimialan sisällä, jotta luontotiedon välittyminen voidaan varmistaa entistä paremmin kaikissa kaupunkiympäristön elinkaaren vaiheissa.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Minja Koskela ja 24 muuta valtuutettua ovat tehneet 10.4.2024 seuraavan aloitteen:

"Ympäristöarvojen kunnioittamisen valtavirtaistaminen Helsingin kaupungin päätöksentekoon

Globaali ekokriisi, ilmastopäästöjen kasvu ja luontokadon kiihtyminen eivät ole Helsingistä irrallisia kysymyksiä. Siitä huolimatta kaupunki ei ole onnistunut sovittamaan ihmistoimintaa luonnon kantokyvyn rajoihin. Esimerkkeinä tästä mainittakoon julkiseen keskusteluun nousut rakennusten purkaminen, joka aiheuttaa merkittäviä ilmastopäästöjä, sekä kuningaskalastajan elinympäristön tuhoaminen, jota perusteltiin mediassa sanomalla, että "luontoarvoja ei ole tapana tarkistaa". Päätöksentekoprosesseissa tulee liian usein vastaan tilanteita, joissa luontoa ja ilmastoa ei priorisoida muiden seikkojen noustessa ensisijaisiksi. Ihmisten näkökulman lisäksi kaupungin toiminnassa tulisi kuitenkin huomioida aina myös luonnon ja muiden lajien näkökulma. Niillä on arvo sinänsä, mutta molempien huomiointi on välttämätöntä myös ihmisen oman elinympäristön ja elinolosuhteiden säilyttämisen näkökulmasta.

Yllä olevaan perustuen me allekirjoittaneet valtuutetut katsomme, että ekokriisin ja päästöjen hillitsemisen välttämättömyys ei ole Helsingin kaupungin politiikassa ja toimintatavoissa vielä riittävällä tasolla. Katsomme myös, että Helsingin kaupungin toiminta on ollut viime aikoina huolimaton ympäristölainsäädännön noudattamisen suhteen, eikä ympäristöarvoja huomioida riittävästi esimerkiksi rakentamiseen ja erityisesti purkamiseen liittyvässä päätöksenteossa. Koska päätöksentekoprosessien lopputulos on liian usein ympäristön kannalta negatiivinen, me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että:

- Kaupungin henkilöstöä sekä kunnossapitoa toteuttavia toimijoita koulutetaan kautta linjan ympäristölainsäädännön noudattamisen perusteista, ja myös vastuista lainsäädännön rikkomisesta.

- Kaupungin omat prosessit käydään läpi, jotta arvoluontoa ei voi enää tuhoutua vahingossa.

- Kaupunki ryhdistäytyy ympäristölainsäädännön minimivaatimusten noudattamisessa toteuttaessaan samalla kunnianhimoisesti kaupunkistrategiaan kirjattua ympäristöpolitiikkaa."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 29.10.2024 mennessä.

Kaupunginkanslia on myöntänyt lausunnon antamiselle lisää aikaa 5.11.2024 saakka.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Meri Louekari, strategiapäällikkö: 09 310 37375
meri.louekari(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 10.04.2024 Koskela Minja Ympäristöarvojen kunnioittamisen valtavirtaistaminen Helsingin kaupungin päätöksentekoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.11.2024 § 587

Kaupunkiympäristölautakunta 29.10.2024 § 561

Kaupunkiympäristölautakunta 22.10.2024 § 535

Kaupunkiympäristölautakunta 08.10.2024 § 518

19

Tyynenmerenkatu, katusuunnitelma, Jätkäsaari

HEL 2024-006481 T 10 05 02

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä liitteenä 2 olevan Tyynenmerenkatu välillä Länsisatamankatu–Rionkatu katusuunnitelman nro 30438/2.

Esittelijän perustelut

Lähtökohdat ja tavoitteet

Tyynenmerenkatu välillä Länsisatamankatu–Rionkatu on olemassa oleva alueellinen kokoojakatu, jo pääosin rakennettu sellaisena kuin liitteenä 2 olevassa katusuunnitelmassa on esitetty. Tyynenmerenkadun eteläisen osan suunnittelusta ja rakentamisesta on aikoinaan tehty päätös Yleisten töiden lautakunnassa 12.1.2016 § 12 ja samalla hyväksyttiin laadittavaksi sopimus Helsingin Satama Oy:n kanssa (allekirjoitettu 26.2.2016 HEL 2015-013941) kadun suunnittelusta ja rakentamisesta.

Tyynenmerenkadun suunnittelu ja rakentaminen oli toteutettava ennen asemakaavojen valmistumista, koska katuyhteys keväällä 2017 avattavan Helsingin Sataman matkustajaterminaalien liikenteelle oli välttämätön. Tyynenmerenkadun katusuunnitelma välillä Atlantinkatu–Länsisatamankatu päätettiin 27.9.2022 § 526 Kaupunkiympäristölautakunnassa ja samalla päätettiin, että Tyynenmerenkadun katusuunnitelma välillä Länsisatamankatu–Rionkatu tuodaan päätöksentekoon, kun katuosuuden asemakaavamuutokset ovat saaneet lainvoiman. Katuosuudelle sijoittuva asemakaava nro 12752 on saanut lainvoiman 29.5.2024 ja katusuunnitelma tuodaan päätöksentekoon.

Katusuunnitelma perustuu voimassa oleviin asemakaavoihin nro 12351 (31.3.2017), 12173 (5.6.2017), 12277 (22.1.2016), 8043 (12.12.1979), 12752 (29.05.2024), joissa Tyynenmerenkatu on osoitettu katualueeksi ja joiden laadinnan yhteydessä katualueet on vuorovaikutettu. Asemakaavan nro 12351 yhteydessä esitetty ja sen aineistoon liitetty Tyynenmerenkadun liikennesuunnitelma (13.12.2016) nro. 6673-7) vastaa periaatteiltaan nyt hyväksyttävää katusuunnitelmaa.

Katusuunnitelmalla vakiinnutetaan jo rakennetun kadun liikennejärjestelyt korkoasemineen, esitetään vähäisiä parannuksia ja muutoksia raitioliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiin kaupungin asettamien

tavoitteiden mukaisesti, sekä mahdollistetaan Bunkkerinaukion ja satama-alueen rakentuminen asemakaavojen mukaisesti.

Suunnitelma

Tyynenmerenkatu välillä Länsisatamankatu–Rionkatu katusuunnitelman piirustus nro 30438/2 (liite 2)

Tyynenmerenkatu välillä Länsisatamankatu–Rionkatu on nykyinen alueellinen kokoojakatu, jonka länsipuolella on yksi ajokaista Jätkäsaaren liikuntapuiston ja Rionkadun välillä. Kadun itäpuolella on kaksi ajokaistaa. Katualueen keskiosassa on väliaikainen liikenneympyrä, raitiotien kiskoalue ja yksi raitiotieliikenteen pysäkkipari. Katualueen reunoilla on molempiin suuntiin jalkakäytävät sekä yksisuuntaiset pyörätiet.

Katu on pääosin jo rakennettu suunnitelman mukaisesti, lukuunottamatta raitiotien liittymiä Bunkkerinaukiolle, satama-alueen tonttiliittymiä ja kadun länsireunan jalankulun ja pyöräilyn lopullisia yhteyksiä, kuorma- ja pysäköintipaikkoja, viherrakenteita, sekä viimeistelytöitä. Katu voidaan rakentaa täysin valmiiksi katuun rajautuvien Bunkkerinaukion ja katuun rajautuvan satama-alueen rakentamisen jälkeen.

Nykyinen Tyynenmerenkadulla Bunkkerinaukion kohdalla oleva tilapäinen liikenneympyrä poistuu tilapäiskäytön tarpeen päätyttyä. Pyörätiet erotetaan jalkakäytävistä tasoerolla, toteutetaan yksisuuntaisina ja ajoradan reunaan lisätään erotuskaista istutuksineen. Raitiotien pysäkkialueelle esitetään istutettavaksi puita. Katusuunnitelmalla parannetaan katualueen käytön turvallisuutta ja toteutetaan viihtyisää katuympäristöä.

Suunnitelman tarkempi kuvaus ilmenee liitteenä olevasta suunnitelmaselostuksesta nro 30438/2 (liite 1).

Katu on suunniteltu niin, että se sopeutuu asemakaavan mukaiseen ympäristöönsä ja täyttää toimivuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden vaatimukset.

Vuorovaikutus ja yhteistyösopimus

Katusuunnittelu on toteutettu ”Yhteinen kunnallistekninen työmaa” sopimuksen (7.3.2017) mukaisesti yhteistyössä sopimuksen osapuolten kanssa. Sopimuksen osapuolia ovat Helsingin kaupunki, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY), Helen Oy, Helen Sähköverkko Oy, Elisa Oyj, DNA Oyj, Telia Finland Oyj, Auris Kaasunjake-lu Oy, Cinia Cloud Oy.

Sopimuksen mukaisesti kukin sopimuksen allekirjoittanut osapuoli sitoutuu suunnittelun aikana määrittelemään omat johtotarpeensa koh-

teessa ja tekemään omaa suunnittelua samanaikaisesti hankkeen etenemisen kanssa. Suunnittelun tavoitteena on aikaansaada rakennushankekohtaiset yhteiset ristiriidattomat suunnitelma-asiakirjat ja selostukset.

Katusuunnitelman lähtökohtana ovat olleet edellä mainitut asemakaavat, joiden yhteydessä kadut on vuorovaikutettu. Kaupunkisuunnittelulautakunta on 13.12.2016 § 435 hyväksynyt alueelle liikennesuunnitelman 6673-7 asemakaavan nro 12351 käsittelyn yhteydessä.

Katusuunnitelmaa laadittaessa on tehty yhteistyötä katuun rajautuvien Helsingin Sataman, Kaupunkiliikenne Oy:n ja Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän (HSL) kanssa.

Kustannukset ja aikataulu

Katusuunnitelman toteuttamattomien osien rakennuskustannukset ovat yhteensä noin 1,2 milj. euroa (alv. 0 %).

Katujen vuotuiset ylläpitokustannukset ovat noin 88 000 euroa (alv. 0 %).

Kadun rakentamiseen on varauduttu kaupunkiympäristölautakunnan talousarvioehdotuksessa vuodesta 2030 alkaen. Kadun viimeistely tehdään katuun rajautuvien Bunkkerinaukion ja satama-alueen rakentamisen mahdollistamassa aikataulussa.

Hanke rahoitetaan talousarvion kohdasta 8 08 02 Projektialueiden kadut

Sovelletut säännökset

Maankäyttö- ja rakennuslaki 85 §, 62 §, maankäyttö- ja rakennusasetus 41-43 §.

Toimivalta

Hallintosäännön 16 luvun 1 § 2 mom. kohdan 11 mukaan kaupunkiympäristölautakunta päättää katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksymisestä lukuun ottamatta taloudellisesti tai periaatteellisesti vähäisiä suunnitelmia.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Katariina Verkamo, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 20706
katariina.verkamo(a)hel.fi
Kati Kiyancicek, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 31624

12.11.2024

Asia/19

kati.kiyancicek(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Suunnitelmaselostus nro 30438/2
- 2 Suunnitelmapiiirustus nro 30438/2

Oheismateriaali

- 1 Yleisten töiden lautakunnan pöytäkirja 12.1.2016
- 2 Sopimus Tyynenmerenkadun toteuttamisesta
- 3 Kartta sopimusalueesta
- 4 Liikennesuunnitelma 6673-7
- 5 Asemakaava 12655 liikennekaavio

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, katusuunnitelman tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksyminen

Tiedoksi

Hallinto- ja lakipalvelut, arkisto- ja kirjastopalvelut

20

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle kaupunginhallituksen palauttamasta valtuutettu Katri Penttisen ja 25 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien kaavoituksen suunnitteluperiaatteista päättämistä

HEL 2023-014563 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa lausunnon kaupunginhallitukselle:

Katri Penttinen ja 25 muuta valtuutettua ovat tehneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että hallintosääntöä tulisi täsmentää toimivallan osalta siten, että merkittäviä kaavoituksen suunnitteluperiaatteita koskevat päätökset tehdään kaupunginvaltuustossa.

Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että hallintosääntöä ei ole tarpeen muuttaa, vaan luodaan päätöksentekomenettelyä ennakoiva toimintamalli, joka pohjautuu voimassa olevaan lainsäädäntöön ja hallintosääntöön. Toimintamalli lähtee siitä, että merkittävät, laajoja aluekonaisuuksia koskevat kaavoituksen suunnitteluperiaatteet ja vastaavat strategiset maankäytön suunnitelmat, osayleiskaavojen keskeiset lähtökohdat ja tavoitteet sekä liikennejärjestelmätasoiset suunnitelmat ja linjaukset (huomioiden valittu menettely keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman osalta), joilla on poikkeuksellisen laajoja taloudellisia, elinkeinopoliittisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia käsitellään kaupunginhallituksessa.

Tämän tyyppisiä merkittäviä suunnitteluperiaatteita tai vastaavia strategisia suunnitelmia ovat aiemmin olleet esimerkiksi Malminkentän kaavarunko, Mäkelänkadun bulevardikaupungin suunnitteluperiaatteet, periaatepäätös satamatoimintojen uudelleenjärjestelyistä ja satamatunnelin suunnittelusta, ydinkeskustan maankäytön kehityskuva, ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma sekä Länsi-Helsingin pikaraitiotien yleissuunnitelma ja tähän liittyvä maankäytön suunnittelukokonaisuus. Joistakin erittäin laajoista teemaan liittyvistä suunnitelmista on tehty ja tehtäneeen jatkossakin valtuustossa periaatepäätöksiä.

Toimintamallilla tarkennetaan sitä, mitä välitason suunnitelmia on taroituksenmukaista päättää kaupunginhallituksessa huomioiden sen rooli kaupungin toiminnan ja talouden koordinoinnissa ja yhteensovittamisessa (kuntalaki 39 § ja HntoS 2:2.1). Toimintamallilla edistetään tiedonkulkua ja kaupunkitasoista päätöksentekoa strategisesti merkittävissä maankäytön välitason suunnitelmissa. Välitason suunnitelmilla tarkoitetaan tässä yleiskaavan ja asemakaavan välisiä voimassa ole-

vaan yleiskaavaan pohjautuvia ja asemakaavoitusta varten tehtäviä suunnitelmia. Lisäksi toimintamalli koskee yleiskaavojen lähtökohtia ja tavoitteita sekä sellaisia liikenteen ja maankäytön strategiaa toteuttavia suunnitelmia, joilla on merkittävää kaupunkitasoista ja pitkäkestoista ohjausvaikutusta.

Uusi toimintamalli perustuu virkajohdon ennakkokäsittelyyn osana toiminnan suunnittelua tai käynnistettäessä strategisesti merkittävää maankäyttö- ja liikennehankkeen valmistelua. Ennakkokäsittelyssä päätetään, mitkä suunnitelmat viedään kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Katri Penttinen ja 25 muuta valtuutettua ovat tehneet 15.11.2023 seuraavan valtuustoaloitteen: Hallintosääntöä on tulisi täsmentää toimivallan osalta siten, että merkittäviä kaavoituksen suunnitteluperiaatteita koskevat päätökset tehdään kaupunginvaltuustossa. Aloitetta perustellaan sillä, että hallintosäännön 16 luvun 1 §:n mukaan kaupunkiympäristölautakunta päättää yleis- ja asemakaavoituksen, liikenne- ja katusuunnittelun sekä muun maankäytön ohjaamisesta. Pykälän 2 momentissa lautakunnalle on annettu rajattua toimivaltaa muihin kuin vaikutukseltaan merkittäviin asemakaavan muutoksiin. Kaupunkiympäristölautakunta päättää usein osana asemakaavojen valmistelua suunnitteluperiaatteista. Näillä lautakunnan päätöksillä rajataan suunnitteluvaihtoehtoja pois jatkovalmistelusta ja näin ollen sitoudutaan tiettyihin kaavoitusperiaatteisiin ja -tavoitteisiin. Merkittävillä suunnitteluperiaatepäätöksillä käytännössä sitoudutaan myös huomattavaan kaupungin resurssien käyttöön. Päätösvalta resurssien käytöstä kuuluu kaupunginvaltuustolle. Toimivaltaa on tarve täsmentää hallintosäännön epätarkkuuden takia ja erityisesti siitä syystä, että suunnitteluperiaatepäätösten on katsottu olevan valmistelua, mistä ei kuntalain 136 §:n ei voi valittaa. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan asemakaavoista päättää valtuusto.

Lausuntopyyntö

Aloitteesta on annettu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 16.04.2024 (§ 228), jonka kaupunginhallitus palautti uudelleen valmisteltavaksi 16.09.2024 (§ 561) seuraavasti:

”Kaupunginhallitus toteaa, että osa välimuodon suunnitelmista on tarkoituksenmukaista käsitellä kaupunginhallituksen tasolla. Kaupunginhallitus palauttaa asian uudelleen valmisteluun siten, että se kehottaa tarkentamaan erityyppisten välimuodon ohjaavien suunnitelmien kate-

gorisointia ja samalla arvioimaan mitkä niistä ovat siten laaja-alaisia, että ne on tarkoituksenmukaista päättää kaupunginhallituksen tasolla.”

Hallintosäännön mukaan toimielimen palauttama esitys on tuotava kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi kolmen kuukauden kuluessa palautuksesta eli viimeistään 16.12.2024. Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 20.11.2024 mennessä.

Nykytilanne

Suunnitteluperiaatteiden tarve vaihtelee alueittain ja tapauksittain, ja ne valmistellaan vain selkeän tarpeen pohjalta. Helsingin yleiskaava 2016 on ohjausvaikutukseltaan yleispiirteinen ja jättää tulkinnanvaraa tarkentavaan suunnitteluun. Suunnitteluperiaatteilla voidaan tarvittaessa tulkita ja tarkentaa voimassa olevan yleiskaavan ratkaisuja. Yleiskaavan lisäksi suunnitteluperiaatteilla voidaan samalla tulkita myös useammin päivittyvää kaupunkistrategiaa tai kaupungin ohjeita ja ohjelmia osana asemakaavoituksen ohjausta. Suunnitteluperiaatteet ovat tapa saada aluekokonaisuus haltuun hallitusti yleiskaavasta asemakaavoitukseen siirtyessä. Suunnitteluperiaatteet helpottavat ja nopeuttavat usein valmistelua silloin, kun on tarpeen käynnistää vuorovaikutus ja keskustelu maanomistajien kanssa varhaisessa vaiheessa niin, että samaan kaavaan saataisiin mukaan useita tontteja tai muuten laajaa aluetta. Tämä nopeuttaa kaavaprosesseja, kun voidaan ratkaista yhtäaikaa laajempia toisiinsa liittyviä kokonaisuuksia.

Osayleiskaavoja laadittaessa on haluttu tuoda kaupunkiympäristölautakunnan päätettäväksi osayleiskaavojen keskeiset lähtökohdat ja tavoitteet. Näitä on nimitetty suunnitteluperiaatteiksi, mikä on aiheuttanut epäselvyyttä niiden suhteesta kaavoitukseen tai tässä kyseessä oleviin välitason suunnitelmiin. Tämän vuoksi valmistelussa on jo, kaupunkiympäristölautakunnan tukemana, päätetty luopua käyttämästä osayleiskaavoituksen tavoitteista tai periaatelinjauksista nimitystä ”suunnitteluperiaatteet”. Samalla valmistelussa nähdään, että osayleiskaavojen keskeiset lähtökohdat ja tavoitteet on syytä strategisesti merkittävien asemakaavoituksen suunnitteluperiaatteiden tapaan tuoda jatkossa kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Kaupunkiympäristölautakunnan ja kaupunginhallituksen käsittelyä ovat kuluvan valtuustokauden ajan ohjanneet maankäyttö- ja rakennuslain lisäksi hallintosäännön ja sen perustelumuition linjaukset. Maankäyttö- ja rakennuslaissa ei säännellä välitason suunnittelua, kuten suunnitteluperiaatteita, tai niitä koskevaa menettelyä, eikä näin ollen edellytetä kunnilta tällaisten välimuodon suunnitelmien tekoa. Välitason suunnitelmilla ei myöskään ole oikeudellista sitovuutta.

Kaupunginvaltuusto päättää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaan merkittävistä kaavoista, kuten yleis- ja asemakaavoista. Lisäksi valtuusto voi tehdä erittäin laajoista maankäyttöön liittyvistä suunnitelmista jatkovalmistelua ohjaavia periaatepäätöksiä.

Kaupunginhallituksella on yleistoimivalta kaupungin toiminnan koordinoimiseen (kuntalaki 410/2015 39.1 §). Hallintosäännön (2 luvun 2 §) mukaan kaupunginhallitus johtaa kaupunginvaltuuston alaisena kaupungin toimintaa, hallintoa ja taloutta vastaten esimerkiksi kaupungin toiminnan yhteensovittamisesta. Lisäksi (8 luvun 1 § 3 mom.) kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamus henkilölle. Kaupunginhallitus päättää myös liikennettä koskevista ohjelmista, kuten liikenteen edistämishjelmista (mm. kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmat).

Hallintosäännön (16 luvun 1 §, 2 mom.) mukaan kaupunkiympäristölautakunta päättää yleis- ja asemakaavoituksen, liikenne- ja katusuunnittelun sekä muun maankäytön ohjaamisesta. Hallintosäännön (16 luvun 1 §, 1 mom.) mukaan kaupunkiympäristölautakunta hyväksyy myös tietyt kriteerit täyttävät muut kuin vaikutukseltaan merkittävät asemakaavat ja niiden muutokset. Lisäksi hallintosäännön (16 luvun 1 §:n, 2 mom.) perusteella lautakunnalle kuuluvan maankäytön ohjauksen yleistoimivalan mukaisesti kaupunkiympäristölautakunnassa käsitellään monenlaisia suunnittelua ohjaavia asiakirjoja kuten suunnitteluperiaatteita, kaavarunkoja, visioita ja kehittämissperiaatteita.

Kaupunginhallitus ja sen puheenjohtaja eli pormestari voivat kuntalain mukaisella ottomenettelyllä saattaa kaupunkiympäristölautakunnan päätökset kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Rikhard Manninen, maankäyttöjohtaja, puhelin: 09 310 37160
rikhard.manninen(a)hel.fi
Marja Piimies, asemakaavapäällikkö, puhelin: 09 310 37329
marja.piimies(a)hel.fi
Pasi Rajala, yleiskaavapäällikkö, puhelin: 09 310 20417
pasi.rajala(a)hel.fi
Susa Eräranta, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 52179
susa.eraranta(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 15.11.2023 Penttinen Katri Täsmennys hallintosääntöön

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 561

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 536

Kaupunginhallitus 02.09.2024 § 507

Kaupunginhallitus 26.08.2024 § 476

Kaupunkiympäristölautakunta 16.04.2024 § 228

Kaupunkiympäristölautakunta 09.04.2024 § 211

21

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Tuomas Tuomi-Nikulan ym. valtuustoaloitteesta koskien matalan kynnyksen saunakulttuurin edistämistä Helsingin saarissa

HEL 2024-009119 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Aloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupunki edistää matalan kynnyksen saunakulttuuria saarissa ja etsii paikkoja, minne saunoja voidaan rakentaa.

Helsingin saariston virkistyskäytön kehityksestä

Kaupunkiympäristölautakunta pitää kannatettavana, että saariston virkistyspalveluita kehitetään ja saarissa jo valmiiksi olevien saunarakennusten avaamista yleiseen virkistyskäyttöön edistetään. Yleisessä käytössä olevia saunoja toivotaan laajasti kaupunkilaisten keskuudessa. Esimerkiksi saunoihin liittyviä osallistuvan budjetoinnin hankeideoita esitetään ja äänestetään runsaasti. Menneillä ja kuluvalle osallistuvan budjetoinnin hankekausilla on kunnostettu saariston saunoja ja toteutetaan uusia saunoja ranta-alueille. Lisäksi käynnissä on kaksi muuta hanketta, joissa Helsingin kaupunki vuokraa saunatontit Hietalahdesta ja Seurasaaresta yritykselle tai yhdistykselle yleisen saunan rakentamista varten.

Helsingin kaupungin omistamien saarten ylläpidosta ja kehityksestä vastaavat sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala että kaupunkiympäristön toimiala. Lisäksi saaristossa on useita muita palveluja tuottavia tahoja. Liikuntapalvelukokonaisuus on yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa laatinut saarikortit ohjaamaan saarten kunnossapitoa, kehittämistä ja palvelutason määrittelyä. Sekä näissä saarikohtaisissa korteissa että vuonna 2021 valmistuneessa Helsingin itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelmassa on tunnistettu useita saaria, joissa saunatoiminta olisi mahdollista.

Saariston saunapalveluiden tuottaminen

Aloitteessa mainittu Pikku Leikosaari ei ole Helsingin kaupungin hallinnoima tai ylläpitämä saari, vaan se on yksi Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen (myöhemmin tekstissä UUVI) saarikohteista. Pikku Leikosaaresta saaren ylläpidosta vastaa UUVI:n palveluksessa oleva saari-isäntä. Pikku Leikosaaren kävijöistä helsinkiläisiä on arviolta yli 90 %.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelukokonaisuus tarjoaa tällä hetkellä saunapalveluita muun muassa Pihlajasaassa ja yhteistyöyrittäjiensä kautta Kaunissaassa. Liikuntapalvelukokonaisuus etsii tällä hetkellä aktiivisesti kumppaneita operoimaan itäisen saariston saunoja. Liikuntapalvelukokonaisuus on aloittanut alustavat keskustelut UUVI:n kanssa siitä, voisiko vastaavanlaista toimintaa tuottaa yhteistyössä myös Helsingin kaupungin omistamilla kohteilla Neitsytsaassa, Kotiluodolla ja Malkasaassa, jotta ne olisivat Pikku Leikosaaren tapaan matalalla kynnyksellä kaupunkilaisten käytettävissä.

Liikuntapalvelukokonaisuus on todennut usein, että se ei voi nykyisillä resursseillaan laajentaa saunapalveluita useampiin saariin vaarantamatta luontoarvoja tai turvallisuutta. Vastuullinen kehitys edellyttää lisäresursseja saariston infrastruktuurin parantamiseen ja ylläpitoon.

Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että saariston virkistyspalveluiden kehittämisessä otetaan huomioon Helsingin kasvun ja saarien lisääntyvän käyttöpaineen vaikutukset.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajantoimialan kanssa.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Tuomas Tuomi-Nikula ja 42 muuta valtuutettua ovat tehneet 19.6.2024 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Helsinki edistää matalan kynnyksen saunakulttuuria saarissa

Helsingin tulisi mahdollistaa lisää edullisia saunoja saarille. Esimerkiksi kaupungin omistama Pikku-Leikosaari (sijaitsee Itä-Helsingin edustalla, Kallahdenniemestä vajaa pari kilometriä etelään) tarjoaa pienen, viiden hengen saunan. Jossa kaupunki toimittaa polttopuut, jotka käyttäjät sahaavat ja halkovat saunan lämmittämistä varten. Sadevettä käytetään löylyvetenä. Saunan ylläpito on edullista, ja se on etenkin kesällä erittäin suosittu. Vastaavia saunoja voitaisiin rakentaa esimerkiksi Vasikasaareen, Vallisaareen tai Isosaareen.

Lainaus strategiasta: Helsingin merellisyyden kehittäminen merkitsee kaupungin vetovoiman sekä asukas- ja käyttäjätyytyväisyyden vahvistamista rannoilla, saarissa ja merellä. Maailman toimivimman merikaupungin kehittäminen edellyttää asiakasnäkökulman aiempaa parempaa huomioimista. Merellisten alueiden kehittämisen tavoitteena on helpottaa kaupunkilaisten ja vierailijoiden pääsyä rannoille ja saariin sekä parantaa saarikohteiden virkistyskäyttömahdollisuuksia, palveluita ja vesi-

liikenneyhteyksiä.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Helsinki edistää matalan kynnyksen saunakulttuuria saarissa ja etsii paikkoja minne voisi rakentaa esimerkin kaltaisia saunoja."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 29.11.2024 mennessä.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Vili Tuomisto, projektinjohtaja: 09 310 52606
vili.tuomisto(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 19.06.2024 Tuomi-Nikula Tuomas Helsinki edistää matalan kynnyksen saunakulttuuria saarissa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 05.11.2024 § 165

Käsiteltävä tässä kokouksessa

22

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Mari Holopaisen toivomusponnosta koskien merkittävien kiinteistöjen ja niiden tonttien myynnin sekä vuokraamisen pitkän tähtäimen kannattavuuden vertailua

HEL 2023-015788 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Toivomusponnossa edellytetään selvitettävän mahdollisuutta tuoda kaupunginvaltuustolle vertailevaa arviota merkittävien kiinteistöjen ja niiden tonttien myynnin ja vuokraamisen pitkän tähtäimen kannattavuudesta.

Kaupunki myy omassa toiminnassa tarpeettomia rakennettuja kiinteistöjä. Kaupungin kiinteistöstrategian omistajapolitiisena linjauksena on: ”Harjoitamme aktiivista omistajapolitiikkaa luopumalla niistä tiloista, joita ei tarvita omassa palvelutuotannossa ja joiden omistamiseen ei liity muita strategisia syitä tai pitkän tähtäimen palvelutilatarpeita”. Linjauksella vähennetään korjausvelan määrää ja vapautetaan resursseja palvelutuotannon tilojen turvallisuuden ja terveellisyysvarmistamiseen. Myyntien valmistelu toteutetaan kaupunkiympäristön toimialalla usean eri palvelun keskinäiseen yhteistyöhön perustuen. Myynnin koordinoitua hoitaa kaupunkiympäristön toimialalla maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelu. Kaupunkiympäristölautakunta päättää myyntiin asetettavista kohteista yleensä kaksi kertaa vuodessa. Lopulliset myyntipäätökset ja kauppaehdot laaditaan hallintosäännön ja siihen pohjautuviin toimivallan siirtopäätösten mukaisin valtuuksin.

Kuntalain 130 §:n mukaisesti kunnan kiinteistön myynnin ja pitkäaikaisen vuokraamisen tulee kilpailutilanteessa markkinoilla toimivalle tapahtua markkinaehtoisesti, joko niin että markkinahinta määräytyy avoimen tarjouskilpailun kautta, tai niin että puolueeton arvioija on arvioinut kiinteistön markkina-arvon. Kaupungin hinnoittelu perustuu markkina-arvoon, ellei lainsäädännöstä muuta johdu tai toisin ole nimenomaisesti erikseen päätetty.

Kaupunki luovuttaa tontteja vuokraamalla, vuokraamalla osto-oikeuksin sekä myymällä, mutta tonttien pääasiallinen luovutustapa on vuokraus. Maanvuokran määrittämisessä käytettävä vuotuinen tuottotavoite on

asuintilojen osalta 4 % ja yritys- ja palvelutilojen osalta 5 % tontin markkina-arvosta.

Rakennetun kiinteistön myynnin kannattavuuteen vaikuttaa markkinatilanteen ja sijainnin ohella ainakin kiinteistön kunto ja korjausvelka, vuokralaistilanne ja sopimusten pituus sekä kohteen mahdolliset rajoitteet mm. suojelumääräysten osalta ja mainittuihin seikkoihin liittyvät riskit. Rakennetun kiinteistön pitäminen edellyttää omistajaltaan lähes aina aktiivisia toimenpiteitä, kuten vuokralaishallintaa sekä teknisiä muutos- ja korjaustöitä. Kiinteistöjen ja niiden tonttien myynnin ja vuokraamisen pitkän tähtäimen kannattavuuteen vaikuttaa taloudellisen kannattavuuden ohella myös muita tekijöitä.

Kiinteistön myynnillä voidaan edistää kyseisen alueen elinvoimaa ja toisaalta myös esimerkiksi suojellun rakennuksen säilymistä saattamalla rakennus täysimääräiseen käyttöön ja kokonaisvaltaisen kiinteistöpidon piiriin. Hyviä esimerkkejä tällaisista myyntikohteista ovat Kampissa sijaitsevan niin kutsutun Turun kasarmin myynti ja Kaisaniemen puistossa sijaitsevan Ravintola Kaisaniemen rakennuksen myynti.

Myyntikohteiden maapohjan luovutustavan valintaan vaikuttaa tapauskohtaisesti arvioitavia tekijöitä. Ensinnäkin voidaan todeta, että tontin myyminen on taloudellisesti yleensä kannattavampaa kuin vuokraaminen. Tämä johtuu siitä, että käytössä olevilla vuokrausperiaatteilla tontin diskontattu pitkän ajan vuokraustuotto jää yleensä aina pienemmäksi kuin myynnin ja kiinteistöveron yhteenlaskettu pitkän ajan diskontattu tuotto käytössä olevilla vuokra-ajoilla. Tämä perustuu oletukseen, että tonttimaan markkinahinta nousee nopeammin kuin inflaatio ja elinkustannusindeksi. Oletus pohjautuu historiatietoon, jonka mukaisesti tonttimaan markkinahinta on noussut selvästi inflaatiota nopeammin. Väestöennusteiden perusteella oletettavaa on myös, että vastaava kehitys Helsingissä jatkuu. Tontit myymällä kaupungin on mahdollista saada nopeammin tulovirtaa kuin vuokraamalla.

Vuokraamiseen liittyvistä taloudellisista heikkouksista huolimatta laaja tonttien vuokrasopimuskanta mahdollistaa kaupungille pitkällä aikavälillä tasaisen tulonmuodostuksen vuosittain, joka antaa vahvan pohjan vuotuisille investoinneille ja kaupungin kehittämiselle. Kaupungilla on mahdollisuus toimia pääomamarkkinoista eroavalla tavalla mm. tasaisen verotulon perusteella, mikä mahdollistaa lainanoton yleistä tasoa matalammalla korolla eikä investointien kattamiseksi ole siten välttämättä tarvetta luovuttaa tontteja myymällä. Tämä edellyttää kaupungilta päätöksentekohalukkuutta velanottoon investointien toteuttamiseksi.

Osaan tontteja kohdistuu myöhempiä kehittämispotentiaalimahdollisuuksia, jolloin kaupungille jää tällaiset tontit vuokraamalla mahdolli-

suus näiden tonttien kehittämiseen ja potentiaalin täysimääräiseen hyödyntämiseen. Kuitenkin myös tontin myynnin yhteydessä voidaan rajoitetusti edellyttää lisäkauppahinnan maksamista ja näin varmistaa mahdollisen kehittämispotentiaalin taloudellisen arvon kanavointi kaupungille.

Osassa hankkeita tai sijoittajia tontin vuokraaminen voi olla ylipäänsä edellytys myynnissä onnistumiseksi. Vuokraus ei sido esimerkiksi käyttäjäomistajan tai rakennusliikkeen pääomia, ja voi joissain tilanteissa olla tarpeellista myynnin edistämiseksi. Kansainvälisillä toimijoilla tontin ostaminen voi kuitenkin olla investointipäätöksen ehtona, jolloin pelkkä vuokraamismahdollisuus rajoittaa mahdollisten ostajien määrää. Vuokraaminen osto-oikeudella onkin toimitilatonttikohteissa usein varteenotettava vaihtoehto.

Luovutustapa on myös keino asuntopoliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Tontin luovutustavan vallinnassa noudatetaan kaupunginhallituksen vuonna 2019 hyväksymiä tontinluovutuslinjauksia ja niitä koskevia soveltamisohjeita. Asuntotonttien osalta myymisen ja vuokraamisen kannattavuutta tullaan tarkastelemaan tontinluovutuslinjausten toimituuden arvioinnin yhteydessä erikseen vuoden 2025 aikana.

Merkittäviksi katsottavia kiinteistöjen myyntejä ovat kohteet, joiden kauppahinta on yli 10 miljoonaa euroa ja joiden luovuttamisesta siten päättää kaupunginvaltuusto. Tällaisia rakennettuja myyntikohteita on muutamia ja yleensä vuositasolla vain harvoin yhtä kohdetta enempää. Kohteiden osalta on perusteltua kyseisen kohteen myyntipäätöksen esittelyn yhteydessä esittää kaupunginvaltuustolle kannattavuustarkastelu, jossa huomioidaan taloudellinen tarkastelu, ja esitetään vaihtoehtoiset, kannattavuustarkastelussa käytettäviksi valitut perustellut diskonttauskorot. Myynnin kannattavuutta ei voida kuitenkaan arvioida ainoastaan taloudellisin perustein, jonka vuoksi tarkastelussa tulee tuoda esille myös edellä lausunnossa mainitut muut myyntiin ja mahdolliseen vuokraamiseen vaikuttavat seikat.

Esittelijän perustelut

Toivomusponsi

Valtuutettu Mari Holopainen on tehnyt seuraavan toivomusponnen:

”Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsi -nimisen yhtiön osakekannan myyminen

HEL 2023-010381

13.12.2023, Asia 7, § 281

Mari Holopainen

Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävän mahdollisuutta tuoda valtuustolle vertailevaa arviota merkittävien kiinteistöjen ja niiden tonttien myynnin ja vuokraamisen pitkän tähtäimen kannattavuudesta.”

Toimivalta

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä kaupunginhallitukselle osoitettavan toivomusponnen, jonka tulee liittyä käsiteltävänä olevaan asiaan ja joka ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä muuttaa sitä.

Hyväksytystä toivomusponnosta kaupunginhallituksen on toimitettava toivomusponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua sen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi valtuutetuille.

Toivomusponsi on kaupunginkansliassa valmisteltavana kaupunginhallituksen 18.12.2023 (793 §) päätöksen mukaisesti.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Timo Laiho, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 35201
timo.laiho(a)hel.fi

Liitteet

1 Holopainen Mari, toivomusponsi, Kvsto 13.12.2023, asia 7

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

23

Kaupunkiympäristölautakunnan kokousajat vuonna 2025

HEL 2024-013073 T 00 00 02

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää, että lautakunnan kokoukset vuonna 2025 pidetään tiistaisin klo 15.30, ellei erikseen toisin päätetä.

Kevätkauden ensimmäinen kokous pidetään 14.1.2025 ja viimeinen 24.6.2025 sillä poikkeuksella, että 18.2.2025, 22.4.2025 ei pidetä kokousta.

Syyskauden ensimmäinen kokous pidetään 12.8.2025 ja viimeinen 16.12.2025 sillä poikkeuksella, että 14.10.2025 ei pidetä kokousta.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Kristina Gustafsson, hallintosihteeri, puhelin: 09 310 36658
kristina.t.gustafsson(a)hel.fi

Liitteet

1 Kokousajat 2025, liite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Kaupunkiympäristölautakunnan jäsenet ja varajäsenet
Nuorisoneuvoston edustajat

Otteen liitteet

Esitysteksti
Liite 1
Esitysteksti
Liite 1

Tiedoksi

Viestintäpalvelut
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Hallinto ja lakipalvelut
Palvelut ja luvat
Rakennukset ja yleiset alueet
Päätöksenteontuki

Kaupunginkanslia

24

Oikaisuvaatimus Asumisen palveluiden asumisen yksikkö 2:n päällikön huoneenvuokralain mukaista vuokrahyvitystä koskevasta päätöksestä 24.9.2024 (37 §)

HEL 2024-012328 T 02 06 07

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää jättää tutkimatta ***** osoitteessa ***** sijaitsevan huoneiston vuokralaisena tekemän oikaisuvaatimuksen, joka koski Asumisen palveluiden asumisen yksikkö 2:n päällikön päätöstä kyseiseen asuinhuoneistoon kohdistuvasta vuokrahyvitysvaatimuksesta 24.9.2024 (37 §).

Esittelijän perustelut

Kuntalain (410/2015) 134 §:n mukaan lautakunnan sen jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään lautakunnan sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle lautakunnalle. Kuntalain 137 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntalain 138 §:n mukaisesti oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kuntalain 139 §:n mukaan päätöksen tiedoksiantoon asianosaiselle sovelletaan, mitä hallintolain 59 §:ssä säädetään tavallisesta tiedoksiannosta ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 19 §:ssä säädetään tavallisesta sähköisestä tiedoksiannosta. Hallintolain 59 §:n mukaan tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 19 §:n mukaan asiakirja voidaan lainkohdasta tarkemmin ilmenevällä tavalla antaa tiedoksi asianomaiselle sähköisenä viestinä. Asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Kuntalain 140 §:n mukaan kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Pöytäkirjanote on lähetetty e- kirjeenä 25.9.2024. Oikaisuvaatimus on kirjattu saapuneeksi Helsingin kaupungin kirjaamoon 17.10.2024. Oi-

kaisuvaatimus tulee muutoksenhauille säädetyn määräajan jälkeen saapuneena jättää tutkimatta.

Sovelletut säännökset

Kuntalaki (410/2015) 134 §, 137 §, 138 §, 139 §, 140 §
Hallintolaki (1397/2016) 34.1, 43, 44 ja 45 §

Toimivalta

Kuntalain (410/2015) 134 §:n mukaan oikaisuvaatimus lautakunnan sekä lautakunnan alaisen viranomaisen päätöksestä tehdään asianomaiselle lautakunnalle.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Marjaana Santala, lakimies, puhelin: 09 310 34108
marjaana.santala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Hakija

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Asumisen palvelut Asumisen yksikkö 2 Yksikön päällikkö 24.09.2024 § 37

HEL 2024-012328 T 02 06 07

Päätös

Yksikön päällikkö päätti myöntää vuokralaiselle, ***** vuokrahyvitystä kylpyhuoneen remontin vuoksi 20 % kuukausivuokrasta haitan keston ajalta 16.4-5.6.2024.

Päätöksen perustelut

Vuokralainen asuu Asumisen palveluiden vuokraamassa huoneistossa osoitteessa *****

Asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain 23 §:n 2 momentin mukaan vuokralaisella on oikeus saada vapautus vuokran maksamisesta tai vuokra kohtuullisesti alennetuksi siltä ajalta, jolta huoneistoa ei ole voitu käyttää tai jolta huoneisto tai kohde ei ole ollut vaadittavassa tai sovitussa kunnossa. Kohtuullisen vuokran alennuksen suuruus muodostetaan arvioimalla tai laskemalla se osuus vuokrasta, joka kohdistuu vuokralaisen käytöstä poissa olevaan osaan huoneistoa siltä ajalta, jona kyseinen osa huoneistoa ei ole vuokralaisen käytössä.

Isännöitsijän antaman lausunnon mukaan huoneistossa on ollut kylpyhuoneremontti ajalla 16.4-5.6.2024. Tietojen mukaan huoneistossa on voinut asua ja korvaavina tiloina on ollut erilliset saunatilat. Asumisen palvelut on käsitellyt hakemuksen ja arvioinut kohtuulliseksi vuokrahyvityksen määräksi 20 prosenttia kuukausivuokrasta haitan keston ajalta.

Vuokralaista pyydetään olemaan yhteydessä Helsingin kaupungin taloushallintopalveluun, puh. 09 310 25300 tai sähköpostilla talpa.asiakaspalvelu@hel.fi, ja ilmoittamaan tilinumeronsa, jotta vuokrahyvitys voidaan maksaa. Mikäli vuokralaisella on vuokravelkaa, vuokrahyvitys kohdistetaan ensisijaisesti velkojen maksamiseen eikä sitä hyvitetä tällöin vuokralaisen tilille.

Viime kädessä vuokralaiselle vuokrahyvityksenä suoritettava määrä on yksityisoikeudellinen riita-asia, jonka vuokralainen voi halutessaan saattaa yleisen alioikeuden ratkaistavaksi.

Lisätiedot

Olli Rannikko, asuntosihteeri, puhelin: 09 310 27234
olli.rannikko(a)hel.fi

25

**Kaupunkiympäristölautakunnan alaisten viranomaisten ajalla
31.10.–6.11.2024 tekemien päätösten seuraaminen**

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien kaupunkiympäristön toimialan viranomaisten 31.10.–6.11.2024 tekemiä päätöksiä:

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

[Päätökset](#)

Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus

Maankäyttöjohtaja

[Päätökset](#)

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, tonttipäällikkö

[Päätökset](#)

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, asuntotontit, tiimipäällikkö

[Päätökset](#)

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, toimitilatontit ja kiinteistökehitys, tiimipäällikkö

[Päätökset](#)

Liikenne- ja katusuunnittelu, liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö

[Päätökset](#)

Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus

Tekninen johtaja

[Päätökset](#)

Asuntotuotanto, asuntotuotantopäällikkö

[Päätökset](#)

Tilat -palvelu, kasvatuksen ja koulutuksen tilat, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Tilat -palvelu, erityistilat, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Tilat -palvelu, myynti- ja vuokraustiimi, tiimipäällikkö

[Päätökset](#)

Tilat -palvelu, projektitiimi 1, tiimipäällikkö

[Päätökset](#)

Yleiset alueet -palvelu, projektirakennuttaminen-yksikkö, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Yleiset alueet -palvelu, kunnossapito-yksikkö, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus

Kaupunkiympäristön asukas- ja yrityspalvelut, tapahtumat ja maanvuokraus, tiimipäällikkö

[Päätökset](#)

Asumisen palvelut, asumisen yksikkö 1, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Toimialan yhteiset palvelut

Yhteisten palvelujen johtaja

[Päätökset](#)

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 31.10.2024

[Päätösasiakirjat](#)

Esittelijän perustelut

Hallintosäännön 19 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan toimialalautakunta tai apulaispormestari voi ottaa lautakunnan käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen toimielin tai viranhaltija on tehnyt päätöksen. Toimialajohtaja voi ottaa toimialalautakunnan käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen viranhaltija on tehnyt päätöksen.

Kuntalain 92 §:n mukaan toimielimen käsiteltäväksi ei saa ottaa lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevia asioita. Otto-oikeutta ei saa siten käyttää mm. maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin poikkeamisasioihin.

Kaupunkiympäristön toimialan viranhaltijapäätökset julkaistaan kokonaisuudessaan internetissä, siltä osin kuin ne eivät sisällä salassa pidettäviä tietoja tai henkilötietoja, jotka voivat vaarantaa yksityisyyden suojan, osoitteessa:

[Viranhaltijapäätökset / Helsingin kaupunki](#)

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Marianne Hirsikko, hallintosihteeri, puhelin: 09 310 64373
marianne.hirsikko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano